

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شیوه‌هایی عملی جهت ارائه مفاهیم
دینی در مهدهای کودک
(ویژه مریبان گروه سنی ۳ تا ۴ و ۴ تا ۵ سال)

تألیف و گردآوری: لیلاولی زاده

سرشناسه	: ولی زاده ، لیلا - ۱۳۵۸
عنوان و نام پدیدآور	شیوه هایی عملی جهت ارائه مفاهیم دینی در مهدهای کودک (ویژه مربیان گروه سنی ۳ تا ۴ و ۴ تا ۵ سال) / لیلا ولی زاده
مشخصات نشر	: تهران: سازمان بهزیستی کشور، اداره کل روابط عمومی و امور بین الملل، ۱۳۹۰
مشخصات ظاهری	: ۱۷۵ ص
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه
موضوع	: تعلیمات دینی برای کودکان
موضوع	: آموزش قبل از مدرسه - راهنمای آموزشی
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۰ ش ۸ و ۴//۲۵۳ BP
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۶۴۴
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۵۵۱۷-۸۴-۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۴۱۶۸۷۴

شیوه هایی عملی جهت ارائه مفاهیم دینی در مهدهای کودک (ویژه مربیان گروه سنی

۳ تا ۴ و ۴ تا ۵ سال)

ناشر: اداره کل روابط عمومی و امور بین الملل سازمان بهزیستی کشور

تألیف و گردآوری: لیلا ولی زاده

چاپ اول: ۱۳۹۰

شمارگان: ۳۰۰۰۰ جلد

قیمت: اهدایی

طراح جلد و صفحه آرایی: سید مجید برقانی

بارالها

ای مهربان ترین مهربانان

اگر این کوشش نزد تو ارزشی دارد!

تقدیم می شود به پیشگاه مقدس قرآن، محمد ﷺ و آل محمد ﺍﻟﻪ.

بدینوسیله از زحمات ارزشمند مسئولین محترم مرکز توسعه و ترویج فعالیت های قرآنی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، اساتید و صاحبان نظران بزرگوار و تمامی عزیزانی که در تهیه این محتوا هم اندیشی نموده اند سپاسگزاری می شود:

- دکتر مجید حیدری فر (پژوهشگاه علوم و حیانی معارج با اشراف آیت الله العظمی جوادی آملی)
- دکتر حمید سپهر (عضو هیئت علمی دانشگاه یزد)
- دکتر محمدعلی خواجه پیری (استاد دانشگاه علوم قرآنی)
- مریم خاک رنگین (کارشناس معاونت اجتماعی و پیشگیری از آسیبهای سازمان بهزیستی کشور)
- علیرضا شاهسون، جعفر شیخ الاسلامی (مرکز توسعه و ترویج فعالیت های قرآنی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی)

- مسعود تهرانی، غلام عباس خراسانی (دفتر تالیف پیش دبستانی وزارت آموزش و پرورش)
- سید محمد مهدی طباطبایی (قم، جامعه القرآن الکریم)
- مهدی امین جعفری، رضا مهدوی موحد (قم، مکتب القرآن الکریم)
- احمد رضا محسنی (مشهد، مکتب الرضا)
- خدیجه شاهسون (شیراز، استهبان، بیت الاحزان)
- مجید غلامی، زهرا حمیدیان، ام البنین صفری (مشهد، جامعه قاریان قرآن)
- حسین خاکساری هرنندی، سمیه نصر (اصفهان، مهد قرآن کریم و ولایت)
- منصور برزگر، صغری معصومی (لامرد، مکتب القرآن ثارالله)
- عبدالزهره مهدی بلنج (قم)

مقدمه

«الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا» (سوره مائده- آیه ۳) امروز، دین شما را کامل کردم؛ و نعمت خود را بر شما تمام نمودم؛ و اسلام را به عنوان بهترین آیین برایتان برگزیدم.

دین مبین اسلام مکتبی جامع است که برای تمام جنبه‌های حیات بشری برنامه دارد و در زمینه تربیت چنان اصول وزینی ارائه می‌دهد که ثابت می‌کند رسالت اصلی اسلام امر تربیت انسان‌ها در همه جنبه‌های فردی و اجتماعی و نجات از ظلمت و دعوت به سوی الله می‌باشد؛ که انسان آگاه در سایه سار برنامه‌های فردی آن به ترکیه درون پرداخته و در زمینه اجتماعی نیز به گونه‌ای پرورش یابد که بتواند با مشارکت دیگر انسان‌ها جامعه‌ای سالم، معنوی و شاد بسازد که البته در این نظام، شیوه تربیت بر اساس داشته‌های فطری انسان می‌باشد و احیاء امور فطری او همراه با آموزه‌های دین اسلام با ظرافت‌های خاص پرورشی است که این کوشش می‌بایست ایجاد رغبت در کودکان به سوی خداوند مهربان نماید و آنان را از همان ابتدای زندگی نسبت به انسان‌های دیگر نیز رؤف و مسئول بار آورد که این امر همراه با ایجاد محیطی با مصادیق تعالیم دین اسلام محقق خواهد شد.

سازمان بهزیستی کشور به عنوان متولی امور مهدهای کودک، ارتقاء سلامت معنوی کودکان در دو بعد فردی و اجتماعی را از اهداف اصلی این سازمان اعلام می‌نماید و برای رسیدن به این مهم، اقدام به تدوین محتوای حاضر نموده است که ابزار لازم برای تسهیل و نوعی ضمانت اجرا برای تربیت دینی کودکان تحت پوشش این مراکز می‌باشد. زیرا همه می‌دانیم که هدف اصلی تربیت کودکان بر اساس آموزه‌های قرآن مجید و سیره معصومین علیهم‌السلام ایجاد آشنایی و انس در آنان به برنامه‌ها و تعالیم الهی می‌باشد؛ و نویدی برای ما مسلمانان برای نهادینه نمودن این تعالیم الهام بخش به ویژه برای کودکان است؛ که آیه زیر نتیجه انجام چنین اعمالی را به زیبایی نشان می‌دهد:

«مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَاةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ» (سوره نحل- آیه ۹۷) هرکس کارشایسته‌ای انجام دهد، خواه مرد باشد یا زن، درحالی که مؤمن است، او را به حیاتی پاک زنده می‌داریم؛ و پاداش آنها را به بهترین اعمالی که انجام می‌دادند، خواهیم داد.

اهداف نگارش این کتاب

هدف کلی:

- ارتقاء سلامت معنوی کودکان کشور عزیزمان با ایجاد زمینه‌آشنایی، علاقه، انس با خداوند مهربان، قرآن مجید، معصومین علیهم‌السلام و سایر مفاهیم دینی قابل درک کودکان.

اهداف ویژه:

- بسط و گسترش معنویات در جامعه از طریق درونی کردن ارزش‌ها و شعائر دینی در کودکان.
- دستیابی به جایگاه برتر منطقه در راستای سند چشم‌انداز ۲۰ ساله کشور از نظر رشد معنوی کودکان
- تاکید بر شیوه‌های غیر مستقیم و عملی در ارائه و انتقال مفاهیم دینی به جای آموزش مستقیم در راستای رشد و تکامل یکپارچه کودکان
- ایجاد هماهنگی و انسجام در ارائه آموزش‌های دینی به کودکان، به منظور جلوگیری از برنامه‌های سلیقه‌ای و ناپایدار و ارتقاء سطح خدمات دینی و فرهنگی در مهدهای کودک
- ارتقاء سطح دانش و مهارت مدیران، والدین و مربیان مهدهای کودک در خصوص مفاهیم دینی، آموزشی و تربیتی ویژه کودکان
- ایجاد فرصت برای مربیان در بروز خلاقیت و شناخت و پرورش استعدادهای ناشناخته خویش

نکاتی چند در خصوص این کتاب

۱. کتاب حاضر، مقدمه‌ای بر شیوه‌هایی عملی جهت ارائه مفاهیم دینی در مهدهای کودک می‌باشد؛ لذا در ویرایش چاپ بعدی، سه جلد کتاب شامل «یک جلد با عنوان راهنمای مربیان و دو جلد کتاب کار کودک ویژه کودکان ۳ تا ۴ سال و ۴ تا ۵ سال ویژه مهدهای کودک» ارائه خواهد شد.
۲. علی‌رغم تلاشی که در جهت تدوین کتاب حاضر به عمل آمده است؛ لیکن با تذکرات کتبی اساتید محترم و متعهد می‌توان کمبودها و اشکالات احتمالی را سریعاً در ویرایش چاپ بعدی کتاب اصلاح نمود.

۳. واژه مربی در این کتاب شامل تمامی افرادی می شود که در امر تربیت کودک دخیل هستند و انتظار می رود با در نظر گرفتن این محتوا به مانوس و آشنا کردن کودکان با خداوند مهربان، قرآن مجید، معصومین علیهم السلام و سایر مفاهیم دینی اقدام نمایند.

۴. داستان ها، اشعار و... به کار رفته در این کتاب اغلب برگرفته از فعالیت های متداول در مهدهای کودک می باشد؛ لذا معرفی صاحبان اصلی این سروده ها و... به صورت مستند، ما را در ویرایش چاپ بعدی کتاب یاری خواهد نمود.

۵. در بعضی از قسمت های این کتاب، جهت ارتقاء فرهنگ هدیه دادن و تقویت حس دوستی در میان کودکان، فعالیت هایی با مضمون هدیه دادن از خوراکی ها و کاردستی هایی که با وسایل شخصی کودکان ساخته می شود؛ توصیه شده است. لازم است در جلسات اولیاء و مربیان، برای رعایت موازین شرعی، این موضوع برای والدین تشریح و از آنان اجازه گرفته شود.

مراحل مطالعه این کتاب توسط مربی

۱. مطالعه دقیق راهنمای مربیان
۲. پاسخ به سوالات قسمت آخر کتاب
۳. ارسال پاسخنامه به بهزیستی استان مربوطه یا سایت بهزیستی کشور www.behzisti.ir
۴. تمرین جهت خواندن آیات، سوره های منتخب قرآن کریم، احادیث و ترجمه آن با صدای شیوا
۵. مطالعه دقیق اهداف و حدود انتظارات هر موضوع
۶. خواندن و تمرین بر روی فعالیت های پیشنهادی هر موضوع
۷. همخوانی و تکرار آیات، سوره های منتخب قرآن کریم، احادیث و ترجمه آن به همراه کودکان در کنار اجرای فعالیت های پیشنهادی یا فعالیت های متناسب با اصول ارائه شده در این کتاب
۸. ارزشیابی از آموخته ها و عملکرد کودکان، بر اساس اصول و شیوه های ارائه شده در این کتاب

فهرست مطالب

۱۳	بخش اول: راهنمای مربیان
۱۴	تعریف دین برای کودکان
۱۴	منابع مورد نیاز جهت تربیت دینی کودکان
۱۵	ضرورت تربیت دینی کودکان
۱۸	نقش والدین در تربیت دینی کودکان
۱۹	سن آغاز تربیت دینی
۱۹	ضرورت هماهنگی میان خانه، مراکز آموزشی و جامعه در تربیت دینی کودکان
۲۰	ویژگی های مربی پرورش دینی کودکان
۲۱	شیوه برنامه ریزی زمانی جهت ارائه مفاهیم دینی به کودکان
۲۱	ویژگی ها و توانایی های روانی و جسمی کودکان و ارتباط آن با ارائه مفاهیم دینی
۲۳	اصل تفاوت های فردی و مساله جنسیت در ارائه مفاهیم دینی به کودکان
۲۳	شرایط قرائت و حفظ قرآن کریم توسط کودکان
۲۴	ویژگی های محتوای دینی مناسب برای کودکان
۲۵	عناوین کلی از مفاهیم دینی قابل ارائه برای کودکان
۲۶	روش های ارائه مفاهیم دینی به کودکان
۲۶	بهره گیری از فلسفه در ارائه مفاهیم دینی به کودکان
۲۸	ارزشیابی از مفاهیم دینی ارائه شده به کودکان
۳۱	بخش دوم: آیات و روایات ویژه گروه سنی ۳ تا ۴ سال
۸۵	بخش سوم: آیات و روایات ویژه گروه سنی ۴ تا ۵ سال
۱۶۶	منابع
۱۶۸	پرسش و خودآزمایی
۱۷۴	قواعد رفتاری مدیران و مربیان مهدهای کودک در حوزه عفاف و حجاب
۱۷۵	پیوست

بخش ۱

راهنمای مربیان

در دیدگاه اسلام، اعتقاد بر این است که مجموعه مفاهیم و آموزه‌های اعتقادی، اموری هستند که در سرشت اولیه و دست‌نخورده کودک و به تعبیر قرآنی، در فطرت او به ودیعه نهاده شده است.

«فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ» (روم/۳۰) پس روی خود را متوجه آیین خالص پروردگار کن. این فطرتی است که خداوند، انسان را بر آن آفریده؛ دگرگونی در آفرینش الهی نیست؛ این است آیین استوار؛ ولی اکثر مردم نمی‌دانند.

از فطری بودن مفاهیم اعتقادی در می‌یابیم که پیش از هر نوع آموزشی، کشش به سوی دین، خداوند مهربان و معاد در نهاد کودک وجود دارد که باید پرورش یابد و شکوفا شود. کودکان بهترین و مساعدترین شرایط را برای پرورش دینی دارند. بر این اساس، علی‌رغم

اعتقاد کسانی که آن را در سنین کودکی مناسب نمی‌دانند؛ انتقال مفاهیم دینی به کودکان ممکن و قابل اجراست؛ زیرا ما هرگز به دنبال اضافه نمودن مطلبی بیرون از وجود کودک نیستیم، بلکه هدف، اعطای آگاهی، رشد و شکوفاسازی امور فطری کودک است. به همین دلیل، در انتقال مفاهیم مبتنی بر فطرت، جایی برای سخت‌گیری و تقلید کورکورانه باقی نمی‌ماند.

تعریف دین برای کودکان

«إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ» (آل عمران/۱۹) دین در نزد خدا، اسلام (تسلیم بودن در برابر خدا) است. خداوند مهربان در قرآن کریم کسانی را که به خدا ایمان دارند؛ به اطاعت از او و پیامبر ﷺ توصیه می‌نماید: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ» (نساء/۵۹) ای کسانی که ایمان آورده‌اید، اطاعت کنید خدا را و اطاعت کنید پیامبر خدا و اولوالامر! اوصیای پیامبر! را خداوند مهربان اطاعت از پیامبر ﷺ و اولوالامر را واجب کرده؛ و اطاعت از آنها اطاعت از خداست: «مَنْ يَطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ» (نساء/۸۰) (هر کس از پیامبر ﷺ پیروی کند از خدا پیروی کرده است).

لیکن پی بردن به مفهوم دین را نمی‌توان از جمله مفاهیم مورد نیاز برای کودکان دانست. آنان در این سن، نیاز و علاقه‌ای به طرح چنین مباحثی ندارند و باید به آموزش‌های رسمی در مدرسه موکول شود، البته چون لفظ دین، خواه ناخواه به کار برده می‌شود، در حد بیان یک معنای ساده از آن می‌توان بسنده کرد تا کودکان واژه‌ها را بدون آن که معانی آن‌ها را بدانند، استفاده نکنند، مانند این که، دین همان کارهایی است که خداوند مهربان به ما گفته است انجام دهیم یا انجام ندهیم. مثل این که راستگو باشیم، به پدر و مادر و مربی خود احترام بگذاریم، نماز بخوانیم و دیگر مصادیق ساده‌ای که به عنوان دستوره‌های دینی برای کودکان بیان می‌شود. (باهر۱۳۸۳)

منابع مورد نیاز جهت تربیت دینی کودکان

قرآن - در علم هستی هیچ کتابی در فضیلت و برتری به قرآن نمی‌رسد؛ قرآن کتاب هدایت و خلاصه تعلیمات همه انبیاء الهی است. «إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ» (اسراء/۹) بدرستی که قرآن (مردم را) به راه و آئینی که مستقیم‌ترین و پابرجاترین آئین‌هاست

هدایت می کند.

حدیث - بعد از قرآن مجید، تنها منبع موثق اسلام، احادیث و روایات به عنوان منبع اصلی معارف اسلامی است. این منبع، جان انسان را سرشار از معلوماتی می کند که برای زندگی سعادت‌مندانه، لازم است.

«رَبَّنَا وَابْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْهُمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ.» (بقره/۱۲۹)

ای پروردگار ما، از میانشان پیامبری بر آن‌ها مبعوث گردان تا آیات تورا برایشان بخواند و به آن‌ها کتاب و حکمت بیاموزد و آن‌ها را پاکیزه سازد و تو پیروزمند و حکیم هستی. از نظر قرآن، پیامبران در کنار آموزش کتاب به مردم، به آن‌ها حکمت نیز می آموزند، در اسلام کتاب، قرآن مجید است و حکمتی که پیامبر ﷺ به مردم آموخته است، از طریق حدیث است. زیرا تنها راه دستیابی به وحی الهی، به اقتضای حدیث ثقلین، قرآن مجید و عترت حضرت محمد ﷺ است. ما از طریق حدیث، به سنت عملی معصومین  دست می یابیم.

ضرورت تربیت دینی کودکان

اگر بخواهیم در نظام تعلیم و تربیت اسلامی به نقطه شروعی برسیم این نقطه به زمان بعثت پیامبر رحمت ﷺ منتهی می شود. اولین آیات وحی گواه صادق این مدعا است؛ چرا که در این آیات، تاکید بر تعلیم و تربیت می باشد. پیامبر گرامی ﷺ اولین مربی دارای برنامه، روش و هدف در امر تربیت انسان هاست و به آن‌ها علمی آموخته؛ که نوع بشر با هر گونه تحقیق نمی تواند مانند آن را به وجود آورد.

ما معتقدیم که معصومین  در همه ابعاد تربیتی، الگوهایی کامل و مطمئن هستند و تکیه بر دیدگاه‌های آنان در مسیر تربیت فرزندان، بهترین شیوه است. معصومین  همه نور واحد بوده، هدف مشترك داشتند؛ ولی به اقتضای موقعیت‌های گوناگون، رفتارهای تربیتی مختلفی داشته اند. کنار هم نهادن مجموعه دیدگاه‌های آنان، الگویی کامل از نظام تربیتی کودک را عرضه می کند. معصومین  به اختلاف سنی افراد توجه می کردند. آنان در تربیت دینی، میان کودکان و بزرگسالان تفاوت قائل و از هر یک انتظارات خاصی داشتند و آن بزرگواران در روایات فراوانی، تربیت دینی را مورد تأکید قرار داده اند.

- حضرت امیرالمومنین علی علیه السلام در وصیت به حضرت امام حسن مجتبی علیه السلام نوشته‌اند: «من در آموزش تو ابتدا از آموزش قرآن، تفسیر، ارکان دین و... آغاز نمودم.» (نهج البلاغه، نامه ۳۱)
 - حضرت امام جعفر صادق علیه السلام که شاگردانی چون جابر بن حیان و زکریای رازی داشته‌اند در خصوص تربیت دینی کودکان بیانات بسیار زیبایی دارند؛ برای مثال می‌فرمایند: «به فرزندان خود احادیث اسلامی را هر چه زودتر بیاموزید» (اصول کافی، جلد ۶ ص ۷۴) یا «ما فرزندان خود را در هفت سالگی، به اندازه‌ای که در توان آنان است، به روزه گرفتن دستور می‌دهیم؛ گرچه تا نصف روز یا کمتر یا بیشتر از نصف روز باشد؛ هنگامی که تشنگی بر آنان چیره گردد، افطاری نمایند تا بدین گونه با روزه داری آشنا شوند.» (وسائل الشیعه، ج ۱۶۷، ص ۷)
 - فارابی (۲۶۰ ه. ق.) آموزش و تقویت عقایدی همچون اعتقاد به خدا، عقل فعال و راه وصول به آن را از طریق شناخت افعال برای رسیدن کودک به سعادت ضروری می‌داند. (مولفان، ۱۳۸۰)
 - ابن سینا (۳۷۳ ه. ق.) آغاز مرحله اول تربیت را از دو سالگی و مرحله دوم را از حدود شش سالگی می‌داند و می‌فرماید: پس از رشد مفاصل بدنی، آمادگی زبانی، تلقین پذیری و رشد شنوایی کودک باید به تعلم قرآن و معارف دینی پرداخت (همان منبع).
 - استاد شهید آیت الله مرتضی مطهری در کتاب تعلیم و تربیت در اسلام این مطلب را چنین می‌نگارد: پرورش مذهبی کودک باید به گونه‌ای باشد که رابطه او را با خدا، با محیط و با خودش، تحت کنترل در آورد، به طوری که مذهب بر تمام اعمال و رفتار او حاکم و مسلط باشد.
 - در اندیشه‌های رهبر کبیر انقلاب «امام خمینی علیه السلام» توجه داشتن به خداوند، محور فعالیت‌های تربیتی است و ایشان هدف از تربیت را، شکوفایی استعدادها و بالقوه در انسان و تبدیل انسان این جهانی به موجودی الهی می‌دانند. (ملکی، ۱۳۸۵)
 - در نگاه شهید دکتر بهشتی، عالم مظهر و تجلی اراده خداست و تربیت انسان الهی، همان تجسم اخلاق قرآنی و تربیت الهی است؛ لذا انسان اجتماعی، در حال پرورش خود بر اساس میزان‌های الهی است. (جاودانه تاریخ، جلد چهارم، ص ۱۵۴)
 - مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای، در این باره می‌فرماید: حفظ قرآن باید از کودکی شروع شود و آن مطالبی که لازم و مفید است و کودک را به قرآن نزدیک می‌کند به کودکان آموزش داده شود.
- با توجه به دستورات معصومین علیهم السلام و مربیان بزرگ اسلامی در رابطه با تربیت دینی

کودکان، می‌توان گفت: «تربیت دینی یعنی: کودک به گونه‌ای تربیت شود که در بزرگسالی شخصیت او با اهداف دینی مطرح شده در قرآن مجید و احادیث معصومین علیهم‌السلام همگونی داشته و بتوان او را انسان متدین دانست».

همانطور که در سطور بالا کاملاً مشهود است، ما با در دست داشتن گنجینه ای گران بها از معارف قرآن مجید و سیره معصومین علیهم‌السلام و تتبعات دانشمندان اسلامی، می‌توانیم نقشه راهی مناسب در این مسیر تهیه کنیم؛ ولی بر حسب آگاهی از نظرات سایر دانشمندان و اینکه نظریه پردازان روانشناسی دینی در بعضی از موارد اختلاف نظر داشته و اصول و نظریه یکسانی را ارائه نمی‌دهند و هنوز جمع‌بندی‌های روشن در زمینه روان‌شناسی دینی آنان نیازمند پژوهش‌های متعددی است؛ به ذکر چند نمونه می‌پردازیم:

• استانلی هال، اولین رئیس انجمن روان‌شناسی آمریکا به بررسی دین علاقمند و نشریه روان‌شناسی دین را تاسیس کرد که تا سال ۱۹۱۵ چاپ می‌شد. مقالات چاپ شده در این نشریه عمدتاً به آموزش‌های اخلاقی و مذهبی کودکان و نوجوانان مربوط می‌شد.

• نظریه روان‌شناسی «ژان پیاژه» مراحل رشد شناختی کودک را به شرح ذیل بیان می‌کند:

- ✓ مرحله حسی - حرکتی (تولد تا دوسالگی)
- ✓ مرحله تفکر پیش عملیاتی (دو تا هفت سالگی)
- ✓ مرحله عملیات غیرانتزاعی (هفت تا یازده سالگی)
- ✓ مرحله عملیات صوری (از یازده سالگی تا پایان نوجوانی)

اگر چه پیاژه روانشناس دینی نمی‌باشد لیکن بر اساس این نظریه می‌توانیم مراحل رشد ذهنی کودک را در ارائه و انتقال مفاهیم به او بهتر بشناسیم به طور مثال طبق این نظریه کودک در سنین ۷-۲ سالگی، نمادها و زبان را گسترده تر به کار می‌برد. یادگیری او بدون استدلال است. او نمی‌تواند منطقی بیندیشد و مفاهیمش ابتدایی است. اشیاء را می‌تواند بنامد، اما نمی‌تواند آنها را طبقه بندی کند. تفکر پیش عملیاتی، مرحله ای بین تفکر بزرگسال اجتماعی شده و ناخودآگاه کاملاً خودمدار کودک است. کودک در این مرحله بین واقعیت‌ها و رخدادها، ارتباط منطقی برقرار نمی‌کند. (فدایی، ۱۳۸۳)

• در دهه (۱۹۶۰) گلدمن پژوهش‌های زیادی در زمینه رشد و تحول دینی کودکان انجام داد. گلدمن دریافت که توانایی کودکان در فهم دینی مرحله‌ای دارد و این مراحل را به شرح ذیل مطرح کرد:

- ✓ دوره تفکر مذهبی شهودی تا ۷-۸ سالگی
- ✓ دوره تفکر مذهبی عینی از ۷-۸ سالگی تا ۱۳-۱۴ سالگی
- ✓ دوره تفکر انتزاعی از ۱۳-۱۴ سالگی به بعد (باهنر ۱۳۸۳)

• براساس نظریه اجتماعی فرهنگی ویگوتسکی (۱۸۹۶) رشد انسان در نتیجه تعامل پویا بین فرد و جامعه است. کودک از طریق این تعامل به تدریج و به طور مداوم از پدر و مادر و آموزگاران یاد می‌گیرد. البته این یادگیری از فرهنگی به فرهنگ دیگر می‌تواند متفاوت باشد. شایان ذکر است که نظریه ویگوتسکی بر طبیعت پویای این تعامل تاکید دارد. فقط جامعه بر افراد تاثیر نمی‌گذارد بلکه افراد نیز بر جامعه تاثیر گذارند. رشد شناختی به شدت متأثر از این نظریه است. بنابراین، لازم است مطالب درسی در یک بافت فرهنگی-اجتماعی آموزش داده شوند و در تمام مراحل تحصیلی مسائل فرهنگی و اجتماعی از نظر دور نمانند. (سید محمدی، ۱۳۸۵)

نقش والدین در تربیت دینی کودکان

در راه تربیت کودک، دین اسلام بزرگ‌ترین یار و مددکار والدین می‌باشد و پرورش ایمان در کودک یکی از حقوق فرزندان در اسلام است. حضرت امام سجاد علیه السلام می‌فرماید: «تو نسبت به کسانی که سرپرستشان هستی، در مورد تربیت نیک و راهنمایی آنان بسوی پروردگار، مورد سؤال قرار خواهی گرفت.» (تحف العقول، ص ۲۶۳)

حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه و آله و سلم می‌فرمایند: «فرزندان خود را بر سه محور تربیت کنید: محبت من، دوست داشتن اهل بیت من و انس با قرآن». بدیهی است که وقتی علاقه به این سه مورد سعادت‌آفرین ایجاد شد، به دنبال آن پیروی از دستورات دینی نیز خواهد بود. که نتیجه آن در پرورش بنده‌ای صالح برای خداوند مهربان و سعادت دنیا و آخرت فرد آشکار می‌شود. در اسلام مسئله ارتباط با خدا به شکل غیر مستقیم از همان بدو تولد مورد تاکید قرار گرفته است؛ به طوری که حضرت محمد صلی الله علیه و آله و سلم می‌فرماید: «هر کس که خداوند به او فرزندی داده است در گوش راستش اذان و در گوش چپش اقامه بگوید» نوزادی که در یک محیط دینی پرورش یافته و صدها مرتبه آهنگ دلنشین تلاوت قرآن مجید را شنیده و با چشمش منظره‌های نماز خواندن پدر و مادر را دیده است؛ با نوزادی که در محیط غیردینی رشد یافته، یکسان نیست. بنابراین اولیای آگاه برای تربیت فرزندان باید با مأنوس ساختن آنها با اصوات و مناظر نیک و مذهبی، تلاش نمایند.

در دوران کودکی، یکی از وظایف اصلی والدین و مربیان عبارت است از: تقویت حس کنجکاوی و ارائه پاسخ‌های صحیح، منطقی و کودکانه به سؤال‌های آن‌ها. بر این اساس نحوه نماز خواندن والدین، رفتارشان قبل از ایستادن به نماز، هنگام اقامه و... حتی رفتار مناسب اجتماعی آنان به عنوان افرادی که مومن و پایبند به موازین دینی هستند و نوع تعامل آن‌ها با دیگران و مفید بودنشان برای جامعه، از جمله عوامل بسیار مهمی است که در پرورش دینی کودکان دخیل است.

لازم به ذکر است، گرچه کودک قبل از سن شرعی تکلیف ندارد لکن پدر و مادر نباید به این بهانه فرزندان را قبل از آن به طور کامل آزاد بگذارند. بنابراین پدر و مادر باید حدود واجبات و محرمات را از زمان کودکی به فرزندان یادآور و در انجام اعمالی مانند قرائت قرآن، نماز خواندن و... کارهای نیک تدریجاً آنان را عادت دهند.

سن آغاز تربیت دینی

تربیت دینی، قبل از تولد و در مرحله انتخاب همسر شروع می‌شود و مراقبت‌های دوران حمل آن را رنگ و صفا می‌بخشد و پس از تولد والدین مستقیماً به جهت دادن و ساختن او می‌پردازند و از همان لحظات اول تولد، در گوش راست اذان و در گوش چپ اقامه خوانده می‌شود. هر چند که نوزاد معانی کلمات و جمله‌ها را متوجه نمی‌شود. لکن آن‌ها را می‌شنود و اعصاب و مغزش از آن‌ها متأثر می‌شود، کودک تدریجاً با آنچه دیده و یا شنیده است، مانوس و آشنا می‌شود و همین آشنائی در آینده او مؤثر است.

ضرورت هماهنگی بین خانه، مراکز آموزشی و جامعه در تربیت دینی کودکان

یکی از عوامل مؤثر در تکوین شخصیت علمی، معنوی و جسمی کودک، ایجاد هماهنگی و همکاری مثبت و سازنده بین خانه، مراکز آموزشی و جامعه (مسجد، رسانه‌ها و...) است. برای رسیدن به اهداف تربیت دینی همکاری همه نهادها، به خصوص نهادهای فرهنگی و تربیتی، ضرورت دارد. خانه، مراکز آموزشی و جامعه در انجام وظایف تربیتی و پرورش مسائل دینی مکمل یکدیگرند.

لازم است تمام تلاش دست اندرکاران تعلیم و تربیت (والدین، مربیان، مدیران و رسانه‌های گروهی) بر این باشد که پیوندی واقعی، نه ظاهری بین خانه، مراکز آموزشی

و جامعه ایجاد کنند که با این پیوند، فضای اسلامی جامعه و ارزش‌های معنوی نقش‌سازنده و هدایتگری در زمینه ارزش‌های دینی می‌یابد؛ چرا که یکسانی فضای حاکم و ارزش‌های معنوی موجود، بسیاری از تعارضات و مشکلاتی را که ممکن است برای کودکان در نتیجه عدم هماهنگی بین خانه، مراکز آموزشی و جامعه ایجاد شود، برطرف می‌سازد. البته این پیوند باید مستمر باشد، نه مقطعی و وابسته به شرایط خاص. چنین پیوندی، کار گروهی و یک حرکت اجتماعی را می‌طلبد. (مطهری، ۱۳۸۴)

ویژگی‌های مربی پرورش دینی کودکان

اگر مربیان و والدین بخواهند نور ایمان را در دل‌های معصوم کودکان جای دهند و کلام پروردگار را به آنان بیاموزند، می‌بایست هم روش ارائه مفاهیم دینی را بدانند و هم مخاطبین خود را به خوبی بشناسند و از ابعاد مختلف فطری، روحی، عاطفی و جسمی آنان (با توجه به مقتضیات زمان و تفاوت‌های فردی) مطلع باشند؛ لذا رسیدن به این مهم، نیازمند داشتن ویژگی‌های ذیل برای آنان می‌باشد:

۱. آشنا به ویژگی‌های جسمی و روانی کودکان به تفکیک سن.
۲. علاقمند به مطالعه متون دینی.
۳. علاقمند به ارائه مفاهیم دینی به کودکان.
۴. درک معنای عبارات ساده و پرکاربرد قرآن کریم.
۵. قرائت صحیح قرآن کریم (روخوانی و روانخوانی).
۶. آشنا به معارف و آموزه‌های دینی قابل ارائه به کودکان.
۷. آشنا به رویکردها، روش‌ها، قالب‌ها و ابزارهای ارائه مفاهیم دینی به کودکان (این کتاب).
۸. برخورداری از هنر مربیگری.

بدون داشتن شرایط و ویژگی‌های بالا، ارائه مفاهیم دینی برای کودکان تاثیر چندانی نخواهد داشت. از این رو، آموزش مفاهیم دینی به کودکان گرچه امری بسیار مقدس و والا است، اما موفقیت در آن، در گرو آگاهی و شناخت اصول و روش‌های آموزشی متناسب با آن است. همچنین هر قدر مربیان به عنوان الگوهای رفتاری در نظر کودکان از شخصیت محبوب‌تری برخوردار باشند، رفتارهای کلامی و غیر کلامی آن‌ها بیشتر مورد توجه کودکان قرار می‌گیرند (افروز، ۱۳۸۲). بر این اساس یکی از مهم‌ترین عوامل در برنامه‌های تربیتی

کودکان، ویژگی های مطلوب والدین و مربیان است؛ زیرا کودکان از نظر عاطفی و احساسی به شدت متأثر می شوند و چگونگی اخلاق، رفتار و شخصیت آنان بر باورها، بازخوردها و رفتارهای فردی و اجتماعی شان اثر می گذارد. به همین سبب لازم است برای تربیت دینی کودکان، والدین و مربیان، رفتاری آمیخته با عطف و متصف به صفات دینی باشند.

شیوه برنامه ریزی زمانی جهت ارائه مفاهیم دینی در مهدهای کودک

در ارائه مفاهیم دینی به کودکان طوری برنامه ریزی شود که با برنامه ها و فعالیت های روزمره مهدهای کودک متناقض نبوده و تقریباً در تمام برنامه ها به صورت یک چتر، گسترده شود. یعنی از لحظه ای که کودک وارد مهدکودک می شود، باید مورد تربیت دینی قرار گیرد، زیرا دین اسلام برای همه لحظات زندگی بشر دستوراتی ارائه داده است. بنابراین تفکیک ساعات حضور کودک در این مراکز نباید تقسیم بندی برنامه های دینی و غیر دینی داشته باشد. برای مثال: ورود کودک به مرکز و سلام او به مربیان و دوستانش، شستن دست قبل از غذا، مسواک زدن، کمک به دوستان، خواندن دعا و راز و نیاز با خدا قبل از شروع کارهای روزمره، محبت و احترام به والدین زمانی که از مهدکودک خارج شده و به سوی آنان می رود و... تمام موارد یاد شده جزء مفاهیم دینی است. لذا اختصاص یک ساعت از زمان برنامه ها به مفاهیم دینی و فراموش نمودن آن در سایر برنامه ها نادرست بوده و کارکردهای اصلی دین را برای تربیت کودکان از بین خواهد برد. مثلاً در برنامه نقاشی، آیه یا روایتی از این کتاب انتخاب و اجرا شود. یا در زمان بازی، یکی از بازی های پیشنهادی در این کتاب برای کودکان انتخاب شود.

ویژگی ها و توانایی های روانی و جسمی کودکان و ارتباط آن با ارائه مفاهیم دینی

هرچه والدین و مربیانی که تربیت یا قسمتی از تربیت کودک را بر عهده دارند با ویژگی های کودکان و نکات روانشناسی و تربیتی آنان بیشتر آشنا باشند در ارائه مفاهیم دینی به کودکان موفق تر خواهند بود.

در راستای رسیدن به تربیت دینی، که تاثیر بیشتری نیز داشته باشد، توجه به رشد همه جانبه کودک الزامی است. (جسمی، شناختی، گفتاری، اجتماعی، عاطفی، زیبایی شناختی و

خلاقیت) و این مساله از طریق برنامه‌ها و فعالیت‌های متناسب با این دوره قابل حصول می‌باشد. به همین دلیل، اغلب فعالیت‌های پیشنهادی این کتاب به گونه‌ای طراحی شده است که کودکان را به رشد همه‌جانبه برساند؛ لذا با توجه به توانایی‌های کودکان، فعالیت‌های کودکان ۳ تا ۴ سال را با این عبارت (مری می‌تواند به کمک کودکان...) و فعالیت‌های کودکان ۴ تا ۵ سال را با این عبارت (کودکان به کمک مری...) شرح داده‌ایم.

شناخت صحیح توانایی‌ها، نیازها و نیروهای جسمی و روانی کودکان در مراحل مختلف سنی از عوامل مهم در امر تعلیم و تربیت به شمار می‌آید و در هر دوره بنا به تناسب خصوصیات ذهنی و شناختی کودکان مفاهیم دینی را ارائه نموده و اجازه دهیم کودکان دین‌کودکانه خود را داشته باشند و از طرح عقاید پیچیده و مشکل برای آنان خودداری کنیم، چرا که نمی‌توانند آن را درک کنند و چه بسا موجب بدفهمی و گریز آنها از دین شود. به طور مثال از ویژگی‌های عمومی این گروه سنی حس تقلید قوی، علاقه به شناخت خود، خیالپردازی، میل به بازی، کنجکاو و... می‌باشد. (مفیدی، ۱۳۸۵) بنابراین مریبان می‌بایست در ارائه مفاهیم دینی به کودکان این قبیل یافته‌های علمی را مد نظر قرار دهند. (جهت کسب اطلاعات از ویژگی‌های کودکان به تفکیک سن، کتاب برنامه آموزش و پرورش پیش دبستانی تالیف ونیتاکول ترجمه دکتر فرخنده مفیدی معرفی می‌شود).

همچنین بین فرآیندهای فکری کودکان و بزرگسالان تفاوت وجود دارد. نحوه اندیشیدن کودکان دارای ویژگی‌هایی است که پیش‌بینی آنها برای بزرگسالان دشوار می‌باشد. بنابراین مریبان باید بکوشند تا خود را در موقعیت کودکان قرار دهند و مسائل و پدیده‌ها را از چشم آن‌ها ببینند.

کودکان زیر هفت سال، از طریق کارکردن مستقیم با اشیاء و مواد عینی، مفاهیم را می‌آموزند؛ لذا درک آنان از مفاهیم، با بزرگسالان یکسان نیست؛ آنان در حد ظرفیت ذهنشان مطالب را می‌فهمند. آشنایی با ویژگی‌های تفکر کودک، ما را با شیوه‌های مناسب ارائه مفاهیم دینی به آنان راهنمایی می‌کند. مانند: جاندار پنداری، تفکر عینی، خودمحوری (یعنی کودکان فقط از دریچه چشم خود و براساس توانایی‌هایشان به پدیده‌ها نگاه می‌کنند و بر این باورند که همه افراد همانند آن‌ها فکر می‌کنند؛ نه به این علت که خودخواه هستند، بلکه توانایی شناختی لازم را پیدا نکرده‌اند).

اصل تفاوت‌های فردی و مساله جنسیت در ارائه مفاهیم دینی به کودکان

تفاوت‌های فردی از اصول پذیرفته شده در معارف دینی، علوم روان‌شناسی، تعلیم و تربیت و... است و به این معناست که همه انسان‌ها با یکدیگر شباهت‌هایی دارند، ولی آنان از حیث ویژگی‌های شناختی، عاطفی، انگیزشی، بهره‌هوشی، تأثیر و تأثرات محیطی و صفات شخصیتی از همدیگر متفاوتند.

به عنوان نمونه، مربیان باید بدانند برای برخی از کودکان، آموزش مفاهیم دینی با استفاده از روش شعر و داستان سودمند است و برای برخی از راه پرسش و پاسخ. برخی مفاهیم دینی را زودتر درک می‌کنند و برخی دیگر نیاز به مثال و توضیح بیشتری دارند. مسئله جنسیت نیز در تربیت اسلامی در نوع پرورش دختر و پسر موثر است و این تفاوت به مناسبت وجود تفاوت‌های طبیعی و وظیفه‌ای است. در جنبه تفاوت‌های طبیعی، مذهب نیز مانند علم قائل به این است که پسر و دختر از نظر روحی و جسمی با هم تفاوت‌های آشکاری دارند و می‌دانیم که عالی‌ترین نظام تربیتی آن است که این تفاوت‌ها و نکات را در نظر بگیرد. در جنبه تفاوت‌های وظیفه‌ای نیز، از نظر دین و علم پسران و دختران با هم تفاوت دارند. بنابراین در آموزش مفاهیم دینی به کودکان نیز باید تفاوت‌های جنسیتی را در نظر گرفت و اجازه داد تا کودکان به مرور زمان متوجه این تفاوت‌ها شوند. برای مثال: استفاده از چادر در هنگام نماز برای دختران، یا این که روش «شعرخوانی» عموماً از طرف دخترها بیش‌تر از پسرها استقبال می‌شود. بنابراین در آموزش مفاهیم دینی برای دختران خردسال استفاده از شعر نتایج بهتری خواهد داشت.

شرایط قرائت و حفظ قرآن کریم توسط کودکان

کودکان در این سنین با یاری حافظه نیرومند خود قادرند هر مطلبی اعم از مفاهیم دینی و سوره‌های قرآنی را به سهولت به خاطر بسپارند. لذا با استفاده از این ویژگی می‌توان کودکان را به حفظ و قرائت قرآن علاقمند نمود؛ همچنین کودکان باید آیات و احادیث معصومین علیهم‌السلام را متناسب با فهم خود بیاموزند و برخی را در حافظه خود نگاه دارند. این کار علاوه بر این که ذخیره‌ای ارزشمند برای آینده آنان محسوب می‌شود، انس با آیات و احادیث را بیشتر و نورانیت معنوی را به ارمغان می‌آورد. لذا آیات و سوره‌های کوتاه که برای ارائه به کودکان در نظر گرفته می‌شوند، باید ویژگی‌های زیر را داشته باشد:

- کوتاه و از نظر تلفظ ساده و روان و حداکثر پنج کلمه.
مانند: **كُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا** (اعراف/۳۱)، بخورید و بیاشامید ولی اسراف نکنید.
- قابل فهم و درک برای کودکان.
مانند: **وَتَسَلِّمُوا عَلَىٰ أَهْلِهَا** (نور/۲۷)، به اهل خانه سلام کنید.
- کاربردی و معنادار برای کودکان.
مانند: **وَتَعَاوَنُوا عَلَىٰ الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ** (مائده/۲)، در کارهای خوب و نیک به همدیگر کمک کنید.
- سوره‌های کوتاهی که بعضی از آنها در این کتاب آمده است.
همچنین بهتر است در ابتدا از سوره‌هایی استفاده شود که دارای کلمات آسان (با توجه به قدرت رشد زبان و گفتار کودک) و آهنگین باشد و باعث جذب کودکان شود. زیرا آنان در این سنین به عبارات موزون علاقه نشان می‌دهند. همچنین ذکر معنای بعضی سوره‌ها و به تفسیر کشیدن آن برای کودکان ضرورتی ندارد؛ و آن‌ها را باید در سنین بالاتر به آنان آموخت. در انتخاب داستان و بیان آن‌ها برای کودکان باید به تاثیر آن در روحیه لطیف آنان و نیز تکوین تصورات دیگرشان از مفاهیم دینی توجه داشت. در قرآن و روایات، داستان‌های بسیاری وجود دارد ولی هر کدام مناسب سن خاصی است؛ با این توضیح داستان‌هایی انتخاب شود که با درک، فهم و احساسات کودک مطابقت داشته باشد. در بیان مفهوم بعضی آیات سوره‌ها، در مورد روز جزا و عاقبت کسانی که به روز قیامت اعتنایی ندارند، باید دقت کافی داشت که کودک وحشت نکند. هر چند این موارد در سنین بالاتر، بسیار جذاب و آموزنده هستند، ولی درک آن‌ها برای کودک با محدودیت همراه است.

ویژگی‌های محتوای دینی مناسب برای کودکان

در صورتی که مربیان بخواهند مطالبی خارج از فعالیت‌های پیشنهادی این کتاب را برای کودکان اجرا نمایند؛ لازم است به ویژگی‌های محتوای دینی مناسب ویژه کودکان به شرح ذیل توجه نمایند:

- بهره‌گیری از قرآن و سیره نبوی به عنوان منبع و تکیه‌گاه اصلی
- در راستای مراحل رشد همه جانبه کودک (جسمانی، شناختی، عاطفی، اجتماعی، گفتاری و...)
- استاندارد (بر اساس اصول تدوین برنامه‌ها و فعالیت‌های ویژه کودکان)

- طراحی شده بر اساس نیازها جهت جذب مخاطبین
 - هماهنگ با پیشرفت علوم و فنون و استناد به کتب دینی و علمی موثق و معتبر
 - ساده، کودکانه، شوق انگیز و غیرانتزاعی
 - بر اساس ارزش ها، نگرش های اجتماعی، میراث فرهنگی و ملی
 - هماهنگ با امکانات اجرایی و تناسب و تنوع در (زمان، محتوا و روش ها)
 - هماهنگ با شرایط بومی و فرهنگی (زبان، گویش های محلی و...)
 - هماهنگی با اهداف دوره ابتدایی و پرهیز از ارائه هر گونه آموزش رسمی دبستانی
- مساله مهم دیگر، آن است که در رفع نیازهای کودکان باید يك بخش عمومی و يك بخش اختصاصی تعریف کنیم. عمومی برای همه افراد بر اساس میزان توانمندی هایشان، اختصاصی برای افرادی که توانمندی خاصی دارند و باید تحت آموزش های ویژه قرار گیرند. در تدوین و ارائه مفاهیم دینی، مطالب را طوری طراحی کنیم که تمام کودکان توان درک آن را داشته باشند، اما اگر کودکی بتواند کل قرآن را حفظ کند، بدیهی است که باید تحت آموزش و برنامه های خاصی با محتوای ویژه، قرار گیرد.

عناوین کلی مفاهیم دینی قابل ارائه برای کودکان

- ایجاد علاقه و محبت به خداوند مهربان، قرآن مجید و معصومین علیهم السلام
- ایجاد علاقه به انجام اعمال و مراسم عبادی مانند نماز، روزه و...
- مشاهده و تفکر در طبیعت، حیوانات، اعضای بدن و... و در نهایت دوست داشتن آن ها به عنوان نعمت های خداوند مهربان. (تقویت دقت کودک برای پی بردن به نعمت های الهی)
- هدیه دادن، کمک به دیگران به خصوص نیازمندان و تقویت حس قدرشناسی و سپاسگزاری.
- آداب میهمان داری، دوست داشتن میهمان، میهمانی رفتن.
- رعایت انضباط عمومی، وقت شناسی، به قول خود عمل کردن و محاسن همکاری با دیگران.
- دوست داشتن و رعایت حقوق بندگان خدا، والدین، مربیان، سالمندان، سادات و... .
- درست مصرف کردن و پرهیز از زیاده روی و اسراف.
- پرهیز از بی اجازه دست به وسایل دیگران زدن.

- رعایت بهداشت فردی و اجتماعی.
- و موارد دیگری که در قسمت‌های بعدی این کتاب به آن‌ها اشاره شده است.

روش‌های ارائه مفاهیم دینی به کودکان

بهبتر است آموزش مفاهیم به کودکان «غیر مستقیم» و هر کودک به تناسب میزان تمایل و توان خود کشف و یاد بگیرد. مانند: شعر، داستان، نقاشی، بازی، کار دستی، گردش علمی، الگوپذیری، تشویق و ترغیب، مشاهده، بحث و گفتگو، سرود، آزمایش، ضرب‌المثل‌های قابل فهم، نمایش خلاق و تئاتر، روش اشاره، برنامه‌های گروهی، تکرار و تمرین دسته‌جمعی، روش عمل و تجربه مستقیم، تمثیل، پرسش و پاسخ و سخنرانی (روش سخنرانی در ارائه مفاهیم به کودکان نمی‌تواند کاملاً مفید باشد لذا به عنوان روشی برای ارائه مقدمه‌آشنایی با موضوع و هموار ساختن زمینه استفاده از دیگر روش‌های آموزشی استفاده شود). البته برای بهره‌گیری از روش‌های فوق، مربی باید به اجرا و اصول ارائه آن روش آشنا بوده و به نکات ذیل نیز توجه نماید:

۱. ارائه مفاهیم دینی برای کودکان از پایین‌ترین سطح ممکن و قابل درک، برای یک مفهوم شروع و سپس ارتقاء یابد.
۲. از آنجا که اساساً دین موجب احساس امنیت خاطر و آرامش می‌شود؛ مطالب دینی ارائه شده در این دوره، کودکان را به وحشت نیندازد و در آنان تصورات نامناسبی ایجاد نکند، زیرا در غیر این صورت آسایش روحی آنان مخدوش خواهد شد.
۳. از زیاده‌روی، سخت‌گیری در روند ارائه مفاهیم دینی برای کودکان پرهیز شود.
۴. یادگیری همان قدر که یک امر هوشی و ذهنی است، یک امر عاطفی نیز می‌باشد (شعاری نژاد، ۱۳۸۱). بر این اساس، برای حفظ شادابی کودکان در آموزش مفاهیم دینی، پیشنهاد می‌شود از شیوه‌های تشویقی متناسب با روحیه آنان، به موقع استفاده و از برخوردهای تند پرهیز شود.

بهره‌گیری از فلسفه در ارائه مفاهیم دینی به کودکان

«الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمْ أُولُو الْأَلْبَابِ» (زمر، ۱۸)
 همان کسانی که سخنان را می‌شنوند و از نیکوترین آنها پیروی می‌کنند؛ آنان کسانی هستند که خدا هدایتشان کرده، و آنها به حقیقت خردمندان عالمند.

کودکان ذاتاً موجوداتی متفکر، خلاق و کاوشگر هستند که باید استعداد‌های بالقوه آنها به خوبی پرورش داده شود. اگر فلسفه را به معنای فلسفیدن و تفکر کردن در نظر بگیریم، مفهوم صحیح فلسفه و کودک را در می‌یابیم. با این تعریف، «فلسفه برای کودکان» به معنای آموزش «آراء فلسفی» نیست، بلکه به معنای پرورش قدرت تفکر و توانایی بحث کردن در ایشان است. از این رو انتقال مطالب و حفظ آن‌ها در ذهن کودکان کافی نیست؛ آن‌ها باید یاد بگیرند به خوبی گوش دهند، فکر کنند و به معیارهای درست توجه کنند.

در این فرایند، کودکان یاد می‌گیرند که به افکار دیگران احترام گذاشته و آنها را خوب سنجیده و مورد نقد و بررسی قرار دهند و سپس بدون تقلید از دیگران، افکاری را انتخاب نمایند که با اصول و فروع دین مبین اسلام مطابقت دارد و بهترین‌ها هستند.

برای مثال: مربی با صدای شیوا داستان کوتاهی در مورد دوستی بخواند. به این صورت که، کودکان به همراه مربیشان حلقه‌وار دور هم بنشینند و رودرروی هم با یکدیگر به مباحثه بپردازند. وقتی خواندن داستان تمام شد، مربی می‌تواند با این پرسش شروع کند:

«آیا زهرا و لیلا (شخصیت‌های فرضی داستان) دوست هم هستند؟» کودکی می‌گوید بله چون با هم بازی می‌کنند. کودکی دیگر می‌گوید نخیر چون از خوراکی خود به دیگری نمی‌دهند. کودکان شروع به پرسش و پاسخ خواهند کرد؛ (احتمالاً پاسخ‌های اشتباه فراوانی خواهند داشت و نباید مورد سرزنش قرار گیرند) و اگر لازم باشد از استدلال خود دفاع نموده و به یکدیگر کمک می‌کنند. بدین ترتیب مربی می‌تواند بحثی را در زمینه ماهیت «دوستی» مطرح کند. (به طور حتم، ملزومات رابطه دوستی توسط کودکان مورد توجه قرار می‌گیرد). با این روش، کودکان با مفهوم دوستی آشنا و درگیر می‌شوند و پیشرفت کار می‌تواند آنها را نه تنها در دریافتن مفهوم دوستی بلکه در تمامی مواردی که در آنها با درک مفاهیم سروکار دارند کمک کند. این روشی است که فکر آنها را برمی‌انگیزد. چرا که طبق «نظریه طبقه بندی بلوم» حفظ کردن مطالب، یک مهارت فکری کم ارزش و در پایین‌ترین سطح طبقه دانش قرار دارد. بنابراین به کودکان باید شیوه‌های تفکر، تمیز امور از همدیگر، استدلال و مواردی از این قبیل را یاد داد. (فائدی، ۱۳۸۳)

مربی نیز می‌تواند با استفاده از شیوه‌های پرورش قدرت و پرسشگری کودکان به انتقال مفاهیم دینی در آنان کمک نماید. برای مثال می‌توان از شیوه بارش مغزی استفاده کرد؛ بارش مغزی یعنی این که مربی سوالی را مطرح می‌کند و به کودکان اجازه می‌دهد

تا تمامی نظراتی را که به ذهنشان می‌رسد بیان کنند. نظرات آنها تشویق شده و مورد ارزیابی قرار نمی‌گیرد. در نهایت مربی با مقایسه تمام راه‌حل‌ها یا پاسخ‌ها بهترین‌ها را با کمک کودکان برمی‌گزیند و از این طریق ذهن آنان به سمت سیال شدن سوق داده می‌شود. لازم به ذکر است؛ به ویژه در ارائه مفاهیم دینی به کودکان، وظیفه مربی آن است که برنامه‌ها و فعالیت‌های آموزشی را به گونه‌ای پیاده و اجرا کند که هم با تفکر کودکان سازگار باشد و هم آنان را به تفکر بیشتر وادارد.

ارزشیابی از مفاهیم دینی ارائه شده به کودکان

رشد همه جانبه، فرایندی مداوم، تراکمی، همراه با تفاوت‌های فردی، انعطاف‌پذیر و قابل تغییر است؛ و در دوره‌هایی از زندگی سرعت بیشتر و کیفیت پیچیده‌تری پیدا می‌کند و در شرایط اجتماعی فرهنگی هر فرد شکل می‌گیرد. جنبه‌های اساسی رشد انسان، با رشد دینی او کاملاً ارتباط دارد و از آنجا که برنامه‌ها و فعالیت‌های کودکان زیر هفت سال «رشد محور» و نه «موضوع محور» است؛ بنابراین ارزشیابی غیر رسمی مداوم کودک بر اساس هدف‌های رشدی، اساساً لازم است؛ و باید:

۱. به صورت انفرادی شامل همه جهات رشد (شناختی، عاطفی، جسمی، اجتماعی و...)
 ۲. از طریق مشاهده رفتار کودک، به صورت مداوم و دوره‌ای.
 ۳. ارزشیابی بر اساس فعالیت‌ها و برنامه‌های مربوط به آن دوره خاص (مفیدی، ۱۳۸۵).
- در ارزشیابی از مفاهیم دینی به ویژه آموزش قرآن برای کودکان باید توجه داشت که رسیدن به حد معینی از یادگیری مدنظر نیست. لذا دست‌یابی کودک به هر میزان از یادگیری مطلوب و مورد قبول است. (مصوب شورای قرآن سازمان پژوهش) لیکن قلمروهای ذیل مورد اجماع صاحب‌نظران این حوزه می‌باشد:

- علاقه به حفظ، تقلید و شنیدن قرائت آیات قرآن کریم.
- علاقه به شرکت در همخوانی آیات و سوره‌های کوتاه قرآن کریم.
- آشنایی و عمل به برخی از آموزه‌های قرآنی.
- علاقه به یادگیری خواندن قرآن کریم (فعالیت‌های دوره‌ی پیش از دبستان، وزارت آموزش

و پرورش ۱۳۸۸)

- علاقه به انجام اعمال عبادی و مراسم دینی.

از آنجا که در کتاب حاضر تلاش بر این بوده است که سطح عمومی کودکان در نظر گرفته شود. لیکن توجه به نکات زیر نیز در ارزشیابی از مفاهیم دینی ارائه شده به کودکان، می بایست مد نظر قرار گیرد:

- شرایط بومی، فرهنگی، میزان تقید و عمل به فرائض دینی در محیط خانواده کودک.
- تفاوت های فردی بین کودکان و پرهیز از شیوه های اضطراب آور و مقایسه عملکرد آنان.
- تجربه های خارج از مهد و میزان شرکت آن ها در مراسم عبادی گروهی.

لازم به ذکر است طبق تعریف ارزشیابی در کتب مرجع (به ویژه روانشناسی یاگیری، علی اکبر سیف، ۱۳۸۴)، منظور از ارزشیابی، سنجش عملکرد یادگیرندگان و مقایسه نتایج حاصل با هدف های آموزشی از پیش تعیین شده به منظور تصمیم گیری در این باره است که آیا فعالیت های آموزشی مربی و کوشش های یادگیرندگان به نتایج مطلوب انجامیده اند و به چه میزانی؟ از این تعریف معلوم می شود که ارزشیابی آموزشی مستلزم دو اقدام اساسی است: ۱- تعیین هدف های آموزشی ۲- سنجش و اندازه گیری عملکرد یادگیرندگان، که با توجه به ضرورت ارزشیابی کودکان بر اساس اصول رشد محوری، سنجش و اندازه گیری عملکرد کودکان باید با مشاهده تغییراتی که در رفتار کودک به وجود می آید انجام شود. برای روشن شدن این مطلب به نمونه ای اشاره می شود:

مربی به کودکان یاد می دهد که به محض وارد شدن به مکانی می بایست به افراد حاضر سلام کنند. مربی برای سنجش عملکرد کودک هم می تواند از او بپرسد که «به محض ورود به مکانی و روبرو شدن با افراد حاضر در آنجا چه کار باید انجام داد؟» یا اینکه «مربی به صورت کاملاً غیر مستقیم کودک را زیر نظر می گیرد که آیا به محض ورود به مکانی به افراد حاضر سلام می کند یا نه؟» شیوه اول موضوع محور و شیوه دوم رشد محور می باشد. بر این اساس و تعاریف بالا از مربی انتظار می رود ابتدا از شیوه موضوع محور جهت تکرار مطلب آموزشی بهره بگیرد سپس از شیوه رشد محور استفاده کند و عملکرد کودکان را بر اساس تغییر رفتار آنان ثبت و در نهایت مجموع مشاهدات ثبت شده را به عنوان عملکرد کودک پس از اجرای فعالیت های آموزشی اعلام نماید.

در رابطه با هدف های آموزشی باید به این نکته اشاره کرد که: به طور کلی هدف های آموزشی و یادگیری را می توان به دو بخش تقسیم نمود: ۱- هدف هایی که به دانستن درباره امور مربوط می شوند. (مثلاً کودک بداند که باید بعد از غذا خوردن از خداوند مهربان تشکر

کرد) ۲- هدف‌هایی که به توانایی و نحوه انجام دادن امور یا اعمال مربوط می‌شوند. (مثلاً کودک بتواند بعد از غذا خوردن خداوند مهربان را شکر کند).

البته توجه به ظرافت‌ها و تکنیک‌های ارزشیابی از عملکرد کودکان که به طور خلاصه به آن اشاره می‌شود؛ می‌تواند مربی را در رسیدن به اهداف مورد نظر یاری نماید:

• بهبود کیفیت یاددهی - یادگیری و شناسایی ضعف‌ها و کاستی‌ها هدف اصلی ارزشیابی است.

• ارزشیابی، ابزاری در خدمت آموزش و فرصتی برای تقویت آموخته‌ها می‌باشد.

• ارزشیابی از شیوه رشد محور به طور غیر مستقیم و بدون آگاهی کودک بیشتر مد نظر می‌باشد.

• تهیه و تنظیم دفتر به منظور ثبت عملکرد کودک و مشاهدات ضرورت دارد. (دفتر ثبت گزارش عبارتند از توضیحات نوشته شده از جریان رشد همه جانبه کودک و مهارت‌های کسب شده در یک دوره زمانی معین است که مربی آن‌ها را تهیه و نگهداری می‌کند. به عبارت دیگر، گزارش توصیفی از مشاهده کودک در موقعیت‌های مختلف می‌باشد که مربی می‌تواند آن‌ها را در پوشه مشخصات و عملکرد کودک نگهدارد).

• ارزشیابی از عملکرد کودک در موقعیت‌های مختلف بعد از انجام فعالیت‌ها توصیه می‌شود.

• ارزشیابی مطالب از ساده به مشکل باشد و از موارد مورد علاقه کودک شروع شود.

• بازخورد سریع به نتیجه ارزشیابی از عملکرد کودک، به خود کودک داده شود. (بازخورد مثبت و منظم، بخش ارزشمند فرآیند یاددهی - یادگیری است و به کودکان کمک می‌کند تا از میزان یادگیری خود آگاه شوند).

• فعالیت‌های پر حجم به مجموعه‌ای از فعالیت‌های کوچک تقسیم شود.

• کودک برای انجام فعالیت‌ها فرصت دوباره داشته باشد.

• از رسیدن به حدود انتظارات با توجه به توان و علاقه کودکان اطمینان حاصل شود.

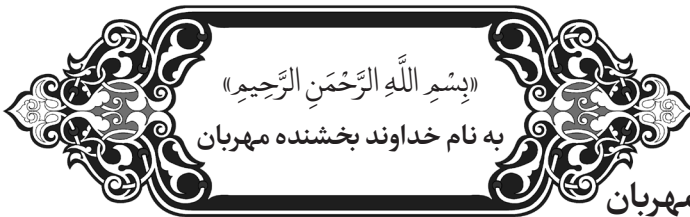
• جایزه در نظر گرفته شده با حجم کار و درصد موفقیت کودک تناسب داشته باشد.

• از اهداء جوایز بدون مورد و مکرر خودداری شود.

• نتایج ارزیابی از عملکرد کودک به والدین بازخورد داده شود.

بخش ۲

آیات و روایات ویژه گروه سنی ۳ تا ۴ سال

(مربی می تواند ضمن در نظر گرفتن مطالب زیر، فعالیت های پیشنهادی را برای کودکان اجرا نماید).

علاقه به مفاهیم دینی در ۳ تا ۷ سالگی نمایان می شود. دنیای کودکان پر از احترام به خداوند مهربان؛ عشق، محبت و ستایش اوست. کودک دوست دارد نماز بخواند و حتی روزه بگیرد؛ که این خود پلی است برای ورود به دنیای معنویت (قائمی، ۱۳۸۵).

کودکان زیر هفت سال باید با خداوند و نعمت هایش که از وجهه مهربانی و انعام او حکایت می کند، بیشتر از سایر صفات آشنا شوند. این نوع آشنایی یکی از ریشه های اساسی روح مذهبی کودک در آینده است و قلب او را برای گرویدن صحیح انسان به خدا و آیین او آماده می سازد. در مساله عبادت، اطمینان به وجود دوستانه و محبوب خداوند باید برای

کودکان بیشتر و گسترده‌تر نمودار شود. بنابراین برنامه‌ها و فعالیت‌های دینی کودکان، باید بیشتر از هر چیزی بر جنبه‌های رحمت و لطف الهی تأکید داشته باشد.

هدف

- ایجاد آشنایی، انس و علاقه در کودکان نسبت به خداوندی که مهربان‌ترین مهربانان است.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند که خداوند مهربان همه ما را به خصوص کودکان را خیلی دوست دارد.
- کودکان بتوانند آیه بالا و «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» را همراه با ترجمه به صورت گروهی و فردی تکرار نمایند.
- کودکان بدانند که خداوند مهربان‌ترین و داناترین است.
- کودکان بتوانند هر کاری را با نام خداوند مهربان آغاز نمایند.

فعالیت‌های پیشنهادی

پرسش و پاسخ

مربی می‌تواند، ابتدا در مورد اجازه گرفتن از پدر و مادر، صحبت کرده و کودکان را متوجه این مطلب کند که در هر کاری باید از خدای خوب و مهربان اجازه بگیریم تا در کارها بیشتر به ما کمک کند. سپس می‌تواند از کودکان سوال کند که:

- بچه‌های گلم، آیا دوست دارید بدونید وقتی می‌خواهیم از خدای مهربون اجازه بگیریم باید چی بگیم؟

(مربی آن‌ها را هدایت کند تا با پرسش و پاسخ به گفتن نام خدای مهربون در ابتدای کارها برسند).

- بچه‌های عزیزم، برای انجام چه کارهایی «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ» می‌گیم؟ ...
- مربی می‌تواند آیه «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ» و ترجمه آن را با کودکان همخوانی و تکرار کند.

الگوپذیری

مربی می‌تواند در ابتدای هر کاری «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ» را با صدای شیوا بگوید تا به

مرور زمان کودکان با آن آشنا شوند و ابتدای هر کاری تکرار کنند.

شعر

نام خدا بسم الله	مشکل گشا بسم الله
ما فرزند اسلامیم	گفتار ما بسم الله
داریم بر لب خود	در هر کجا بسم الله
ورد زبان ماست	وقت غذا بسم الله
ما را بود نگهدار	از هر بلا بسم الله
وقت مریضی ما	باشد شفا بسم الله

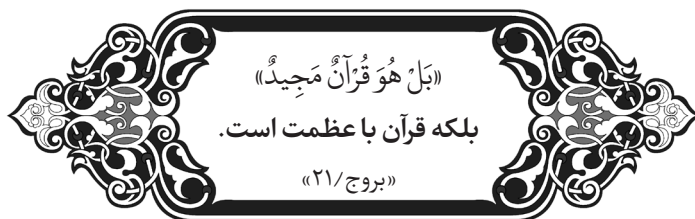
اسدالله شعبانی

کی به ما چشم داده گوش داده	خدا داده خدا داده
کی به ما عقل داده هوش داده	خدا داده خدا داده
کی به ما مامان داده بابا داده	خدا داده خدا داده
کی به ما بچه ها دست و پا داده	خدا داده خدا داده
که به ما گل های رنگارنگ داده	خدا داده خدا داده
کی به ما شب های مهتابی داه	خدا داده خدا داده
کی به ما روزهای آفتابی داده	خدا داده خدا داده
تورا خیلی دوست داریم خدا	همگی شکر می کنیم تو را تو را

افسانه شعبان نژاد

می خوام برم وضو بگیرم	تا بخونم نماز و دعا
بسم الله بگم یا که نگم	بگو بگو بگو بگو
می خوام کنم من بازی	با بچه های نازنازی
بسم الله بگم یا که نگم	بگو بگو بگو بگو
می خوام که قرآن بخونم	سوره توحید بخونم
بسم الله بگم یا که نگم	بگو بگو بگو بگو
می خوام بخورم غذا	تا که نخورم دوا
بسم الله بگم یا که نگم	بگو بگو بگو بگو

سوره کوثر بخونم	می خوام که قرآن بخونم
بگو بگو بگو بگو	بسم الله بگم یا که نگم
درون رختخواهم	می خوام برم بخوابم
بگو بگو بگو بگو	بسم الله بگم یا که نگم
تا که برم من کلاس	می خوام پیوشم لباس
بگو بگو بگو بگو	بسم الله بگم یا که نگم

موضوع: قرآن

(مربی می تواند ضمن در نظر گرفتن مطالب زیر، فعالیت های پیشنهادی را برای کودکان اجرا نماید).

قرآن مجید کتاب الهی است که برای راهنمایی و تربیت انسان از سوی خداوند مهربان بر حضرت محمد ﷺ نازل شده است. قرآن با توجه به حدیث ثقلین در کنار دیگر امانت گرانبهای پیامبر ﷺ یعنی عترت، راهنما و راهبر مسلمانان می باشد. معارف قرآنی مختص به مقطع زمانی خاصی نیست، بلکه به واسطه زمینه فطری آن برای همه انسان ها در تمامی زمان ها آمده است. بر این اساس و به لحاظ نوع این کتاب، همه کودکان قرآن مجید را کتابی مقدس یا مخصوص و متفاوت از دیگر کتاب ها می دانند و به دیده احترام می نگرند. اهمیت کتاب قرآن در نظر کودکان بیشتر متوجه ظاهر فیزیکی آن مانند اندازه، رنگ، نوع چاپ و نیز استفاده زیاد از آن می باشد که آن را از دیگر کتاب ها متمایز می سازد. و آن را نوشته خدا می دانند و چون پدر و مادر یا مربی گفته اند که مطالب این کتاب خوب و صحیح است، به این کتاب اطمینان دارند و آن را فرا می گیرند. لذا در طرح داستان هایی از قرآن مجید، نباید تنها یک قصه گو بود، بلکه باید نکات و فرازهایی از آن را به صورت تطبیقی با شرایط روز و به عنوان درس زندگی مورد بحث و بررسی قرار داد تا کودکان نیز به تدریج از محدودیت نگرش خود به کتاب آسمانی و معارف دینی خارج شوند.

هدف

- کودکان با قرآن مجید مانوس و به آن علاقمند شوند.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند که چون قرآن مجید کتاب ارزشمندی است؛ باید به آن احترام گذاشت.
- کودکان بتوانند آیه بالا را همراه با ترجمه به صورت گروهی و فردی تکرار نمایند.

فعالیت‌های پیشنهادی

بحث و گفتگو

مربی می‌تواند داخل سینی یک قرآن مجید و در کنار آن تعدادی شکلات بگذارد؛ و بعد از پخش کردن شکلات به کودکان، قرآن مجید را در دست بگیرد و از آنان درباره قرآن سوال کند. مانند:

- بچه‌های گلم آیا شما هم توی خونتون قرآن دارید؟
- قرآن خونه شما چه رنگیه؟
- بچه‌های عزیزم، قرآن مجید، کتاب خیلی خوبیه، همه اونو دوستش دارن، باید به اون احترام گذاشت و...
- آیا کسی از شماها می‌تونه یک سوره قرآن بخونه؟ و...
- در پایان مربی می‌تواند به همراه کودکان جشن کوچکی برگزار نماید و به مناسبت آشنا شدن بچه‌ها با قرآن مجید، شادی کنند و شیرینی و شربت بخورند.

شعر

خیلی قشنگه	قصه قرآن
سوره به سوره	با صوت زیبا
اونو می خونم	برای بابا
به به چه زیباست	کتاب قرآن
هرآیه اش گل	من بلبل آن

مهتری ماهوتی

نقاشی

مربی می‌تواند از کودکان بخواهد قرآنی را که در مهدکودک وجود دارد یا قرآنی که در خانه دارند خوب نگاه کنند و فردا که به مهدکودک آمدند نقاشی آن را بکشند و آن را با استفاده از کاغذ رنگی و سایر وسایل تزئینی به کولاژ تبدیل نمایند.

(مربی می تواند ضمن در نظر گرفتن مطالب زیر، فعالیت های پیشنهادی را برای کودکان اجرا نماید).

در مورد نبوت و امامت باید تدریجا با کودک گفتگو کرد. ابتدا حضرت محمد صلی الله علیه و آله را به عنوان پیامبر معرفی نمود؛ سپس صفات و خصایص ایشان را با زبان کودکانه برایشان بیان کرد؛ و همچنین درباره امامت. آشنا کردن فرزندان با اهل بیت علیهم السلام و سخنان و سیره مربوط به آنان، از جمله عناصر مهم تربیت دینی در سیره نبوی است. بر مریبان لازم است که ضمن آشنا کردن اجمالی آنان با عقاید اسلامی، بذر محبت اهل بیت علیهم السلام را در دل های آنان بیفشانند و آنان را با معارف غنی، متقن و روشنگر معصومین علیهم السلام آشنا کنند. تعلیم معارف و محاسن دین اسلام به فرزندان، آن ها را در حریم امن عقیده قرار داده و از آثار شوم هجوم عقاید و اندیشه های ناپاک مصون می دارد.

کودکان را از همان دوره خردسالی باید با نام امامان علیهم السلام آشنا ساخت و در سنین بالاتر نیز شایسته است تا کودکان به فرازهایی از زندگی امامان خود و خدمات و ایثار و فداکاری هایی که در راه حفظ اسلام انجام داده اند، آگاهی یابند. بزرگترها باید هنگامی که نام معصومین علیهم السلام را می برند، با احترام و ذکر القابی چون حضرت و امام از آنان یاد کنند تا کودکان نیز احترام و تکریم امامانشان را فراگیرند.

تحقیقات نشان داده است که کودکان، پیامبرگرمی اسلام صلی الله علیه و آله را فردی خوب و مهربان می دانند؛ به نظر آنان او مهربان تر و خوش اخلاق تر از سایر مردم می باشد. یکی از شیوه هایی که می توان در قالب آن به زندگی پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله نگریست، اعیاد دینی است که مهم ترین آنها اعیادی مانند عید تولد حضرت محمد صلی الله علیه و آله و عید مبعث می باشد. همچنین موضوعاتی وجود دارد که می تواند عنوانی جهت طرح چنین مطالبی قرار گیرد، مانند: او انسانی دوست داشتنی است. داستان ها و روایاتی که از محبت رسول خدا به کودکان داشتند مطالبی را مطرح کرد.

ایجاد دینی در اسلام عبارت از اعیاد قربان، غدیر، فطر، مبعث و روزهای تولد معصومین علیهم‌السلام است. لازم به ذکر است روزهای میلاد، شهادت و وفات خاندان رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم مانند حضرت زهرا علیها‌السلام دوازده امام علیهم‌السلام حضرت خدیجه علیها‌السلام، حضرت ابوالفضل علیه‌السلام، حضرت زینب علیها‌السلام، حضرت ام البنین علیها‌السلام، حضرت علی اکبر علیه‌السلام حضرت علی اصغر علیه‌السلام حضرت رقیه علیها‌السلام و... نیز باید در برنامه‌ها و فعالیت‌های کودکان با زبانی ساده و منطبق بر ویژگی‌های جسمی و روانی آنان گنجانده شود؛ زیرا همگی می‌دانیم که توسل بر خاندان رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم یکی از بزرگترین موهبت‌های الهی می‌باشد که خداوند مهربان به ما عطا کرده است. بر این اساس نهادینه نمودن محبت و انس به این بزرگواران از همان دوران کودکی باید مد نظر قرار گرفته و به آن پرداخته شود.

همچنین برای کودکان بهتر است در روزهای تولد خاندان رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم بیشتر بر احساس هیجان و شادی متمرکز شد تا درک عقلانی آن‌ها، مثل جذابیت و لذتی را که کودک در جشن تولد خود تجربه می‌کند در این روزها نیز تجربه کند؛ و احساس لذت و نشاط داشته باشد. مواردی مثل چراغانی‌ها، پوشیدن لباس نو، مجالس شادی و سرور، دادن عیدی، پخش شربت و شیرینی، اجرای برنامه‌های شاد و جذاب، مسابقه و... لیکن در ایام وفات حضرت محمد صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم، ایام شهادت سید و سالار شهیدان امام حسین علیه‌السلام و یاران باوفایشان، سالروز شهادت حضرت علی علیه‌السلام و... نیز می‌بایست با رنگ و بوی عزاداری برای کودکان مراسم ویژه برگزار نمود؛ تا آنان از همان دوران کودکی بیاموزند که چون ما خاندان رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم را خیلی دوست داریم؛ در زمان شادی معصومین علیهم‌السلام ما نیز باید شاد و در ایام سوگواری ایشان ما هم غمگین باشیم؛ و این که در تاریخ انقلاب اسلامی ایران نیز روزهای مبارک و مقدسی وجود دارد که حضرت امام خمینی رحمته‌الله‌علیه، از آن تعبیر به ایام الله نمودند، مانند بیست و دوم بهمن روز پیروزی انقلاب اسلامی و... که در این بخش از آموزش دینی، جایگاه ویژه‌ای خواهند داشت.

لازم به ذکر است؛ از آنجا که ما ایرانیان افتخار میزبانی امام رئوف حضرت علی ابن موسی الرضا علیه‌السلام را داریم؛ باید این حس افتخار را به عنوان یک ایرانی شیعه در کودکان نهادینه نماییم؛ و البته این موضوع در رابطه با حرم‌های مطهر حضرت معصومه علیها‌السلام در شهر مقدس قم، حضرت احمد بن موسی کاظم شاهچراغ علیه‌السلام در شهر شیراز، حضرت عبدالعظیم حسنی در شهر ری و... نیز می‌بایست مد نظر مریبان قرار گیرد؛ و برای آشنایی و ایجاد انس و علاقه در کودکان نسبت به این حضرات از زیارت حرم مطهر ایشان به همراه کودکان در برنامه‌ها و فعالیت‌های دینی بهره گرفته و جانها و آموخته‌های آنان را به زیبایی‌های معنوی و فیزیکی

این مکان های روحانی متبرک نمایند.

مساله بسیار مهم دیگری که باید به آن توجه کرد؛ ایجاد انس و محبت در کودکان نسبت به حضرت صاحب الزمان مهدی علیه السلام (ارواحنا له الفداه) است؛ کودکان باید بدانند که حضرت مهدی علیه السلام ما را بسیار دوست دارند و ما هم ایشان را خیلی دوست داریم؛ و چون ما از ایشان خیلی دور هستیم نمی توانیم حضرت را ببینیم. (مفهوم دوری از نظر کودکان و بزرگسالان در رابطه با حضرت مهدی علیه السلام متفاوت است؛ از نظر کودکان دوری به معنای مسافت مکانی است اما برای بزرگسالان دوری به معنای فاصله زیاد معنوی است؛ البته بیان فاصله با امام زمان علیه السلام برای کودکان، در صورتی مورد نیاز است که در مقابل پرسش های مکرر کودکان قرار بگیریم؛ در غیر این صورت، برای این گروه سنی بیان محبت و مهربانی امام زمان علیه السلام و علاقه ایشان به شیعیان به ویژه کودکان کفایت می کند). همچنین بهتر است به کودکان یاد داد که بعد از ذکر صلوات «وعجل فرجهم» بگویند.

اهداف

- کودکان با معصومین علیهم السلام آشنا شوند.
- کودکان نسبت به معصومین علیهم السلام انس و علاقه پیدا کنند.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند که معصومین علیهم السلام کودکان را خیلی دوست داشتند و با آنها بازی می کردند.
- کودکان بتوانند آیه بالا را همراه با ترجمه به صورت گروهی و فردی تکرار نمایند.
- کودکان بتوانند نام چهارده معصوم علیهم السلام را حفظ کرده و به صورت گروهی در قالب شعر نام ببرند.

فعالیت های پیشنهادی

شعر و گفتگو

مربی می تواند با بیان این داستان کوتاه وارد بحث شود؛ سپس جهت آشنایی کودکان با ذکر شریف صلوات، شعر زیر را با آن ها همخوانی نماید.

در زمان‌های گذشته، یک مرد خوب و مهربونی بود که همه بچه‌ها رو خیلی دوست داشت و هر وقت اون‌ها رو می‌دید به اون‌ها سلام می‌کرد و با بچه‌هایی که بابا و ماما نداشتن مهربون تر بود و با اون‌ها بازی می‌کرد قرآن خوندن رو خیلی دوست داشت و به بچه‌ها قرآن و نماز خوندن یاد می‌داد. دوست دارید بدونید اسم اون آقای مهربون چیه؟ بله اسم ایشان حضرت محمد ﷺ. هر موقع که اسمشون رو می‌گیم باید برای احترام به ایشان صلوات بفرستیم. «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَجِّلْ فَرَجَهُمْ»

نور خدا محمد ﷺ	رهبر ما محمد ﷺ
ما کودکان همیشه	گوییم یا محمد ﷺ
ما پیرو تو هستیم	صل علی محمد ﷺ
صلوات بر محمد ﷺ	

کاردستی

مری می‌تواند به کمک کودکان گل‌های کاغذی درست کرده و پس از خواندن آیه بالا و ترجمه به آنان هدیه دهد.

همچنین مری می‌تواند بعد از خواندن شعر صلوات در دست‌های کودکان نقل و شکلات بریزد؛ و در مورد مطالب زیر با کودکان صحبت نماید.

- بچه‌های نازم، آیا شما تا حالا شربت بهارنارنج خوردید؟ (مری می‌تواند به جای شربت بهارنارنج از شربت‌های متناسب با استان یا منطقه زندگی کودکان مثال بزند).
- بچه‌های عزیزم، برای این که ما حضرت مهدی ﷺ را خیلی دوست داریم، روز تولد ایشان شربت، شیرینی یا... پخش می‌کنیم.
- بچه‌های خوبم، حالا دوست دارید با همدیگر یک شربت خوشمزه درست کنیم؟ و.... (مری می‌تواند به نیت سلامتی آقا امام زمان ﷺ به کمک کودکان شربت آبلیمو، زعفران، یا بهارنارنج تهیه کند).

پرسش و پاسخ

مری می‌تواند با کودکان در مورد خاطرات سفر به مشهد مقدس صحبت نماید و از آنها بخواهد در مورد زیبایی‌های حرم امام رضا ﷺ و کبوترهای زیبای آنجا صحبت کنند و (در

بخش ۲- آیات و روایات ویژه گروه سنی ۳ تا ۴ سال ۴۱

این قسمت امکان دارد بعضی از کودکان به مشهد مقدس سفر نکرده باشند، لذا بهتر است در مورد جذابیت های حرم زیبای حضرت علی ابن موسی الرضا علیه السلام در قالب داستان برای کودکان صحبت نمود و یا اینکه از آنان سوال کرد که «بچه های نازم، به من بگید مشهد چه شکلیه؟ هر کس که دلش می خواد شهر مشهد و حرم امام رضا علیه السلام رو نقاشی کنه» سپس نقاشی ها و پاسخ های کودکان را تشویق کرده و به پاسخ های صحیح هدایت نمود).

همچنین مربی می تواند با گفتن مطالب زیر، به عنوان داستان در دو زمان متفاوت، کودکان را با اسم حضرت رقیه علیها السلام و حضرت علی اصغر علیه السلام به عنوان دو تن از فرزندان کوچک خاندان رسول خدا صلی الله علیه و آله آشنا نماید.

یکی بود یکی نبود. يك دختر کوچولوی ۳ ساله بود که اسمش رقیه بود. رقیه کوچولو باباشو خیلی دوست داشت. بابای رقیه کوچولو هم اونو خیلی دوست داشت و با اون بازی می کرد. اسم پدر رقیه کوچولو حضرت امام حسین علیه السلام بود که حتما همه شما می دونید که امام حسین علیه السلام خیلی مهربون بود و همه بچه ها رو خیلی دوست داشت. (سپس مربی می تواند با سوالات زیر ادامه دهد)

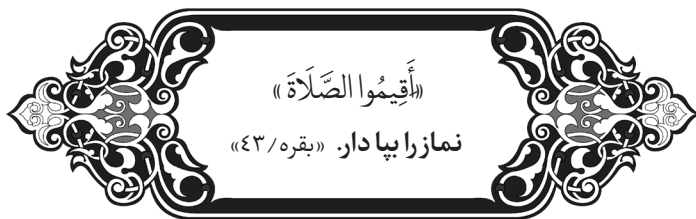
- بچه ها چون آیا شما، رقیه کوچولوی داستان مارو دوست دارید؟
- شما می تونید اسم رقیه رو تکرار کنید؟
- همگی با هم بگید رقیه، تا ببینم، می تونید؟
- آیا شما هم مثل رقیه کوچولو باباتونو دوست دارید؟
- امروز وقتی رفتید خونه حتماً صورت باباتونو ببوسید و بخواهید که با شما بازی کنه. (در این بخش مربی می تواند به تناسب زمان و شرایط، به کودکان سربند یا رقیه علیها السلام و یا علی اصغر علیه السلام را هدیه دهد).

یکی بود یکی نبود. يك پسر کوچولوی کوچولوی کوچولو بود. یعنی نی نی بود. اسمش علی اصغر بود. علی اصغر شیر دوست داشت و دلش می خواست شیر بخوره چون شیر خیلی خوشمزه ست. اسم پدر علی اصغر حضرت امام حسین علیه السلام بود. امام حسین علیه السلام پدر خیلی خوب و شجاعی بود و علی اصغر کوچولوی داستان مارو خیلی دوست داشت. (مربی می تواند با پرسیدن سوالات زیر داستان را تمام کند).

- بچه های گلم شما برادریا خواهر کوچولو دارید؟
- آیا شما علی اصغر کوچولوی داستان مارو دوست دارید؟

۴۲ شیوه‌هایی عملی جهت ارائه مفاهیم دینی در مهدهای کودک

- شما می‌تونید اسم علی اصغر رو تکرار کنید؟
- همگی با هم بگید علی اصغر، تا ببینم، می‌تونید؟
- آیا شما هم شیر دوست دارید؟
- آیا شما شیر می‌خورید؟

موضوع: نماز

(مربی می تواند ضمن در نظر گرفتن مطالب زیر، فعالیت های پیشنهادی را برای کودکان اجرا نماید).

نماز خواندن در دین مبین اسلام اهمیت شایانی دارد؛ چرا که خداوند مهربان در قرآن می فرماید: «إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ». (عنکبوت/۴۵) همچنین از پیامبر گرامی اسلام ﷺ نقل شده است: نماز ستون دین است.

با توجه به این روایت که نماز را ستون دین دانسته و با در نظر گرفتن تعبیر قرآن که نماز، انسان را از بدی ها باز می دارد، از طرفی دیگر اصل و هدف آفرینش انسان برای بندگی است و در سایه پرستش خدا است که انسان به کمال و مقام قرب الهی می رسد؛ بر این اساس می توان گفت که نماز بهترین صورت اظهار عبودیت است. هم چنین اصل پرستش و نیایش در وجود هر انسان قرار دارد. اگر انسانی این حقیقت را در وجود خود نادیده بگیرد، نمی تواند به حقایق دیگر جهان هستی از جمله حقیقت زندگی دست یابد.

امام صادق علیه السلام می فرمایند: «بهترین اعمال نزد خداوند، نماز اول وقت است پس از آن نیکی بر پدر و مادر و سپس جهاد در راه خدا است».

با چنین نگرشی باید به تشویق و ترغیب کودکان بپردازیم تا این عبادت حیات بخش از کودکی با وجود آن ها عجین گردد و سلامت دین، دنیا و آخرت آنان در پرتو آن تأمین شود. به ویژه توجه به امر نماز در اول وقت بسیار سفارش شده است. بنابراین مربی بهتر است بلافاصله بعد از شنیدن صدای اذان آماده نماز شود تا به عنوان الگوی عملی برای کودکان، علاقه به این فریضه الهی را در آنان نهادینه کند.

البته باید به این مساله توجه کرد که تعیین سن تکلیف از سوی اسلام به این معنی نیست که کودک به دور از دین و فرایض آن رها گردد تا در یک زمان خاص به آن روی آورد، بلکه این تمرین دینی یک اصل لازم در تعلیم و تربیت اسلامی شمرده می شود تا به تدریج کودک آمادگی لازم را برای ورود به مرحله ای که در قبال اعمالش مورد بازخواست الهی واقع

می‌شود، پیدا کند؛ به طوری که وقتی به سن تکلیف رسید، خود به خود نماز بخواند و از آن لذت ببرد، اما اگر عملی در کودک عادت نشده باشد، عادت کردن به آن دشوار خواهد بود و با اندک بهانه‌ای ممکن است ترک شود. در عین حال، عبادت‌تربیتی او و دعا و نیایشش و نیز التزام به رعایت ضوابط اخلاقی، اثر درخشانی در روان کودک می‌گذارد. و این امر بصیرت، خوش‌رویی، حوصله و صبوری والدین و مربیان را می‌طلبد آنان وظیفه دارند خدا و آفریده‌های او را با همه نیرو و نیکی، با همه اراده و بزرگی به کودکان بشناسانند. عبادت‌تربیتی کودک، قبل از این سنین اغلب جنبه احساسی و نشان دادن همراهی با والدین و دیگران را دارد. (قائمی ۱۳۸۵) و اثر درخشانی در روان کودک می‌گذارد. ممکن است کودک الفاظ و عبارات نماز و دعا را متوجه نشود ولی معنی توجه به خدا، راز و نیاز و استمداد از او و... را در عالم کودکی خود درک و دلش به رحمت او مطمئن می‌شود. (افروز، ۱۳۷۸)

امام محمد باقر علیه السلام در حدیث مفصلی وظایف اولیاء اطفال را در روش‌های تربیت دینی آنان در سنین مختلف بیان فرموده است. که در این قسمت به ذکر مختصری از آن می‌پردازیم: وقتی کودک سه ساله شد کلمه توحید (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) و سپس (مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ) را به او بیاموزند، در چهار سالگی بگوید: (صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ) و در پنج سالگی رویش را به قبله متوجه کنند و به او بگویند که سر به سجده بگذارد. در شش سالگی رکوع و سجده صحیح را به او بیاموزند و... (مکارم الاخلاق، ص ۱۱۵)

نکته قابل توجهی که در این حدیث وجود دارد، توجه حضرت امام محمد باقر علیه السلام به روش آشنا کردن فرزندان با نماز و اقامه آن است و در دوره خردسالی فقط سفارش به آشنا کردن و ایجاد انس و علاقه کودکان با نماز فرموده‌اند.

اهداف

- کودکان با وضو و نماز آشنا شوند.
- کودکان نسبت به انجام وضو و نماز علاقمند شوند.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند که نماز زیباترین کارها است.

- کودکان بتوانند آیه بالا را همراه با ترجمه به صورت گروهی و فردی تکرار نمایند.
- کودکان بتوانند با تقلید از مربی اعمال ظاهری نماز، مانند وضو، قیام، رکوع، سجود، قنوت و... را انجام دهند.
- کودکان به تقلید از رفتار مربی بدانند؛ وقتی صدای اذان را می شنویم یعنی اینکه برای نماز خواندن آماده شویم.

فعالیت های پیشنهادی

بحث و گفتگو

• مربی می تواند کارت هایی مصور از نماز، مسجد و... تهیه کند که دو به دو شبیه هم باشد. يك سری از این کارت ها را روی میز یا زمین پخش می کند سپس کاردستی را نشان می دهد، کودکان کاردستی که شبیه آن می باشد را از بین کارت های روی میز پیدا می کنند و نشان می دهند؛ سپس مربی با در دست داشتن يك مهر و جانماز، با مطرح کردن چند سوال بحث و گفتگو را شروع نماید:

- بچه های خوبم آیا شما هم توی خونتون مهر دارید؟
- شما دوست دارید خودتون هم مهر و جانماز داشته باشید؟
- و...

سپس مربی می تواند به کمک کودکان با استفاده از فوم، کاغذ، خمیر بازی و... مهر و جانماز نمادین جهت نصب در تابلوی کلاس به عنوان کاردستی خود کودکان و یا با استفاده از پارچه های کوچک رنگی، نوار چسب و... جانماز بسازد؛ و بعد از همخوانی و تکرار آیه بالا و ترجمه آن به کودکان هدیه دهد.

کاردستی

• در این قسمت مربی می تواند به کمک کودکان تکه پارچه های رنگی را بر روی مقوا به صورت چادر نماز، مهر، جا نماز و... بچسباند و با ماژیک و سایر لوازم تحریر، صفوف نماز جماعتی که خانم ها در قسمت عقب و آقایان جلو ایستاده اند را به تصویر کشیده و به عنوان کاردستی گروهی به دیوار نصب نماید.

بازی

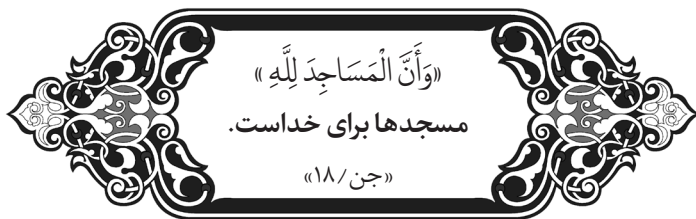
- مربی می‌تواند تصاویر مختلفی از حالات نماز مانند سجده، رکوع را به کودکان نشان داده و سپس از آنان بخواهد که در صف بایستند و هر کدام حالت مورد نظر خود را نشان دهند؛ و...

شعر

آمد عمویم باز از زیارت	سوغاتی آورد يك دانه ساعت
شکل خروس است این ساعت او	می‌خواند آواز قوقولی قوقو
وقت سحر را می‌داند انگار	امروز ما را او کرد بیدار
خیلی صدایش آرام و ناز است	می‌گفت پاشو وقت نماز است

افشین اعلا

(مربی می‌تواند قسمت قوقولی قوقو، را با استفاده از عروسک دستی یا با همخوانی کودکان تکرار نماید).

موضوع: مسجد

(مربی می تواند ضمن در نظر گرفتن مطالب زیر، فعالیت های پیشنهادی را برای کودکان اجرا نماید).

مسجد مرکز اجتماع مسلمین برای عبادت و پرستش خداوند است؛ و از آنجا که دین اسلام يك دین همه جانبه و اجتماعی است و قوانین و دستوره‌های آن، طوری بیان شده است که مسلمانان را عملاً به سوی اتحاد و همکاری هدایت می نماید، بنابراین به مسلمانان سفارش می کند که حتی الامکان نماز خود را به جماعت و در مسجد بخوانند. قرار گرفتن کودکان در جو مذهبی مثل مسجد و محافل مذهبی در رشد و پرورش دینی آن ها بسیار موثر است. بنابراین می توان با ایجاد شرایط خوشایند برای کودک او را به این محیط های معنوی و سازنده علاقمند کرد. لذا خواندن سرودهای دسته جمعی، دعاها، نماز جماعت و اموری از این قبیل و به ویژه پذیرایی هایی که توسط خود کودکان انجام می شود بسیار موثر خواهد بود و باید از طولانی و خسته کننده کردن مراسم مذهبی و عبادی به خصوص در مساجد پرهیز شود تا همان گونه که امام خمینی علیه السلام فرموده اند: «مساجد سنگر است و باید سنگرها را حفظ کرد» مسجد که به عنوان مهم ترین سنگر در جامعه اسلامی محسوب می شود، از آینده سازان جامعه خالی نماند. ضروری است تا به روش های گوناگون، برای کودکان جاذبه هایی در مساجد به وجود آورد که در عین حال با منزلت متعالی آن هم منافات نداشته باشد.

هدف

- در کودکان انس و علاقه برای رفتن به مسجد ایجاد شود.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند که مسجد جای بسیار مهم و مقدسی می باشد.

- کودکان بتوانند آیه بالا را همراه با ترجمه به صورت گروهی و فردی تکرار نمایند.
- کودکان بتوانند در مورد خاطرات خوب مسجد رفتن در میان کودکان دیگر صحبت نمایند.

فعالیت‌های پیشنهادی

بحث و گفتگو

مربی می‌تواند با نشان دادن تصاویر بزرگ از مساجد به کودکان، نظرشان را درباره مسجد و احیاناً خاطراتی که دارند جویا شود؛ سپس وارد بحث شده و سوالاتی به شرح ذیل از کودکان بپرسد:

- عزیرای من آیا تا حالا مسجد دیدید؟
- آیا تا حالا مسجد رفتید؟
- شما با کی (چه کسی) مسجد رفتید؟
- و...

(مربی می‌تواند بعد از همخوانی و تکرار آیه بالا و ترجمه آن، برای برقراری ارتباط بین مسجد و نماز فعالیت زیر را انجام دهد).

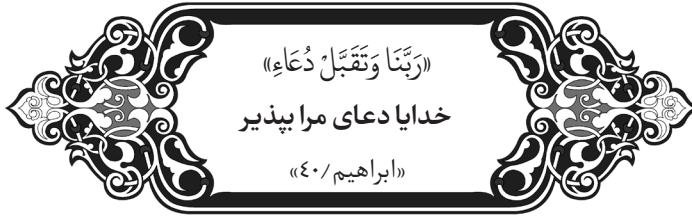
داستان

مربی تصاویری از جانماز، چادر سفید (گلدار)؛ تسبیح و... را به کودکان نشان دهد و درباره آن‌ها با کودکان بحث و گفتگو کند سپس داستان زیر را برای کودکان بگوید:

مامان زهرا کوچولو يك چادر نماز قشنگ با گل‌های صورتی دوخت. زهرا چون هر روز با مامان به مسجد می‌رفت. مامان موقع رفتن به مسجد وضو می‌گرفت. زهرا در مسجد، کنار مامان می‌نشست و يك پیرزن مهربون، کمی گل یاس سفید توی جانمازش می گذاشت و بعد اونو می‌بوسید و زهرا هم به اون لبخند می‌زد و تشکر می‌کرد. يك روز مامان و زهرا کوچولو از بازار يك تسبیح آبی خریدند؛ و برای پیرزن هدیه بردند.

(مربی می‌تواند؛ قسمتی که زیر آن خط کشیده شده را با شیوه پرسش و پاسخ به کمک کودکان کامل نماید؛ و در پایان شعر زیر را همخوانی و تکرار نمایند).

هر آن کس با نماز است	همیشه سرفراز است
نماز آرد سعادت	دهد جان را طراوت
نماز، اساس دین است	مسلمانی در این است

موضوع: دعا

(هر بی‌می‌تواند ضمن در نظر گرفتن مطالب زیر، فعالیت‌های پیشنهادی را برای کودکان اجرا نماید).

در تربیت دینی، دعا و درخواست از خداوند جایگاه ویژه‌ای دارد. دعا ابزاری است که بنده را به خالق پیوند می‌دهد و از طریق آن، نیازهای فردی و درونی خویش را با خداوند قادر متعال در میان می‌گذارد و در پرتو آن به سکون و آرامش نایل می‌آید. البته برای دعا کردن و نزدیک شدن به خداوند مهربان توسل به معصومین علیهم‌السلام بسیار توصیه شده و آیات نورانی قرآن نیز مؤید این مسأله است. «یا ایها الذین آمنوا اتقوا الله وابتغوا الیه الوسیلة» (مائده/ ۳۵) «ای کسانی که ایمان آورده‌اید از خدا بترسید و برای نزدیک شدن به او وسیله بجوئید» وسیله، در این آیه شریفه معنای وسیعی دارد و هر چیزی را که به کمک آن تقرب به حضرت حق حاصل شود، شامل می‌گردد، اعم از عبادت خدا، جهاد در راه او و یا شفاعت پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم، امامان علیهم‌السلام و بندگان صالح خدا. سیره عملی مسلمین در زمان پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم بر همین منوال بوده، که از پیامبر می‌خواستند نزد خداوند شفاعت آنها را بنماید و قرآن نیز بر آن صحنه گذاشته است. «وما أرسلنا من رسول الا لیطاع یاذن الله ولو انهم اذ ظلموا انفسهم جاءوك فاستغفروا الله واستغفر لهم الرسول لوجدوا الله توابا رحیما» (نساء/ ۶۴) ما هیچ پیامبری را نفرستادیم مگر برای این که به فرمان خدا، از وی اطاعت شود. و اگر این مخالفان، هنگامی که به خود ستم می‌کردند (و فرمان‌های خدا را زیر پا می‌گذارند)، به نزد تو می‌آمدند؛ و از خدا طلب آمرزش می‌کردند؛ و پیامبر هم برای آنها استغفار می‌کرد؛ خدا را توبه‌پذیر و مهربان می‌یافتند.

همچنین در زیارت جامعه کبیره می‌خوانیم، ای خاندان نبوت: «هر کس نزد شما آمد، نجات خواهد یافت و کسی که از شما فاصله گرفت هلاک می‌شود... هر کس شما را دوست بدارد خدا را دوست داشته و هر کس با شما دشمنی کند با خدا دشمنی کرده است...» (کلیات مفاتیح الجنان،

صفحه ۱۰۴۱)

لیکن با توجه به تحقیقات انجام شده، کودکان اغلب دعاهایی که در قالب یک سری

محفوظات تکرار می شوند را خیلی دوست دارند. کودکان برای تحقق خواسته های مادی خود، خانواده، دوستان و وسایل شخصی خود دعا می کنند. در حالی که دعاهایی که در آن اقرار به خطاها و درخواست عفو الهی است برای آنان قابل فهم نیست. لذا انتظار انجام اعمال دعا از آنان به مانند بزرگسالان، ناصحیح می باشد. باید صبر کرد تا کودک به بلوغ ذهنی و فکری لازم در این امر برسد سپس آموزش دعا به شکل واقعی برای آنان ارائه شود. دعاها باید با سن و رشد شناختی کودک متناسب باشد تا لذت بیشتری ببرد، مانند دعاهای کوتاه و دسته جمعی. مورد دیگر اینکه دعاها را باید گاه گاهی تغییر داد تا تازگی و تأثیر داشته باشد. در ضمن، اگر کودکان در مورد برآورده شدن دعا سوال نمایند، مربی باید عوامل استجاب دعا را برای کودکان بیان کند تا برای ایشان شبهه ایجاد نشود که چرا دعایشان مستجاب نمی شود. مانند اینکه: خداوند مهربان بیشتر از همه ما را دوست دارد و بهتر از هر کسی ما را می شناسد اگر دعایی را مستجاب نمی کند حتماً به صلاح ما نبوده و یا زمان بهتری در آینده برای آن در نظر گرفته است و شاید به صورت دیگری پاسخ می دهد که ما آگاه نیستیم مانند تمام نعمت هایی که در زندگی ما وجود دارد و نسبت به آن بی توجه هستیم. مانند: پدر و مادر، مربی خوب و مهربان، غذاهای خوشمزه ای که می خوریم، سلامتی، باران، آفتاب، دوستان، اعضای بدن... (مثال هایی که در این قسمت آورده می شود با توجه به شرایط کودکان حاضر انتخاب شود. به این معنا که اگر کودکی والدین خود را از دست داده، طوری بیان نشود که عدم وجود آن برای کودک به این مفهوم باشد که خداوند مهربان آن کودک را دوست نداشته که والدینش را از او گرفته است).

اهداف

- کودکان با محاسن و کاربرد دعا کردن آشنا شوند.
- کودکان به دعا کردن علاقمند شوند.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند که دعا وسیله نزدیک شدن به خداوند مهربان و یکی از راه هایی می باشد که می توانیم با او صحبت کنیم.
- کودکان بتوانند آیه بالا را همراه با ترجمه به صورت گروهی و فردی تکرار نمایند.

- کودکان بتوانند با همراهی مربی یکی از دعاهای کوتاه مانند دعای فرج، دعای سلامتی امام زمان عجل الله فرجه، (اللهم کن لولیک ...) را به صورت گروهی بخوانند.

فعالیت‌های پیشنهادی

بازی

مربی می‌تواند به کودکان کمک کند که در فضای باز به صورت دایره بایستند؛ سپس مربی در قسمت مرکز دایره ایستاده و بگوید: من می‌تونم بچرخم، بچه‌ها شروع به چرخیدن کنند، سپس مربی بگوید: من می‌تونم بالا و پایین ببرم. بچه‌ها بالا و پایین بپرند. مربی بگوید: من می‌تونم دست هامو بچرخونم، بچه‌ها دست هایشان را بچرخانند. مربی بگوید: من می‌تونم روی یک پا بایستم و... در پایان مربی بگوید من می‌تونم دعا کنم و دست هایش را به سوی آسمان بلند کند و بگوید خدایا دعای مرا بپذیر و آیه فوق و ترجمه آن را با کودکان همخوانی و تکرار کند.

شعر

دستامونو می بریم بالا	با همدیگه می کنیم دعا
عمر زیاد بده خدا	هم به مامان هم به بابا
خدا ماها رو دوست داره	دعامونو قبول داره
چشم می دوزیم به آسمون	می گیم خدای مهربون
غصه را از ما بردار	خودت مارو نگهدار

موضوع: سوره حمد

اهداف

- کودکان با پیام سوره حمد (متناسب با این گروه سنی) آشنا شوند. مانند: تشکر از خداوند مهربان
- کودکان به خواندن سوره حمد علاقمند شود.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند که باید در مقابل نعمت های خداوند مهربان از او تشکر کرد. (شکر و اطاعت از خداوند)
- کودکان هر کاری را با نام خداوند مهربان آغاز نمایند.
- کودکان بعد از انجام کارها به ویژه غذا خوردن از خداوند مهربان تشکر نمایند.
- کودکان بتوانند به صورت گروهی و فردی سوره حمد را بخوانند.

فعالیت های پیشنهادی

پرسش و پاسخ

مربی می تواند با مطرح نمودن پرسش هایی از این قبیل وارد بحث شود:

- آیا تا حالا از کسی هدیه گرفتید؟
- بعد از هدیه گرفتن چی گفتید؟
- خدا چه نعمت هایی به ما داده؟
- چطور باید از خدای مهربون تشکر کرد؟

: بچه های عزیزم! آیا می دونید ما در کدام يك از سوره های قرآن از خدای خوب و مهربون به خاطر نعمت های زیادی که به ما داده تشکر می کنیم؟ بله، سوره حمده که ما

اونو توی همه نمازهامون می خونیم؛ و از خدای مهربون می خواهیم که به ما کمک کنه تا کارهای خوب انجام بدیم.

الگوپذیری

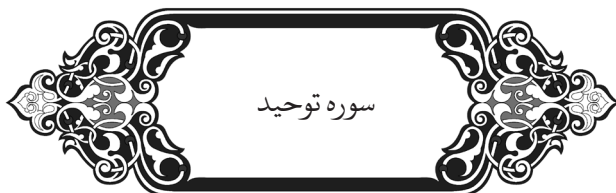
- (مربی می تواند در این قسمت به همراه کودکان سوره حمد را همخوانی و تکرار نماید).
- مربی می تواند برای نشان دادن عملی تشکر از خداوند مهربان، فعالیت زیر را انجام دهد:
- نشان دادن کودکان بر سر یک سفره (خیالی یا حقیقی):
 - شروع غذا با «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»
 - ذکر نعمت‌های متعدد خداوند و شکر و حمد خدای مهربان کردن

شعر

بیا با هم بخونیم	یک سوره جدیدی
اصلاً بگو ببینم	اسم اونو شنیدی؟
سوره ی اولینه	خونده می شه تو نماز
کتاب قرآن ما	با این سوره میشه باز
فهمیدی اسمش چیه؟	آفرین و مرحبا
فاتحه یه اسم اونه	بچه ی خوب و زیبا
اسم دیگه ش که حمده	یعنی که شکر خدا
هفت دونه آبه داره	بخونید اونو یک صدا

نقاشی

مربی می تواند از کودکان بخواهد که یک تصویر از نماز به دلخواه خودشان بکشند؛ و بعد از تشویق کودکان، نقاشی‌های آنان بر روی دیوار نصب شود.

موضوع: سوره توحید

اهداف

- کودکان با پیام های سوره توحید (متناسب با این گروه سنی) آشنا شوند.
- مانند: همه ما به خداوند مهربان نیاز داریم.
- کودکان به خواندن سوره توحید علاقمند شوند.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند که همه ما به خداوند مهربان نیاز داریم.
- کودکان بتوانند به صورت فردی و گروهی سوره توحید را بخوانند.

فعالیت های پیشنهادی

بازی

مربی می تواند پس از همخوانی و تکرار سوره توحید توسط کودکان، بازی زیر را برای آشنایی بیشتر کودکان با سوره توحید انجام دهد.

در این بازی، مربی نقش باغبان و بچه ها نقش گل را به عهده می گیرند. ابتدا بچه ها به حالت غنچه و به صورت دو زانو روی زمین نشستند و سرشان را روی زانوی خود می گذارند. سپس مربی به طرف یکی از کودکان که غنچه وار بر روی زمین نشسته می رود و می گوید آیه اول سوره توحید را بخوان و مثل گل باز شو! کودک در حال خواندن آیه اول از جا بلند شده، دست ها را از دو طرف باز می کند و همچون گل شکفته می شود. آن گاه مربی به طرف یکی دیگر از بچه ها که به شکل غنچه نشستند می رود و از او می خواهد آیه دوم را بخواند و همانند گل باز شود. این کار تا پایان سوره ادامه می یابد. سپس کودکان که همانند گل باز شده و ایستاده اند بار دیگر سوره توحید را با هم می خوانند.

شعر

ای بچه‌ها خبردار	یک خبر داغ داغ
بیایین با هم بچینیم	بازم گلی از این باغ
این گل بازم سوره‌ای	از توی باغ قرآن
می‌خونه اونو هرکی	که داشته باشه ایمان
یک سوره‌ی کوچولو	که هم خوبه هم آسون
توحید یعنی یکی هست	خداوند مهربون
چار دونه آیه داره	سوره تازه‌ی ما
فرستاد این سوره رو	تو شهر مکه خدا
حالا با هم بچه‌ها	قشنگ و خوب و زیبا
این سوره رو می‌خونیم	با نام و یاد خدا

موضوع: سوره کوثر اهداف

- کودکان با پیام های سوره کوثر (متناسب با این گروه سنی) آشنا شوند.
- مانند: تولد حضرت زهرا علیها السلام به عنوان روز بزرگداشت مقام مادر عفاف و حجاب، یکی از ویژگی های مهم حضرت زهرا علیها السلام
- کودکان به خواندن سوره کوثر علاقمند شوند.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند که حضرت زهرا علیها السلام بسیار مهربان بوده و کودکان را دوست می داشتند.
- کودکان بدانند که حضرت زهرا علیها السلام دختر پیامبر صلی الله علیه و آله می باشند.
- کودکان بدانند که روز مادر روز میلاد حضرت زهرا علیها السلام می باشد.
- کودکان به ویژه دختران به داشتن روسری و چادر و استفاده از آن علاقمند شوند.
- کودکان بتوانند به صورت گروهی و فردی سوره کوثر را از حفظ بخوانند.

فعالیت های پیشنهادی

بحث و گفتگو

- مربی می تواند با سوالات زیر وارد بحث شود:
- آیا تا حالا، روز مادر برای مامانتون هدیه گرفتید؟
 - می دونید روز مادر چه روزیه؟
- مربی می تواند بعد از تکرار و همخوانی سوره کوثر توسط کودکان، يك جشن تولد نمادین برای حضرت زهرا علیها السلام يك فضای شاد توام با معنویت در کلاس برپا کند. بچه ها با پوشیدن چادرهای سفید (مثل فرشته ها) وارد شوند و در همین حال با هم سوره کوثر را تکرار کنند:

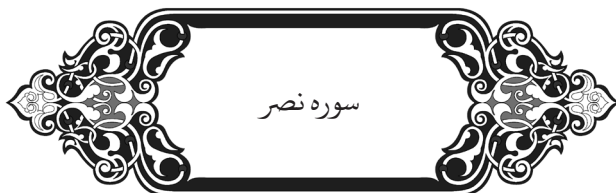
سپس مربی می‌تواند به کودکان بگوید که روز مادر و سوره کوثر که اینقدر خوبه به نام حضرت زهرا علیها السلام است.

شعر

آهای، آهای، یک خبر	کی خبر و شنیده
این خبر تازه مونه	خیلی خوب و مفیده
امروز قراره با هم	سوره ای رو بخونیم
با کمک خداوند	ما بچه‌ها می‌تونیم
سوره امروز کوثره	قشنگه قصه‌ی اون
سه دونه آیه داره	از خدای مهربون
بیاین با هم بخونیم	این سوره رو یک صدا
تا ببینیم چی گفته	خدای خوب و دانا

• شعر برای حضرت فاطمه علیها السلام

گفت خدا به محمد صلی الله علیه و آله	پیامبر خوب ما
دادیم به تو نعمتی	نعمتی خوب و زیبا
از بین اون چه دادیم	بهترینش همینه
فرشته‌ی آسمون	اما روی زمینه
یه دختر با خدا	اسمش چیه؟ فاطمه
از خوبی فاطمه علیها السلام	هرچی بگیریم باز کمه

موضوع: سوره نصر

اهداف

- کودکان بدانند که مسلمان بودن بسیار خوب است.
 - کودکان به خواندن سوره نصر علاقمند شوند.
 - کودکان با پیام های سوره نصر (متناسب با این گروه سنی) آشنا شوند.
- مانند: شکر خداوند مهربان به خاطر این که ما مسلمان هستیم.

حدود انتظارات

- کودکان بتوانند به صورت فردی و گروهی سوره نصر را بخوانند.
- کودکان به خاطر مسلمان بودن، از خداوند مهربان به صورت گروهی تشکر نمایند.

فعالیت های پیشنهادی

بازی

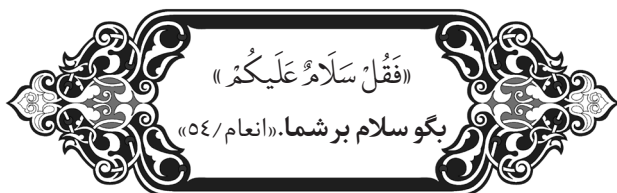
- مری می تواند با سوالات زیر بحث را شروع کند:
- بچه های گلم، اول همگی برای خودمون دست بزنیم.
 - می دونید چرا خواستم برای خودمون دست بزنیم؟ چون من و شما مسلمانیم.
 - مسلمان بودن خیلی خوبه.
 - ما باید به خاطر مسلمان بودن از خداوند مهربون تشکر کنیم.
- سپس مری می تواند بعد از همخوانی و تکرار سوره نصر بازی زیر را کودکان انجام دهد:
- بچه ها به سه دسته تقسیم می شوند: دسته اول، آیه یک سوره. دسته دوم، آیه دو و دسته سوم، آیه سه. بعد به شکل قطار پشت سر هم قرار می گیرند و با خواندن شعر زیر، شروع به حرکت می کنند:

هوهوهو دنیا چه رنگارنگه قطار قرآنی ما قشنگه
هوهوهو بچه باهوش کیه؟ ایستگاه اول ما آیه اش چیه؟
سپس مربی با صدای بلند بگوید: «ایستگاه اول! لطفا مسافرین ایستگاه اول سوره نصر
پیاده شوند.»

قطار دوباره به راه می افتد و بچه‌ها دوباره این شعر را بخوانند:
هوهوهو دنیا چه رنگارنگه قطار قرآنی ما قشنگه
هوهوهو بچه باهوش کیه؟ ایستگاه دوم ما آیش چیه؟
وقتی به ایستگاه دوم رسیدند همان روش ایستگاه اول انجام شود. قطار دوباره به راه
می افتد و روش ایستگاه‌های قبل برای ایستگاه سوم هم انجام شود.

شعر

سوره تازه ما	آهای آهای بچه‌ها
قشنگ و خوب و زیبا	فقط سه آیه داره
قصه‌ی خوبش ماله	قرآن ما همینه
می خونیم اونو با هم	فرشته زمینه
تا راضی باشه از ما	با دقت فراوون
فرستاد این سوره رو	خالق هفت آسمون
حالا اونو می خونیم	تو شهر مکه، خدا
	با همدیگه یک صدا

موضوع: سلام

هدف

- کودکان یاد بگیرند که به مردم سلام کنند.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند که خداوند مهربان هر کسی را که زودتر سلام بگوید بیشتر دوست دارد.
- کودکان بدانند که سلام گفتن نشانه ادب است.
- کودکان در هنگام روبرو شدن با افراد آشنا و نا آشنا سلام بدهند.
- کودکان بتوانند در مورد یک تجربه خوب زودتر سلام کردن یک خاطره برای سایر کودکان تعریف نمایند.
- کودکان بتوانند آیه فوق و ترجمه آن را به صورت گروهی و انفرادی تکرار نمایند.

فعالیت های پیشنهادی

بحث و گفتگو

مربی می تواند با استفاده از عروسک دستی با یک کودک سلام و احوالپرسی کند، سپس از آنها بخواهد تا عروسک را به دست کرده و با دوستان خود سلام و احوالپرسی کنند. بعد از این که همه کودکان این کار را انجام دادند. مربی می تواند به همراه کودکان آیه بالا و ترجمه آن را همخوانی و تکرار نماید.

پرسش و پاسخ

- چرا وقتی کسی رو می بینیم یا وارد جایی می شیم باید سلام کنیم؟
چون خدا کسی رو که اول سلام می کنه بیشتر دوست داره.

سلام وسیله برقراری ارتباط خوب با دیگرانه.

سعی کنیم زودتر از دیگران سلام بدیم..

مری می‌تواند از کودکان سوال کند که وقت وارد شدن به خونه، علاوه بر سلام دادن چه کارهای دیگه ای باید انجام بدیم؟ و کودکان را در رسیدن به پاسخ‌های زیر کمک کند.

- احوال‌پرسی
- دست دادن
- بوسیدن پدر و مادر و سایر حاضرین در خانه
- تعویض لباس‌ها
- رسیدگی به امور بهداشت شخصی و ...

کاردستی

مری می‌تواند به کمک کودکان و با استفاده از کاغذ رنگی، پاکتی به شکل صورت یک انسان یا حیوان درست کند و سپس آن را در دستان کودکان قرار دهد که به کمک آن به دوستانشان سلام کنند و در سلام گفتن از یکدیگر سبقت بگیرند.

مری به کمک کودکان و با استفاده از فوم، کاغذ رنگی و... در مهدکودک یک شاخه گل درست کرده و در زمان ورود به منزل و سلام به خانواده به آن‌ها هدیه بدهند.

شعر

ما پیرو قرآنیم	خوش‌خو و مهربانیم
عادت ما سلام است	سفارش اسلام است
به پدر و به مادر	به خواهر و برادر
به هر که روبرویم	اول سلام گوئیم
سلام عزت آورد	خیر و سعادت آورد
نشانه اسلام است	بهتر زهر کلام است

داستان

مهدی وارد اتاق شد. بلند گفت: سلام

مامان و بابا و خواهرش مهشید کوچولو جواب سلامش را با خوشحالی دادند.

بابا گفت: آفرین پسر، چرا امروز قبل از همه سلام کردی؟

مهدی گفت: آخه امروز یک چیز تازه یاد گرفتم.

خانم مربی گفته: سلام، سلامتی میاره. هر کس که زودتر از دیگران سلام بده خدا هم اونو

بیشتر دوست داره.

(سپس مربی از کودکان بخواهد شعر زیر را همخوانی کنند و پس از رفتن به خانه برای

والدینشان بخوانند.)

سلام مامان من اومدم سلام بابا من اومدم

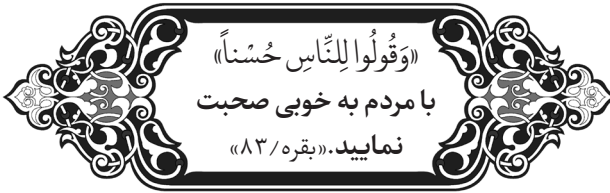
سلام دادن رو بلدم سلام بدم با ادبم

این درس امروز ماست بهترین درس دنیاست

نمایش

مربی می تواند نمایشی ترتیب دهد و از کودکان بخواهد که هر کدام به صورت جداگانه

نحوه ورود به خانه و سلام دادن و احوال پرسی از خانواده اش را نمایش دهند.

موضوع: به خوبی و مهربانی با مردم صحبت نمودن هدف

- کودکان یاد بگیرند که به خوبی و مهربانی صحبت کنند.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند که خداوند مهربان کسانی را که با مردم به مهربانی صحبت می‌کنند بیشتر دوست دارد.
- کودکان بتوانند با استفاده از کلمات محبت آمیز و مودبانه با دیگران صحبت نمایند. مانند: پدر و مادر عزیزم، دوست مهربانم، لطفاً، خواهش می‌کنم، تشکر می‌کنم، مری خوبی، دوستان دارم و...
- کودکان بتوانند آیه فوق و ترجمه آن را به صورت گروهی و فردی تکرار نمایند.

فعالیت‌های پیشنهادی

بحث و گفتگو

مری می‌تواند با یکی از عروسک‌های مورد علاقه کودکان یا تصویر آن، در مورد مودبانه و با مهربانی صحبت نمودن، با کودکان بحث و گفتگو کند. سپس آیه بالا و ترجمه آن را با کودکان همخوانی کند.

بازی

مری می‌تواند بعد از همخوانی و تکرار آیه بالا و ترجمه آن با کودکان بازی زیر انجام دهد. کجای کارم اشتباهه: مری شروع به صحبت می‌کند. در مواردی که با دستور آیه تناقض

دارد، کودکان باید دست بزنند و بگویند: اشتباهه، اشتباهه.

شعر

ما کودکانیم شیرین زبانیم
در مهد کودک خندان و شادیم
چون گل که دارد جا در گلستان
رفتار ما خوب گفتار ما خوب
باشد همیشه هر کار ما خوب

عباس یمینی شریف

گلدونه خانم سه ساله
دست تو دست مامان جون
با اون پاهای کوچک
امروز چقدر ناز شده
بابا فراشه چه خوبه
موهانش سفید مثل برف
گلدونه می گه به بابا
بابا فراش مهربون
گلدونه توی کلاسه
در کلاس باز میشه
خانم مربی مهربون
می خنده به بچه ها
امروز چقدر خوشحاله
رفته توی خیابون
میره به مهدکودک
یه غنچه ی باز شده
مشغول رفت و روبه
با خنده می زنه حرف
سلام سلام به شما؟
میگه سلام دخترجون
میشمره از يك تا سه
روزی خوب آغاز میشه
میآد با روی خندون
میگه به نام خدا

عباس یمینی شریف

موضوع: دوستی اهداف

- کودکان یاد بگیرند که دوستی و آشتی بودن با انسان‌های خوب مفید است.
- کودکان فرهنگ زیبایی هدیه دادن یا هدیه گرفتن را به عنوان روش افزایش دوستی‌ها یاد بگیرند.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند که خداوند مهربان کسانی را که با مردم مهربان هستند بیشتر دوست دارد.
- کودکان بدانند که دوستی و آشتی بودن خیلی خوب است.
- کودکان بتوانند یک خاطره در مورد یکی از دوستانشان تعریف کنند.
- کودکان بتوانند یکی از خوراکی‌ها، نقاشی یا کار دستی خود را به دوستانشان هدیه نمایند.
- کودکان بتوانند آیه فوق و ترجمه آن را به صورت گروهی و انفرادی تکرار نمایند.

فعالیت‌های پیشنهادی

بازی

مربی می‌تواند ضمن بحث و گفتگو و بیان ویژگی‌های خورشید (آشتی بودن، مهربان بودن و کمک کردن به همه، روشن نمودن همه جا و ...) شعر زیر را با آنها همخوانی کند.

خورشید آمد
خورشید آمد اینجا آنجا
قو قو قو قو بریا بریا
خورشید آمد شاد و خندان
لی لی لی لی چرخان چرخان

اسداله شعبانی

(در این قسمت کودکان دست به دست هم به صورت دایره می‌چرخند)

آشتی آشتی بچه ها صلح و دوستی و صفا

چونکه خوبه همیشه با هم باشیم با صفا

سپس مربی به همراه کودکان به صورت دایره بایستند و دست های یکدیگر را بگیرند. سپس آیه بالا و ترجمه آن را بخوانند و چرخ بزنند، می خوانند و می نشینند، می خوانند و دست ها را بالا می برند و...

شعر

من توی خانه دارم	يك مرغ پر حنایی
صبحانه می گذارم	هر روز من برایش
کنج حیاط خانه	امروز مرغ من بود
چشمش به آب و دانه	گنجشك کوچکی بود
قد قد قدا قدا کرد	مرغ حنایی من
گنجشك را صدا کرد	از روی شاخه انگار
مشغول دانه خوردن	گنجشك آمد و شد
با مرغ حنایی من	آن وقت دوست شد

داستان

قبل از اینکه خانم مربی وارد کلاس شود مینا و ملیکا به خاطر رنگ صندلی با هم بحث می کردند مینا می گفت: رنگ قرمز مال من. ملیکا می گفت: نه اون مال من و با هم قهر کردند تا این که خانم مربی وارد کلاس شد و وقتی ملیکا یک سوره قرآن برای خانم مربی و بچه ها خواند همه او را تشویق کردند غیر از مینا. خانم مربی سوال کرد مینا دختر گلم چرا دوستت ملیکا را تشویق نکردی؟ مینا گفت من با ملیکا قهر هستم خانم مربی رو به بچه ها کرد و گفت به نظر شما قهر کردن کار خوبی است؟ بچه ها جواب دادند: نه، خانم مربی گفت پس بیایید با هم صحبت کنید و ما هم کمک کنیم که مشکلاتان حل بشه و با هم آشتی کنید و ملیکا و مینا بعد از صحبت کردن به این نتیجه رسیدند همه رنگ هایی که خداوند مهربون برای ما آفریده قشنگ هستند و ما باید به خواسته های دیگران هم توجه کنیم و گاهی به خاطر دوستانمان از خود گذشتگی داشته باشیم که در این صورت خداوند مهربان و دیگران هم

ما را بیشتر دوست خواهند داشت و مینا و ملیکا بعد از حل مشکل، از هم معذرت خواهی کردند.

نمایش

مری می‌تواند با استفاده از دو عروسک که با هم قهر هستند نمایش می‌دهد و در حین نمایش از کودکان می‌پرسد:

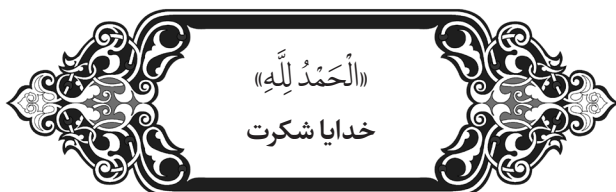
- آشتی بهتر است یا قهر؟
- چه راهی برای آشتی کردن این دو پیشنهاد می‌کنید؟

و...

و مری می‌تواند در پایان آیه بالا و ترجمه آن را با کودکان مرور کند.

کاردستی

مری به کمک کودکان با استفاده از وسایل دورریختنی مانند لیوان یک بار مصرف، جعبه دستمال کاغذی، بطری آب و... وسایل تزئینی بسازند و از کودکان بخواهند که هر کس کاردستی خود را به دوستش هدیه دهد.

موضوع: شکر نعمت های الهی

هدف

- کودکان یاد بگیرند که در مقابل لطف و محبت های خداوند و تمامی انسان ها از آنان تشکر نمایند.

حدود انتظارات

- کودکان در مقابل دریافت انواع خوراکی ها، لوازم آموزشی، هدیه و... از پدر، مادر، مربی و سایرین تشکر نمایند.
- کودکان بعد از غذا خوردن از خداوند مهربان تشکر نمایند.
- کودکان بتوانند آیه فوق و ترجمه آن را به صورت گروهی و فردی تکرار نمایند.

فعالیت های پیشنهادی

پرسش و پاسخ

مربی می تواند ابتدا کودکان را متوجه نعمت هایی که خدا به آن ها داده نماید و بعضی از نعمت ها را برای آنان بیان کند. مثلا بگوید:

- یکی از نعمت های خداوند چشم است از چشم چه استفاده ای می کنیم. بچه ها پاسخ می دهند..... خانم مربی می پرسد اگر چشم نداشتیم چه می شد؟ و... به همین ترتیب مربی سایر نعمت ها را بشمارد و در پایان به بچه ها بگوید به خاطر این نعمت های خوب که خدا به ما داده باید خدا را شکر کنیم. حالا همه با هم دست هایتان را بالا ببرید تا خدا را شکر کنیم. در اینجا مربی ذکر «الحمد لله» و ترجمه آن را می خواند؛ و به صورت عملی در موقعیت های مختلف این ذکر را یادآوری می کند. مانند پایان غذا، وقتی صبح از خواب بیدار

شدیم، بعد از خواندن نماز و...

پس از همخوانی و تکرار آیه، توضیح کافی در زمینه لطف و محبت خدا به انسان داده شود. توجه کودکان به این نکته باید جلب شود که اولین وظیفه‌ای که در برابر نعمت‌ها و لطف و محبت‌های خدا داریم، تشکر از خداست. مری می‌تواند تعداد زیادی از نعمت‌های خدا را برشمارد ضمن اینکه از کودکان نیز می‌خواهد آنها نیز نظرشان را بگویند. (در این قسمت مری باید با توجه به ویژگی‌های کودکان، مثال‌هایی بیاورد و اگر کودکی مثلاً دارای نقص عضو چشمی می‌باشد از بیان نعمت چشم خودداری و نعمت دیگری را معرفی کند).

شعر و نمایش

بهتر است مری در حال انجام فعالیت‌های ویژه شعر زیر (حرکات بدنی: بوییدن گل، نوشتن و...) ابیات آن را با کودکان هم خوانی کند.

خدا چه مهربونه	هر چی داریم از اونه
چشم‌ها که باز می‌کنیم	باهاش نگاه می‌کنیم
وقتی گلی می‌بینیم	بو می‌کنیم با بینی
دست‌ها برای گرفتن	آوردن و نوشتن
پاها برای دویدن	از روی جو پریدن
شکر می‌کنیم خدا را	که داده نعمت‌ها را

• مری می‌تواند ابتدا تصویری از باران را به کودکان نشان داده و درباره باران و فواید آن با کودکان صحبت کرده و در ادامه شعر زیر را با آنان همخوانی کند:

دونه دونه دونه	نم نم بارون می باره
کم کم شر شر می کنی	رودخونه رو پر میکنی
می آبی از تولوله‌ها	تا برسی به خونه‌ها
ببار بار ببار ببار	چه نعمتی، شکر خدا

مصطفی رحماندوست

• مری می‌تواند ابتدا در مورد نعمت‌های خداوند مهربان، شکر و سپاسگزاری از او به خاطر نعمت‌هایی که به ما داده (به خصوص انواع خوراکی‌ها و ...) با کودکان بحث و گفتگو

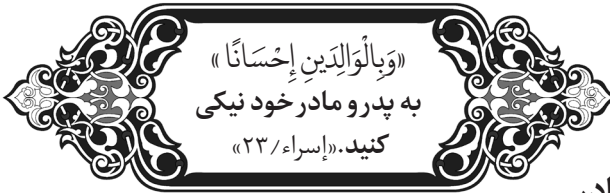
کند. در ادامه شعر زیر را با کودکان همخوانی نماید:

چند دانه قاشق	چند دانه بشقاب
نان و نمکدان	یک لیوان آب
یک سفره ی خوب	یک شام دلخواه
بعد از غذا هم	الحمد الله

مصطفی رحماندوست

نمایش

در این نمایش کودکان نقش درختان جنگل را بازی می کنند. ابتدا دست های خود را بالای سر بردارند و خدا را به خاطر نعمت هایی که به آنان داده است (آب، غذا، باد، باران و...) شکر می کنند. در ادامه مربی می تواند بگوید: باد می آید و کودکان به این طرف و آن طرف خم می شوند؛ مربی می تواند از کودکان بخواهد حرکات دلخواه دیگری نیز انجام دهند.

موضوع: نیکی به پدر و مادر

(مربی باید در حین اجرای فعالیت‌های پیشنهادی به این نکته توجه کند که بعضی از کودکان با پدر بزرگ و مادر بزرگ یا افرادی به جز پدر و مادر خود زندگی می‌کنند و تحت سرپرستی اشخاص دیگری هستند).

اهداف

- کودکان بدانند که پدر و مادر برای ما زحمات زیادی کشیده‌اند.
- کودکان یاد بگیرند که پدر و مادر مهم‌ترین و عزیزترین افراد زندگی هستند و باید همیشه سپاسگزار آنان باشند.

حدود انتظارات

- کودکان بتوانند در مورد شیوه‌های محبت و تشکر از پدر و مادر برای دیگران صحبت نمایند. مانند: بوسیدن پدر و مادر، هدیه دادن به آنها، بلند شدن در مقابل آنها به عنوان احترام، تشکر در مقابل تمامی زحمات و...
- کودکان از کاردستی‌ها یا نقاشی‌های خود یک هدیه به پدر و مادر خودشان بدهند.
- کودکان به محض دیدن پدر و مادر سلام گفته و آنها را ببوسند.
- کودکان بتوانند آیه فوق و ترجمه آن را به صورت گروهی و فردی تکرار نمایند.

فعالیت‌های پیشنهادی

نقاشی

مربی می‌تواند در ابتدا از کودکان سوال نماید:

• آیا می دانید پدر و مادر چه زحماتی برای ما کشیدن؟ آنان هر کدام جوابی می دهند. سپس مربی بگوید ما باید به خاطر محبت‌های پدر و مادر، به اونها احترام بذاریم و محبت کنیم. مثلاً حرف هاشونو گوش بدیم. هر کاری رو با اجازه اونها انجام بدیم. هر وقت وارد خونه شدن جلوی اونها بلند بشیم، درمقابل اونها با ادب و شمرده صحبت کنیم. خداوند مهربون هم فرموده به پدر و مادر خود نیکی کنید.

مربی می تواند بعد از همخوانی و تکرار آیه بالا و ترجمه آن، از کودکان بخواهد که تصویر والدین خود را نقاشی و اطراف سر آن ها گل بکشند و نقاشی آماده شده را به آن ها هدیه بدهند. سپس به همراه کودکان این شعر خوانده شود.

قرمز و زرد و آبی	دنبال هم دویدند
مداد رنگی شدند	به دفترم رسیدند
برای من کشیدند	گل های رنگارنگی
مامان جونم دید و گفت	چه هدیه قشنگی

اسد الله شعبانی

شعر

آی دونه دونه دونه	مامان جونم تو خونه
غذا برام میبزه	قصه برام می خونه
آی دسته دسته دسته	مامان پیشم نشسته
اومده از سر کار	باز شده خیلی خسته
آی رشته رشته رشته	روی گلا نوشته
مامان مهربونم	مثل چیه؟ فرشته

اسدالله شعبانی

اتل متل یه بابا	ببین چه مهربونه
تموم اهل دنیا	قدراونومیدونه
اتل متل یه مادر	مثل ستاره روشن
جاش توی قلب منه	میون باغ و گلشن

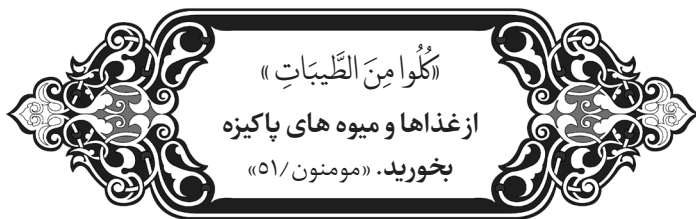
ابوالفضل سپهر

۷۴ شیوه‌هایی عملی جهت ارائه مفاهیم دینی در مهدهای کودک

گل‌های خانه، بابا و مامان	یک خانه داریم مانند گلدان
فرزند خوب این خانه باشم	من دوست دارم پروانه باشم
دور و بر آن گل‌های زیبا	دائم بگردم اینجا

کاردستی

مربی می‌تواند با کمک کودکان حلقه‌ای از گل‌های کاغذی بسازد و کودکان برای هدیه به پدر و مادر خود آن را به خانه ببرند.

موضوع: خوراکی ها اهداف

• کودکان با انواع میوه ها و خوراکی های مفید و خوشمزه ای که خداوند مهربان برای ما آفریده آشنا شوند.

• کودکان با بهداشت استفاده از خوراکی ها آشنا شوند: مانند شستن میوه قبل از خوردن

و...

حدود انتظارات

• کودکان بدانند که اگر از میوه ها و خوراکی های مفید، به اندازه نیاز استفاده نکنند بیمار و ضعیف خواهند شد.

• کودکان شیوه های استفاده از هر میوه یا خوراکی را تمرین نمایند. مانند: پوست کندن نارنگی، موز، با قاشق خوردن سوپ و برنج، با دست خوردن نان و کیک، بانی یا لیوان خوردن شیر، دوغ، شستن میوه ها قبل از خوردن و...

• کودکان بتوانند در مورد فواید عمومی خوراکی ها برای دیگران صحبت نمایند.

• کودکان بتوانند آیه بالا و ترجمه آن را به صورت گروهی و فردی تکرار نمایند.

فعالیت های پیشنهادی

نقاشی

مری می تواند ضمن اینکه در مورد خوراکی هایی که کودکان دوست دارند با آنها صحبت می کند، از آنها بخواهد که خوراکی های مورد علاقه خود را نام برده و هر کدام یک خوراکی دلخواه خود را نقاشی و به یکدیگر هدیه بدهند؛ سپس مری از کودکان بخواهد با در دست داشتن هدیه های خود آیه بالا را همراه با ترجمه آن همخوانی و تکرار کنند.

بازی

مربی می‌تواند بعد از پرسش و پاسخ در مورد فواید خوراکی‌ها، بازی زیر را با کودکان انجام دهد:

وسط یک کاغذ، سوراخی به شکل دایره‌ای به قطر ۲,۵ سانتیمتر ایجاد می‌کنیم و با آن روی یک نقاشی یا تصویر انواع میوه‌ها را می‌پوشانیم و کاغذ را روی تصویر جا به جا می‌کنیم و از کودکان می‌خواهیم حدس بزنند چه عکسی زیر کاغذ پنهان است. برای این بازی باید به تعداد شرکت‌کنندگان تصویرهای مختلف آماده کنیم.

شعر

صبح‌های زود پا می‌شم	تا از پتو جدا شم
دست و رویم را می‌شویم	لیوان شیر می‌نوشم
میرم به مهدکودک	به جمع خوب دوستان
با اونها بازی می‌کنم	یک دنیا شادی می‌کنم
پرتقال و سیب می‌خورم	یک دنیا نیرو دارم
مربی خوبی دارم	من اونو خیلی دوست دارم

موضوع: نظافت

هدف

- کودکان با فواید و شیوه های پاکیزه بودن آشنا شوند.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند که خداوند مهربان انسان های پاکیزه را بیشتر دوست دارند.
- کودکان بدانند که اگر بهداشت را رعایت نمایند و پاکیزه باشند همه، آنها را بیشتر دوست خواهند داشت.
- کودکان بدانند که اگر همیشه پاکیزه باشند کمتر مریض می شوند.
- کودکان بتوانند حدیث بالا و ترجمه آن را به صورت گروهی و فردی تکرار نمایند.

فعالیت های پیشنهادی

شعر

مربی می تواند ابتدا درباره فواید پاکیزگی و نظافت با کودکان بحث و گفتگو کرده و در صورت امکان تصاویر مسواک زدن، شانه زدن و ... را نیز به کودکان نشان دهد و بعد از خواندن حدیث بالا و ترجمه آن، در ادامه شعر زیر را به همراه کودکان همخوانی و تکرار کنند. همچنین بهتر است در هنگام خواندن شعر حرکات خشک کردن صورت، مسواک زدن و ... را نیز انجام دهند.

وقتی که من بیدار می شم	مشغول چند تا کار می شم
یک کمی مسواک می کنم	دندونامو پاک می کنم
شونه به موهام می زنم	بچه ی با ادب منم
صورتمو خشک می کنم	تا آب نیاد رو گردنم

مشاهده

مربی می‌تواند دو تصویر، یکی کودکی که تمیز و مرتب است و دیگری کودکی که نامرتب است را به تابلو نصب می‌کند و از بچه‌ها سوال کند که کدام یک از این تصاویر را دوست دارید و علتش را از آن‌ها بپرسد. سپس در مورد اهمیت نظافت و بهداشت فردی صحبت و به کودکان یادآوری کند که پیامبر ﷺ همیشه تمیز و پاکیزه بوده و فرموده اند ما نیز همیشه تمیز و پاکیزه باشیم.

شعر

تمیزم و تمیزم	من کودکی عزیزم
موهام تمیز و پاکه	به دور از گرد و خاکی
شانه رو بر میدارم	روی سرم میدارم
می‌پرسم از آئینه	کنم کجا رو شانه
آینه می‌گه اینجا رو	اینجا رو و اون جا رو
با کمک آئینه	کنم موهامو شانه

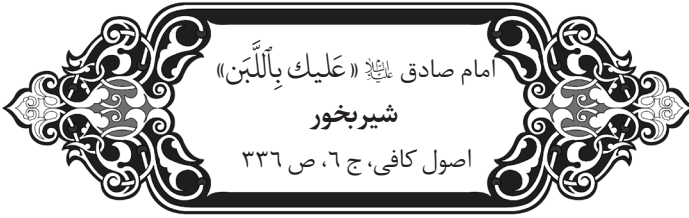
کاردستی

لیوان مسواک زدن: مربی تعدادی لیوان یکبار مصرف به همراه تکه‌های کاغذ رنگی و چسب در اختیار کودکان قرار دهد و از آنان خواسته شود تا لیوان‌ها را به دلخواه خود تزئین کنند. در پایان دست‌هایشان را که کثیف شده است، به صورت عملی زیر شیر آب، با مایع دستشویی یا صابون بشویند.

داستان

بابا و مامان فلفلی چون کارمند بودند. آنها هر روز فلفلی را به مهد کودک می‌بردند. مامان فلفلی همیشه خوراکی‌های خوشمزه داخل کیفش می‌گذاشت. یک روز بابای فلفلی یک کیف خوشگل برای او خرید، یک کیف که روی آن یک جوجه اردک بامزه دوخته شده بود. جوجه اردک می‌خندید. فلفلی کوچولو، بابا را بوسید و از او تشکر کرد. فردای آن روز مامان فلفلی،

يك بسته بیسکویت، یک موز، یک سیب و يك ظرف غذا در کیف فلفلی گذاشت. فلفلی کیف جوجه اردکیش را برداشت و به مهد کودک رفت. داخل مهد، فلفلی جوجه اردک را به دوستش شادی نشان داد. شادی وقتی کیف فلفلی را دید گفت: «چه جوجه قشنگی! می خنده.» آن روز بچه ها در مهد کودک با هم بازی می کردند. فلفلی گرسنه اش شد. او چند تا بیسکویت خورد و کاغذ آن را داخل کیفش گذاشت. موز را هم خورد و پوست آن را در کیف انداخت و رفت و با بچه ها بازی کرد. وقتی به سراغ کیفش آمد تا غذایش را بردارد. دید «اردک» روی کیفش اخم کرده و نمی خندد. نگران شد، خانم مربی را صدا کرد. خانم مربی پرسید: «چی شده فلفلی جون؟» فلفلی گفت: «خانم مربی، صبح که اومدم، جوجه اردکم می خندید، اما حالا اخم کرده» خانم مربی جوجه اردک را نگاه کرد و گفت: «باید ببینیم از چی ناراحته.» داخل کیف را نگاه کرد. پس مانده خوراکی ها، کیف نو و تمیز را کثیف کرده بودند. خاله، زباله ها را بیرون ریخت. ظرف غذا را هم در آورد و به فلفلی گفت: «عزیزم چرا پس مانده خوراکی ها را توی کیف ریختی؟ کیفیت کثیف و به هم ریخته شده و جوجه اردکت را ناراحت کرده، به همین دلیل دیگه نمی خنده.» فلفلی ناراحت شده بود؛ خانم مربی کیف فلفلی کوچولو را خالی و تمیز کرد و به جوجه اردک گفت: «جوجه کوچولو اخماتو بازکن، فلفلی جون دیگه قول میدی که از تو خوب مواظبت کنه. بخند تا فلفلی هم خوشحال بشه.» جوجه اردک دوباره خندید و فلفلی خیلی خوشحال شد و گفت: «من دیگه زباله ها رو داخل کیفم نمی ریزیم و توی سطل می ریزم. برای این که تو ناراحت نشی و همیشه برام بخندی.» در پایان از کودکان پرسیده شود که نظرشان در مورد این داستان چیست؟

موضوع: شیر

هدف

- کودکان به خوردن شیر و فرآورده‌های آن علاقمند شوند.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند که شیر خوردن باعث سلامتی و رشد آنان می‌شود.
- کودکان بدانند که اگر روزی سه مرتبه شیر بخورند بهتر است.
- کودکان بدانند که شیر، پنیر، ماست، کره و کشک از خوراکی‌های بسیار مفید هستند.
- کودکان بتوانند حدیث بالا و ترجمه آن را به صورت گروهی و فردی تکرار نمایند.

فعالیت‌های پیشنهادی

بازی

مربی می‌تواند ابتدا تصاویری از شیر و فرآورده‌های آن (پنیر، ماست، دوغ، کره، بستنی و...) تهیه کند؛ سپس کودکان را در یک دایره روی زمین بنشانند. تصاویر در وسط دایره روی زمین چیده شود مربی می‌تواند تصویر شیر را بردارد و بگوید:

من امروز می‌خوام یک لیوان ... بخورم. در جای خالی، کودکان می‌توانند در گفتن کلمه شیر مشارکت داشته باشند و...

مربی می‌تواند بگوید: من امروز صبحانه دوست دارم نون و پنیر و گردو بخورم و... بچه‌ها باید به تصویر پنیر اشاره کنند.

مربی می‌تواند بگوید: من می‌خوام با مامانم به پارک برم و بستنی بخورم، بچه‌ها باید

به تصویر بستنی اشاره کنند و همین طور بازی با سایر تصاویر ادامه پیدا می کند.

نمایش و شعر

چند نفر از مربیان می توانند نمایش زیر را اجرا نمایند.

يك روز صبح مامان گاو از خواب بیدار شد و گوساله را که هنوز در خواب ناز بود بوسید و

گفت:

فداش بشم که قنده	همش تو خواب میخنده
فداش بشم که خوابه	خواب میبینه رو تابه
قربون برم به نازش	به اون دم درازش
بچه ی من گوساله	فردا میشه دو ساله
كيك میپزم با شیرم	براش یه جشن میگیرم

مامان گاو این را گفت و سطلی از شیرو سر شیر و ماست و پنیر برداشت و به راه افتاد.

رفت تا به مغازه بقالی رسید. گفت:

سلام آقای بقال	چه طور حال و احوال؟
یه خورده شیر آوردم	ماست و پنیر آوردم
به جای ماست و شیرم	ازت شکر می گیریم

مامان گاو شکر را از بقالی گرفت و رفت تا به نانوایی رسید. گفت:

سلام به آقا نانوا	یه خورده شیر بفرما
منم به جای شیرم	یه کمی آرد میگیرم

مامان گاو آرد را از نانوا گرفت و رفت و رفت و رفت تا به خانه خانوم مرغه رسید. در زد و گفت:

سلام سلام خاله مرغ	به من میدی یه تخم مرغ
منم بهت شیر میدم	یه خورده سر شیر میدم
بچه من گوساله	فردا میشه دو ساله
فردا با این جوجه ها	بیایین به خانه ما

مامان گاو تخم مرغ ها را از خانم مرغه گرفت و به خانه رفت. گوساله کوچولو از خواب

بیدار شده بود. مامان گاو با کره و شیر و تخم مرغ و آرد و شکر يك كيك خوشمزه پخت. وقتی

گوساله کوچولو کیکی را دید. مامان گاو خندید و گفت:

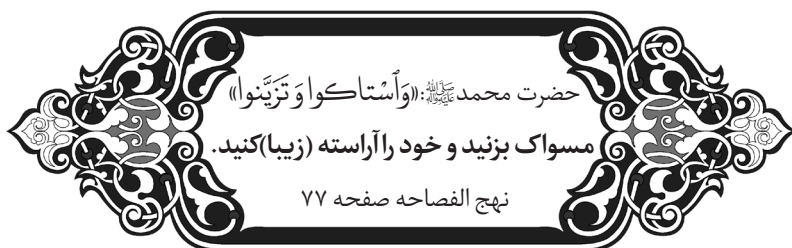
گوساله ملوسم بیا تو را ببوسم
گاو قشنگ کوچک تولدت مبارک

بعد هم خانم مرغه با جوجه هایش آمدند. آنها برای تولد گوساله کوچولو يك تخم مرغ رنگی آورده بودند. گوساله کوچولو هم خیلی خوشحال شد و همه آنها را بوسید و تا شب با جوجه‌ها گفتند و خندیدند و بازی کردند.

• پیشنهاد می‌شود با استفاده از شیر، کیکی تهیه یا پخته شود و پس از خوانده شدن حدیث بالا و ترجمه آن توسط کودکان به همه آنها به عنوان جایزه داده شود و از کودکان سوال شود که آیا می‌دانند برای پختن کیک چه چیزهایی لازم است؟

نمایش

مربی می‌تواند با استفاده از عروسک دستی، کودکی را نمایش دهد که شیر دوست ندارد. سپس از کودکان پرسد: که به نظر آنان چه کار باید کرد تا این کودک شیر بخورد؟ مربی انواع پاسخ‌های کودکان و عکس‌العمل عروسک را به صورت عملی نمایش دهد. در پایان عروسک شیر را می‌خورد و می‌گوید: چه شیر خوشمزه‌ای! و از کودکان به خاطر راهنمایی‌هایشان تشکر می‌کند.

موضوع: مسواک زدن

هدف

- کودکان به استفاده از مسواک علاقمند شوند.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند که مسواک زدن باعث سلامتی و رشد دندانها می شود.
- کودکان بدانند که بعد از غذا و خوردن شیرینی جات باید مسواک بزنند.
- کودکان بتوانند مسواک را در دست بگیرند و با خطاهای کمی مسواک بزنند.
- کودکان بتوانند در مورد فواید و شیوه های استفاده از مسواک صحبت نمایند.
- کودکان بتوانند حدیث فوق و ترجمه آن را به صورت گروهی و انفرادی تکرار نمایند

فعالیت های پیشنهادی

شعر

مربی می تواند قبل از خواندن حدیث بالا، از کودکان بخواهد که مسواک هایشان را به کلاس بیاورند و با نشان دادن تصویر کودکی در حال مسواک زدن، روش صحیح مسواک زدن را به آنها بیاموزد و پس از خواندن اشعار زیر، آیه مذکور و معنی آن را بصورت گروهی تکرار نماید.

ای کودک مسلمان	مسواک بزنی به دندان
خیلی خوب و بهتره	سنت پیغمبره
به این سخن بکن گوش	مسواک نشه فراموش

بزن همیشه مسواک تا دندونت بشه پاک

صبح که از خواب پا می شم	اول آفتاب پا می شم
حوله رو بر می دارم	روی دوشم می دارم
میخواهی بگم چه جوری این جوری	مسواک بر می دارم
خمیر رویش می مالم	میخواهی بگم چه جوری این جوری
صابون بر می دارم	روی دستم می مالم
میخواهی بگم چه جوری این جوری	شونه رو بر می دارم
روی موهام می مالم	میخواهی بگم چه جوری این جوری
به کمی ورزش می کنم	توی باغچه گردش میکنم
صدا می زنم مامان جون	شیر و بریز تو فنجان
وقتی شیرو نوشیدم	لباسمو پوشیدم
مامان و بابا رو می بوسم	می رم به کودکان میان آن گلستان

محمد حسین مسلمان

داستان

قلقلی علاقه زیادی به شیرینی داشت و مامانش به اون می گفت قلقلی شیرینی کم بخور و مسواک بزن که دندونات خراب نشه اما قلقلی کوچولو گوش به حرف مامانش نداد تا اینکه يك شب تا صبح از درد دندون نخواييد و گريه كرد مامان قلقلی اونو پيش دندانپزشك برد اما متاسفانه یکی از دندونای قلقلی خراب شده بود و دکتر گفت باید هر شب مسواک بزنی آخه با مسواک زدن دندونات سالم و سفید میشن دهانت خوشبو میشه و لثه هات محکم میشه قلقلی جون هم تصمیم گرفت مثل پسر عمش فلفلی کوچولو هر شب مسواک بزنه.

کاردستی

- مربی می تواند به کمک کودکان کاردستی مسواک بزرگی را بسازد و به عنوان کاردستی گروهی در کلاس نصب نماید.

موضوع: مهربانی با حیوانات هدف

- کودکان به حیوانات به عنوان نعمت های خداوند علاقمند شوند.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند حیوانات را خداوند مهربان آفریده و آنها را دوست دارد.
- کودکان بدانند که باید حیوانات را دوست داشت و آنها را اذیت نکرد.
- کودکان بدانند که بدون اجازه و همراهی بزرگترها به حیوانات نزدیک نشوند.
- کودکان بتوانند يك خاطره خوب از حیواناتی که تا به حال دیده اند بگویند.
- کودکان بتوانند حدیث فوق و ترجمه آن را به صورت گروهی و انفرادی تکرار نمایند.

فعالیت های پیشنهادی

بازی

مربی می تواند در ابتدا راجع به شیوه راه رفتن حیوانات مختلف مانند خرگوش با کودکان بحث و گفتگو نماید. سپس تصاویری از: هویج، دانه، سبزی و گردو را در گوشه ای از کلاس با فاصله بچیند. سپس از کودکان بخواهد نمایش شیوه راه رفتن حیوان مورد نظر را اجرا و به طرف تصویرها آمده و غذای مورد علاقه آن حیوان را انتخاب کنند. سپس مربی از آنان بخواهد، صدای آن حیوان را تقلید و خود را معرفی نمایند. سپس مربی به همراه کودکان حدیث بالا را با ترجمه آن همخوانی و تکرار نمایند.

داستان

توی باغچه حیاط خونمون يك مرغ و يك خروس داریم. اون ها چند تا جوجه ناز و

خوشگل هم دارن. بابا خروسه به خاطر داشتن این جوجه های ناز نازی، از خوشحالی روی پشت بوم خورش می ره و با صدای بلند آواز می خونه و می گه قوقولی قوقو (در این قسمت مربی می تواند از کودکان بخواهد در گفتن صدای خروس او را همراهی نمایند) من و بابا تصمیم گرفتیم که به مامان مرغه کمک کنیم و کمی دونه کوبیدیم که ریز بشه تا جوجه ها بتونند بخورند. بابام گفت: باید با این جوجه ها مهربون باشیم. اون وقت جوجه ها سرشونو بالا بردن و خدا را شکر کردن که همسایه های مهربونی مثل ما دارن.

شعر

• مربی می تواند درباره دوست داشتن حیوانات و کمک کردن و غذا دادن به آنها با کودکان بحث و گفتگو کند. سپس بعد از همخوانی و تکرار حدیث بالا و ترجمه آن شعر زیر را با آنان بخواند:

جم جمك برگ خزون	جم جمك برگ خزون
دونش می دم	جوجه نه آب داره نه دون
می ره با مادرش می یاد	خوشش می آد
زود می گه: «ممنون از شما»	مادر جونش با قدقدا

افسانه شعبان نژاد

ماهی زرد و سرخ من تو آب شنا می کنه برام
وقتی که نزدیکش می شم دهنشو وا می کنه برام
یه روز به ماهی گفتم بیا باهم بازی کنیم
خنده ای کرد و گفتش، ماهی باید تو آب باشه تا همیشه زنده باشه

کاردستی

• مربی می تواند به کمک کودکان برای پرندۀ ها با استفاده از چوب نازک لانه بسازد و در جایی که امکان لانه گزینی برای پرندگان وجود داشته باشد؛ نصب کند.

• مربی می تواند به کمک کودکان و با استفاده از پوست گردو، طرح لاک پشت بسازد.

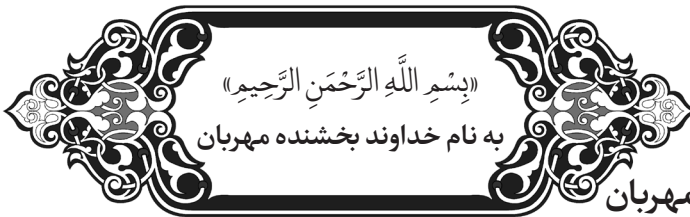
گردش علمی

مری می تواند در صورت امکان کودکان را به باغ وحش برده و این شعر را برایشان بخواند. (از پوستره‌های بزرگ و فیلم هم می تواند استفاده کند)

توقفسای باغ وحش	حیونای رنگارنگ
پرنده های کوچولو	میمون و شیر و پلنگ
میمونه شكك در میاره	مردم رو خوشحال میکنه
با یه دونه توپه کوچیک	تنهایی فوتبال میکنه
نگاه کن اون خرس رو	وایساده روی دو پا
خرگوش رو نگاه کنید	هی میپره تو هوا
طاووس رو نگاه کنید	چه خوشگل و قشنگه
چترشو هی باز میکنه	ناز و خوش آب و رنگه

بخش ۳

آیات و روایات ویژه گروه سنی ۴ تا ۵ سال

موضوع: خداوند مهربان

(مربی می تواند ضمن در نظر گرفتن مطالب زیر، فعالیت های پیشنهادی را برای کودکان اجرا نماید).

علاقه به مفاهیم دینی در ۳ تا ۷ سالگی نمایان می شود. دنیای کودکان پراز احترام به خداوند مهربان؛ عشق، محبت و ستایش اوست. کودک دوست دارد نماز بخواند و حتی روزه بگیرد؛ که این خود پلی است برای ورود به دنیای معنویت (قائمی، ۱۳۸۵).

کودکان زیر هفت سال باید با خداوند و نعمت هایش که از وجهه مهربانی و انعام او حکایت می کند، بیشتر از سایر صفات آشنا شوند. این نوع آشنایی یکی از ریشه های اساسی روح مذهبی کودک در آینده است و قلب او را برای گرویدن صحیح انسان به خدا و آیین او آماده می سازد. در مساله عبادت، اطمینان به وجود دوستانه و محبوب خداوند

باید برای کودکان بیشتر و گسترده‌تر نمودار شود. بنابراین برنامه‌ها و فعالیت‌های دینی کودکان، باید بیشتر از هر چیزی بر جنبه‌های رحمت و لطف الهی تأکید داشته باشد.

هدف

• ایجاد آشنایی، انس و علاقه در کودکان نسبت به خداوندی که مهربان‌ترین مهربانان است.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند که خداوند مهربان همه ما را به خصوص کودکان را خیلی دوست دارد.
- کودکان بدانند که خداوند مهربان‌ترین، داناترین و بهترین محافظ است.
- کودکان بدانند که وجود پدر و مادر، مربی و تمامی دنیا از خداوند مهربان است.
- کودکان هر کاری را با نام خداوند مهربان آغاز نمایند.
- کودکان بتوانند «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» و آیه بالا را به صورت گروهی و فردی تکرار نمایند.
- کودکان بدانند که باید در تمامی کارها از خداوند مهربان کمک خواست.

فعالیت‌های پیشنهادی

بحث و گفتگو

- مربی می‌تواند ابتدا با استفاده از عروسک دستی نمایش زیر را اجرا کند:
- بچه‌های گلم قبل از غذا خوردن چی می‌گیم...
- هر کدام از کودکان پاسخی خواهند داد و مربی تلاش نماید که پاسخ‌های آنان را در جهت موضوع هدایت کند؛ ولی آنها را محدود نکند.
- کودکان پاسخ بدهند: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ... وقتی از خونه بیرون می‌ریم، چی می‌گیم... کودکان جواب بدهند: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ... وقتی به رختخواب می‌ریم، چی می‌گیم... کودکان پاسخ بدهند: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ... وقتی لباس می‌پوشیم، چی می‌گیم... کودکان پاسخ بدهند: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ... در پایان، مربی می‌تواند از کودکان بخواهد با گفتن بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ کار دلخواه خود را نمایش دهند. مانند: غذا خوردن، بازی کردن و...

مری می تواند با جملات زیر بحث را ادامه دهد:

بچه های عزیز: ما باید هر کاری را با نام و یاد خدای خوب و مهربون شروع کنیم. کارها را با نام خدا شروع کردن یعنی این که خدا، کارهای ما رو می بیند و ما باید سعی کنیم کارهایی انجام بدیم که اون دوست داره، و از او بخواهیم که به ما کمک کنه.

بچه های خوب: کارها را با نام خدا شروع کردن یعنی اینکه اول هر کار بگوییم: «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»

نمایش

مری می تواند در این قسمت از کودکان بخواهد که آیه بالا و ترجمه آن را همخوانی و تکرار کنند.

خداوند خیلی خوب و از همه مهربان تر است و ما را از پدر و مادر هم بیشتر دوست دارد. خداوند حرف های ما را می شنود و کارهای ما را می بیند و از همه داناتر است. او می خواهد که ما همیشه خوشحال باشیم و همه، ما را دوست داشته باشند.

مری می تواند برای آشنایی بیشتر کودکان با خداوند مهربان، به آنان کمک نماید تا نمایش زیر را اجرا کنند.

نقش ها: مری، سفیدبال، زرافه، خرگوش، میمون، جغد، کانگورو و بچه اش.

مری: در یک روز قشنگ، سفید بال پروازکنان توی جنگل سبز، رفت و رفت تا به زرافه مهربون رسید.

سفید بال: سلام زرافه! می دونی چه کسی از همه مهربون تر و بخشنده تره؟

زرافه: سلام سفید بال! به نظر من این درخته. بین چه راحت اجازه می ده من از برگ هاش بخورم، اون خیلی بخشنده است.

مری: سفید بال، پرهاشو باز کرد و رفت تا به خرگوشه رسید.

سفید بال: سلام خرگوش باهوش! می دونی چه کسی مهربون تر و بخشنده تره؟

خرگوش: سلام سفید بال! بله که می دونم، این زمینه. چون من می تونم براحتی از هویج هاش بخورم.

مری: سفید بال باز هم پرواز کرد و رفت و رفت تا به میمون بازی گوش رسید.

سفید بال: سلام میمون! می دونی چه کسی از همه مهربون تر و بخشنده تره؟

میمون: سلام سفید بال! شاخه‌های مهربون درخت‌ها، چون به من کمک می‌کنن که به آسونی از این طرف به اون طرف برم، اگه شاخه‌های درخت‌ها نبودن زندگی من خیلی سخت می‌شد.

مری: بله بچه‌ها، سفید بال هم بال زد و رفت تا به یک بچه کانگوروی کوچولو رسید.
سفید بال: سلام کانگوروی کوچولو! می‌دونی چه کسی از همه مهربون تر و بخشنده تره؟

بچه کانگورو: سلام سفید بال! آره می‌دونم، مامان منه، ببین چه خوب و راحت منو توی کیسه شکمش جا می‌ده! تو یک جای گرم و نرم!

مری: و سفید بال بدون این که چیزی بگه رفت و رفت تا به جغد دانا رسید.

سفید بال: سلام جغد دانا! می‌دونی چه کسی از همه مهربون تر و بخشنده تره؟

جغد دانا: سلام سفید بال! به نظر خودت کیه؟

سفید بال: نمی‌دونم! اما زرافه گفت: درخته، خرگوش گفت: زمینه، میمون گفت: شاخه

های درخته، و کانگورو کوچولو گفت: مامانشه هر کدوم یه چیزی گفتن!

جغد دانا: درسته، اما اگه کمی فکر کنی جواب سوال خودتو زود پیدا می‌کنی. مهربون ترین و بخشنده تر از همه، خدای مهربون و بزرگه، اونه که زمین و درخت و مامان کانگورو رو آفریده، اگه خدا نبود هیچ کدوم از اونا نبودن. خدای مهربون، زمین، آسمون و همه موجودات رو آفریده، پس ما هر چی داریم از اونه.

سفید بال: آره راست می‌گی! چرا این به فکر خودم نرسیده بود؟ خدا به من هم دو تا

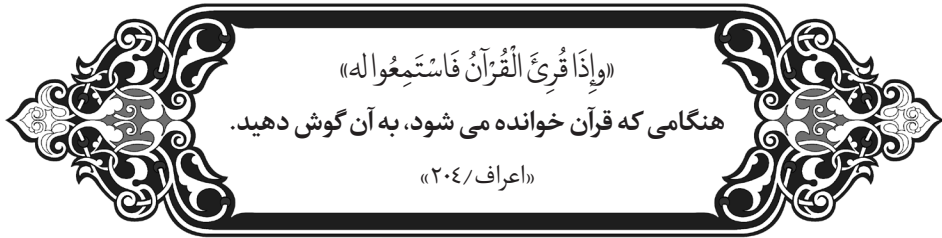
بال داده که می‌تونم با اون‌ها پرواز کنم، تازه تو رو هم آفریده تا به من کمک کنی به جواب سوالم برس.

داستان

مهدی و مهشید کوچولو تصمیم گرفتند با مادرشان برای خرید وسایل به بازار برن وقتی که مهدی مشغول پوشیدن کفشش بود گفت: «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ» مهشید کوچولو سوال کرد مهدی جون، مگه ما فقط برای خوردن غذا «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ» نمی‌گیمن؟ مهدی گفت: نه ما برای انجام هر کاری باید «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ» بگیمن تا خدای خوب و مهربون، برای انجام کارها بیشتر به ما کمک کنه.

شعر

اول به نام خدا	خدای خیلی دانا
که خوب و مهربونه	هر کی اینو می دونه
بخشنده و رحیمه	خالق این زمینه
ما همه می پرستیم	خدای مهربونو
اونی که آفریده	زمین و آسمونو
همون خدایی که هست	بخشنده و توانا
دویدم و دویدم	به يك سوال رسیدم
اون کیه توی دنیا	ماهی می ده به دریا
برف و تگرگ می سازه	درخت و برگ می سازه
به بلبل آوازه می ده	به موش دم دراز می ده
به آدم ها خواب می ده	آفتاب و مهتاب می ده
جواب تو آسونه	هر بچه ای می دونه
خدای مهربونه	

موضوع: قرآن

(مربی می‌تواند ضمن در نظر گرفتن مطالب زیر، فعالیت‌های پیشنهادی را برای کودکان اجرا نماید).

قرآن مجید کتاب الهی است که برای راهنمایی و تربیت انسان از سوی خداوند مهربان بر حضرت محمد ﷺ نازل شده است. قرآن با توجه به حدیث ثقلین در کنار دیگر امانت‌گران‌های پیامبر ﷺ یعنی عترت، راهنما و راهبر مسلمانان می‌باشد. معارف قرآنی مختص به مقطع زمانی خاصی نیست، بلکه به واسطه زمینه فطری آن برای همه انسان‌ها در تمامی زمان‌ها آمده است. بر این اساس و به لحاظ نوع این کتاب، همه کودکان قرآن مجید را کتابی مقدس یا مخصوص و متفاوت از دیگر کتاب‌ها می‌دانند و به دیده احترام می‌نگرند.

اهمیت کتاب قرآن در نظر کودکان بیشتر متوجه ظاهر فیزیکی آن مانند اندازه، رنگ، نوع چاپ و نیز استفاده زیاد از آن می‌باشد که آن را از دیگر کتاب‌ها متمایز می‌سازد. و آن را نوشته خدا می‌دانند و چون پدر و مادر یا مربی گفته‌اند که مطالب این کتاب خوب و صحیح است، به این کتاب اطمینان دارند و آن را فرا می‌گیرند. لذا در طرح داستان‌هایی از قرآن مجید، نباید تنها یک قصه گو بود، بلکه باید نکات و فرازهایی از آن را به صورت تطبیقی با شرایط روز و به عنوان درس زندگی مورد بحث و بررسی قرار داد تا کودکان نیز به تدریج از محدودیت نگرش خود به کتاب آسمانی و معارف دینی خارج شوند.

هدف

- کودکان با قرآن مانوس و به آن علاقمند شوند.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند که چون قرآن کریم کتاب ارزشمندی است باید به آن احترام گذاشت.
- کودکان بتوانند آیه بالا را همراه با ترجمه به صورت گروهی و فردی تکرار نمایند.

فعالیت های پیشنهادی

شعر

مربی می تواند داخل سینی يك قرآن مجید و در کنار آن چند هدیه بگذارد؛ و بعد از پخش کردن هدایا به کودکان، قرآن مجید را در دست بگیرد و نکات ذیل را برای کودکان توضیح دهد:

- بچه های گلم، قرآن کتاب خیلی خوبیه و...
- عزیزای من، چون قرآن کتاب با ارزشیه باید قرآنو روی رحل و بالاتر از سطح زمین بذاریم، موقع قرآن خوندن مودبانه بشینیم؛ وقتی قرآن خونده می شه ساکت باشیم (احترام به قرآن)؛ قبل از خوندن قرآن وضو بگیریم.
- قبل و بعد از تلاوت قرآن دعا کنیم.
- قبل از خوندن قرآن، اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، بگیم یعنی از شیطان به خدا پناه می برم. (چون شیطان موجود بسیار بدی بوده و ما را دوست ندارد).
- مربی می تواند بعد از همخوانی و تکرار آیه بالا و ترجمه آن به همراه کودکان، شعر زیر را نیز با آن ها بخواند.

ما عاشق قرآنیم	غنچه های ایمانیم
این رو ما خوب می دونیم	وقتی قرآن می خونیم
باید پاکیزه باشیم	وضو گرفته باشیم
چون پیروان دینیم	رو به قبله می شینیم
قرآن رو ما می بوسیم	با صوت خوش می خونیم
قرآن کلام خداست	هم کامل و هم زیباست

نمایش

مربی می تواند ۲ نفر از کودکان را به عنوان پدر و مادر یا مربی انتخاب کند و به دست

آنها يك سبد پراز گل بدهد و هنگام خواندن آیه بالا و ترجمه آن، روی سربچه ها گل بریزند. در این قسمت مربی می تواند از نظر خود کودکان در مورد ادامه نمایش استفاده کند و نمایش را با همفکری کودکان تمام نماید.

کاردستی

مربی می تواند به کودکان کمک نماید که با چوب بستنی یا مقوا يك رحل نمادین بسازند و آن را تزئین نمایند. کودکان می توانند علاوه بر رحل هر وسیله دیگری را که دوست دارند با کمک و راهنمایی مربی بسازند و به یکدیگر هدیه دهند.

موضوع: معصومین علیهم السلام

(مربی می تواند ضمن در نظر گرفتن مطالب زیر، فعالیت های پیشنهادی را برای کودکان اجرا نماید).

در مورد نبوت و امامت باید تدریجا با کودک گفتگو کرد، ابتدا حضرت محمد صلی الله علیه و آله را به عنوان پیامبر معرفی نمود سپس صفات و خصایص ایشان را با زبان کودکانه برایشان بیان کرد و همچنین درباره امامت، آشنا کردن فرزندان با اهل بیت علیهم السلام و سخنان و سیره مربوط به آنان، از جمله عناصر مهم تربیت دینی در سیره نبوی است. بر مریبان لازم است که ضمن آشنا کردن اجمالی آنان با عقاید اسلامی، بذرمحبت اهل بیت علیهم السلام را در دل های آنان بیفشانند و آنان را با معارف غنی، متقن و روشنگر معصومین علیهم السلام آشنا کنند. تعلیم معارف و محاسن دین اسلام به فرزندان، آن ها را در حریم امن عقیده قرار داده و از آثار شوم هجوم عقاید و اندیشه های ناپاک مصون می دارد. چرا که خداوند مهربان نیز در قرآن می فرماید: **وَاطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ** (آل عمران/۱۳۲) **خدا و پیامبر را اطاعت کنید، تا مشمول رحمت شوید.**

خردسالان را از همان دوره کودکی باید با نام امامان علیهم السلام آشنا ساخت و در سنین بالاتر نیز شایسته است تا کودکان به فرازهایی از زندگی امامان خود و خدمات و ایثار و فداکاری هایی که در راه حفظ اسلام انجام داده اند، آگاهی یابند. بزرگترها باید هنگامی که نام معصومین علیهم السلام را می برند، با احترام و ذکر القابی چون حضرت و امام از آنان یاد کنند تا کودکان نیز احترام و تکریم امامانشان را فراگیرند.

تحقیقات نشان داده است که کودکان، پیامبرگرمی اسلام صلی الله علیه و آله را فردی خوب و مهربان می دانند. به نظر آنان او مهربان تر و خوش اخلاق تر از سایر مردم می باشد. یکی از شیوه هایی که می توان در قالب آن به زندگی پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله نگریست، اعیاد دینی است

که مهم‌ترین آنها عید تولد حضرت محمد ﷺ و عید مبعث می باشد. همچنین موضوعاتی وجود دارد که می تواند عنوانی جهت طرح چنین مطالبی قرار گیرد، مانند: او انسانی دوست داشتنی است. داستان‌ها و روایاتی که از محبت رسول خدا به کودکان داشتند مطالبی را مطرح کرد.

اعیاد دینی در اسلام عبارت از اعیاد قربان، غدیر، فطر، مبعث و روزهای تولد معصومین ﷺ است. لازم به ذکر است روزهای میلاد، شهادت و وفات خاندان رسول خدا ﷺ مانند حضرت زهرا ﷺ دوازده امام ﷺ حضرت خدیجه ﷺ، حضرت ابوالفضل ﷺ، حضرت زینب ﷺ، حضرت ام البنین ﷺ، حضرت علی اکبر ﷺ حضرت علی اصغر ﷺ حضرت رقیه ﷺ حضرت فاطمه معصومه ﷺ و... نیز باید در برنامه‌ها و فعالیت‌های کودکان با زبانی ساده و منطبق بر ویژگی‌های جسمی و روانی آنان گنجانده شود؛ زیرا همگی می دانیم که توسل بر خاندان رسول خدا ﷺ یکی از بزرگترین موهبت‌های الهی می باشد که خداوند مهربان به ما عطا کرده است. بر این اساس نهادینه نمودن محبت و انس به این بزرگواران از همان دوران کودکی باید مد نظر قرار گرفته و به آن پرداخته شود.

همچنین برای کودکان بهتر است در روزهای تولد خاندان رسول خدا ﷺ بیشتر بر احساس هیجان و شادی متمرکز شد تا درک عقلانی آن‌ها، مثل جذابیت و لذتی را که کودک در جشن تولد خود تجربه می کند در این روزها نیز تجربه کند؛ و احساس لذت و نشاط داشته باشد. مواردی مثل چراغانی‌ها، پوشیدن لباس نو، مجالس شادی و سرور، دادن عیدی، پخش شربت و شیرینی، اجرای برنامه‌های شاد و جذاب، مسابقه و... لیکن در ایام وفات حضرت محمد ﷺ، ایام شهادت سید و سالار شهیدان امام حسین ﷺ و یاران باوفایشان، سالروز شهادت حضرت علی ﷺ و... نیز می بایست با رنگ و بوی عزاداری برای کودکان مراسم ویژه برگزار نمود؛ تا آنان از همان دوران کودکی بیاموزند که چون ما خاندان رسول خدا ﷺ را خیلی دوست داریم؛ در زمان شادی معصومین ﷺ ما نیز باید شاد و در ایام سوگواری ایشان ما هم غمگین باشیم؛ و این که در تاریخ انقلاب اسلامی ایران نیز روزهای مبارک و مقدسی وجود دارد که حضرت امام خمینی ره، از آن تعبیر به ایام الله نمودند، مانند بیست و دوم بهمن روز پیروزی انقلاب اسلامی و... که در این بخش از آموزش دینی، جایگاه ویژه‌ای خواهند داشت.

لازم به ذکر است؛ از آنجا که ما ایرانیان افتخار میزبانی امام رئوف حضرت علی ابن

موسی الرضا علیه السلام را داریم؛ باید این حس افتخار را به عنوان يك ایرانی شیعه در کودکان نهادینه نماییم؛ و البته این موضوع در رابطه با حرم های مطهر حضرت معصومه علیها السلام در شهر مقدس قم، حضرت احمد بن موسی الکاظم شاهچراغ علیه السلام در شهر شیراز، حضرت عبدالعظیم حسنی علیه السلام در شهر ری و... نیز می بایست مد نظر مریبان قرار گیرد؛ و برای آشنایی و ایجاد انس و علاقه در کودکان نسبت به این حضرات از زیارت حرم مطهر ایشان به همراه کودکان در برنامه ها و فعالیت های دینی بهره گرفته و جانها و آموخته های آنان را به زیبایی های معنوی و فیزیکی این مکان های روحانی متبرک نمایند.

مساله بسیار مهم دیگری که باید به آن توجه کرد؛ ایجاد انس و محبت در کودکان نسبت به حضرت صاحب الزمان مهدی علیه السلام (ارواحنا له الفداه) است؛ کودکان باید بدانند که حضرت مهدی علیه السلام ما را بسیار دوست دارند و ما هم ایشان را خیلی دوست داریم؛ و چون ما از ایشان خیلی دور هستیم نمی توانیم حضرت را ببینیم. (مفهوم دوری از نظر کودکان و بزرگسالان در رابطه با حضرت مهدی علیه السلام، متفاوت است؛ از نظر کودکان دوری به معنای مسافت مکانی است اما برای بزرگسالان دوری به معنای فاصله زیاد معنوی است؛ البته بیان فاصله با امام زمان علیه السلام برای کودکان، در صورتی مورد نیاز است که در مقابل پرسش های مکرر کودکان قرار بگیریم؛ در غیر این صورت، برای این گروه سنی بیان محبت و مهربانی امام زمان علیه السلام و علاقه ایشان به شیعیان به ویژه کودکان کفایت می کند و توضیح در مورد سایر مصادیق بهتر است به بالای پنج سال و آموزش های رسمی در مدرسه موکول شود). همچنین باید به کودکان یاد داد که بعد از ذکر صلوات «وعجل فرجهم» بگویند.

اهداف

- کودکان با معصومین علیهم السلام آشنا شوند.
- کودکان نسبت به معصومین علیهم السلام انس و علاقه پیدا کنند.

حدود انتظارات

- کودکان بتوانند به صورت گروهی و فردی بگویند:
«مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ، عَلِيُّ وَوَلِيُّ اللَّهِ»

- کودکان بدانند که معصومین علیهم‌السلام بسیار مهربان، دانا، شجاع، مردم دوست، خدادوست، پاکیزه و... بودند.
- کودکان بتوانند نام چهارده معصوم علیهم‌السلام را حفظ کرده و به صورت گروهی در قالب شعر نام ببرند.
- کودکان بتوانند بعد از شنیدن نام حضرت محمد صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم ذکر صلوات را بگویند.
- کودکان بتوانند بعد از گفتن ذکر صلوات «وعجل فرجهم» بگویند.

فعالیت‌های پیشنهادی

بحث و گفتگو

- مری می‌تواند با اهداء يك شاخه گل محمدی به هر كودك وارد بحث شود:
- بچه‌های خوب، آیا شما می‌تونید صلوات بفرستید؟ (مری به همراه کودکان ذکر صلوات و ترجمه آن را تکرار کند).

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَجِّلْ فَرَجَهُمْ»

خدایا بر محمد و فرزندان محمد درود بفرست و درگشایش کار آن‌ها شتاب فرما

(کلیات مفاتیح الجنان، صفحه ۶۴)

- سپس مری می‌تواند از کودکان بخواهد با حرکت دادن شاخه گل محمدی «مُحَمَّدُ رَسُولُ اللَّهِ، عَلِيُّ وَلى اللَّهِ» را همخوانی و تکرار نمایند.
- مری می‌تواند برای کودکان توضیح دهد که هر وقت نام حضرت محمد صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم را می‌شنویم به احترام ایشان صلوات می‌فرستیم و حتماً یاد آور شود که پس از ذکر صلوات، «وعجل فرجهم» می‌گوییم.

الگوپذیری

مری می‌تواند در حضور کودکان، پس از خوردن آب بگوید: «سلام بر حسین علیه‌السلام» سپس یادآور شود که امام حسین علیه‌السلام در کربلا با لب تشنه شهید شد و ما به خاطر فداکاری‌ها، شجاعت، انسان دوستی، مهربانی و لب تشنه امام حسین علیه‌السلام در روز عاشورا، هر وقت آب می‌نوشیم به یاد ایشان می‌گوییم: «سلام بر حسین علیه‌السلام» و با سوالات زیر بحث را ادامه دهد:

بخش ۳- آیات و روایات ویژه گروه سنی ۴ تا ۵ سال ۱۰۱

• بچه های عزیزم می دونید، اسم پسر کوچولوی حضرت امام حسین علیه السلام چی بود؟
اسم پسر کوچولوی حضرت امام حسین علیه السلام علی اصغر بود. علی اصغر خیلی خیلی کوچولو بود.

• بچه های خوبم می دونید، اسم دختر کوچولوی حضرت امام حسین علیه السلام چی بود؟
اسم دختر کوچولوی حضرت امام حسین علیه السلام که سه سال داشت، رقیه بود.
رقیه کوچولو يك عمه مهربون به نام حضرت زینب علیه السلام و يك عموی مهربون به نام حضرت ابوالفضل علیه السلام داشت.

بچه های نازم، آیا شما هم عمو و عمه دارید؟ آیا اونها رو دوست دارید؟ حالا به من بگید اسم عمو و عمه شماها چیه؟

• بچه های گلم می دونید، حضرت امام حسین علیه السلام خیلی خیلی بچه ها رو دوست داشت. امام حسین علیه السلام همه شما رو خیلی زیاد دوست داره.

• آیا دوست دارید همگی با هم يك شعر خیلی قشنگ بخونیم؟

• اگه دوست دارید، اول برای خودتون يك دست بلند بنویسید. حالا من می خونم شما هم بعد از من تکرار کنید.

ای یار با شهامت	من گویم از امامت
امامت خوش صفا	دارد دوازده پیشوا
اول امام علی	دوم امام حسن
سوم امام حسین	چهارم علی ابن الحسین
ای یار خوش گفتگو	امام پنجم بگو
از طاهران طاهر است	محمد باقر است
ششم جعفر صادق	هفتم موسی کاظم
هشتم امام رضا	رضاست به حکم قضا
نهم محمد تقی	دهم علی النقی
یازدهم عسگری	دوازدهم غایب است
مهدی علیه السلام صاحب زمان	اوست خدای را نشان

محمد حسین مسلمان

در این قسمت مربی می تواند با استفاده از اسباب بازی خونه سازی کودکان، شعر زیر

را با آن‌ها همخوانی و تکرار کند.

ای کودکم، یه بازی	بازی خونه سازی
پنج تا ستون محکم	باید بسازیم با هم
اول ستون توحید	تابنده مثل خورشید
عدل که دوم ستونه	اون رو بیار تو خونه
بازی نداره قوت	سوم بگذار نبوت
چهارمی امامت	به خونه داده قامت
پنجم معاد بنا کن	زود دستا رو بالا کن
با شادی و با خنده	بگو شدم برنده
پنج تا ستون همین بود	اینا اصول دین بود

با توجه به علاقه کودکان به اشعاری که بزرگسالان قبل از خواب برای آنان می‌خوانند؛ مانند لالایی‌ها، مربی می‌تواند شعر زیر را در زمان خواب یا استراحت کودکان برای آنان بخواند.

لالا، لالاگل لاله	ببین مامانی خوشحاله
می خونه سوره قرآن	گل نسرين و آلاله
می بینی کودک نازم	می خونه هی دعا، مامان
تا زود زود بیاد آقا	بخونه آیه ی قرآن
میاد روزی امام ما	میشه دنیای ما عالی
میشه دنیای ما اون روز	پراز لبخند و خوشحالی
لالا، لالاگل مینا	دعا کن زود بیاد آقا
بدیم ما نقل و شیرینی	که عید میشه همه دنیا
همه خوشحال و خندانن	به هم میگن مبارك باد
لالا، لالاگل نازم	تو باشی شاد شاد شاد

لیلاخیامی

مربی می‌تواند در روزهای میلاد امام حسن مجتبی علیه السلام، امام رضا علیه السلام، حضرت ابوالفضل عباس علیه السلام و... پس از پخش شیرینی و شربت، اشعاری با مختصات شعرهای زیر را با کودکان

بخش ۳- آیات و روایات ویژه گروه سنی ۴ تا ۵ سال ۱۰۳

همخوانی نماید.

روز و شب به او داده ام سلام	شد تولد دومین امام
گشته شاد شاد قلب مومنین	شد تولد مرد علم و دین
دل از او نشد لحظه ای جدا	هست و هست و هست مهر مجتبی علیه السلام
او امامی از آل حیدر علیه السلام است	پاك پاك پاك مثل گوهر است

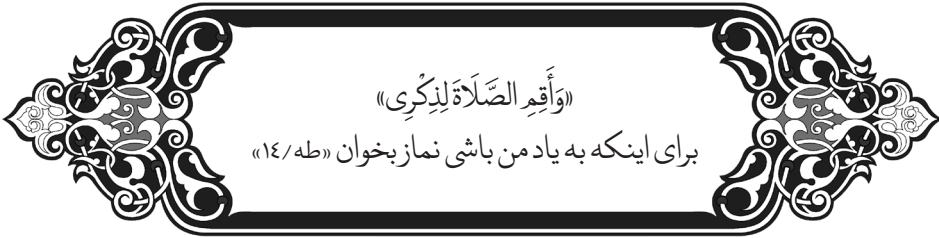
مهدی وحیدی صدر

بوده در دلم مهر مرتضی علیه السلام	بوده بر لبم یا رضا علیه السلام
شیعه هستم و عاشق رضا علیه السلام	دیده ام به چشم مشهد رضا علیه السلام
مهر او به دل مانده جاودان	بوده مشهدش بهترین مکان

مهدی وحیدی صدر

تو بی باک و پاکی	یا ابالفضل یا ابالفضل علیه السلام
تو در جنگ و میدان	تو فرزند علی علیه السلام
تو در بین بدی ها	شجاع و دلیری
درخشنده بودی	تو در آن سیاهی
تو از جنس نوری	تو مانند ماهی
تویی مرد سقا	تو از کربلایی
به قربان اسمت ابالفضل العباس علیه السلام	تویی مهر و احساس

مهدی وحیدی صدر

موضوع: نماز

(مربی می‌تواند ضمن در نظر گرفتن مطالب زیر، فعالیت‌های پیشنهادی را برای کودکان اجرا نماید).

نماز خواندن در دین مبین اسلام اهمیت شایانی دارد؛ چرا که خداوند مهربان در قرآن می‌فرماید: «إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ». (عنکبوت/۴۵) همچنین از پیامبر گرامی اسلام ﷺ نقل شده است: نماز ستون دین است.

با توجه به این روایت که نماز را ستون دین دانسته و با در نظر گرفتن تعبیر قرآن که نماز انسان را از فحشا و منکر باز می‌دارد، از طرفی دیگر اصل و هدف آفرینش انسان برای بندگی است و در سایه پرستش خدا است که انسان به کمال و مقام قرب الهی می‌رسد؛ بر این اساس می‌توان گفت که نماز بهترین صورت اظهار عبودیت است. هم چنین اصل پرستش و نیایش در وجود هر انسان قرار دارد. اگر انسانی این حقیقت را در وجود خود نادیده بگیرد، نمی‌تواند به حقایق دیگر جهان هستی از جمله حقیقت زندگی دست یابد. امام صادق علیه السلام: بهترین اعمال نزد خداوند، نماز اول وقت است پس از آن نیکی بر پدر و مادر و سپس جهاد در راه خدا است.

با چنین نگرشی باید به تشویق و ترغیب کودکان پردازیم تا این عبادت حیات بخش از کودکی با وجود آن‌ها عجمین گردد و سلامت دین، دنیا و آخرت آنان در پرتو آن تأمین شود. به ویژه توجه به امر نماز در اول وقت بسیار سفارش شده است. بنابراین مربی بهتر است بلافاصله بعد از شنیدن صدای اذان آماده نماز شود تا به عنوان الگوی عملی برای کودکان، علاقه به این فریضه الهی را در آنان نهادینه کند.

البته باید به این مساله توجه کرد که تعیین سن تکلیف از سوی اسلام به این معنی نیست که کودک به دور از دین و فرایض آن رها گردد تا در یک زمان خاص به آن روی آورد،

بلکه این تمرین دینی یک اصل لازم در تعلیم و تربیت اسلامی شمرده می شود تا به تدریج کودک آمادگی لازم را برای ورود به مرحله ای که در قبال اعمالش مورد بازخواست الهی واقع می شود، پیدا کند؛ به طوری که وقتی به سن تکلیف رسید، خود به خود نماز بخواند و از آن لذت ببرد، اما اگر عملی در کودک عادت نشده باشد، عادت کردن به آن دشوار خواهد بود و با اندک بهانه ای ممکن است ترک شود. در عین حال، عبادت تمربی او و دعا و نیایشش و نیز التزام به رعایت ضوابط اخلاقی، اثر درخشانی در روان کودک می گذارد. امام محمد باقر علیه السلام در حدیث مفصلی وظایف اولیاء اطفال را در روش های تربیت دینی آنان در سنین مختلف بیان فرموده است. که در این قسمت به ذکر مختصری از آن می پردازیم: وقتی کودک سه ساله شد کلمه توحید (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) و سپس (مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ) را به او بیاموزند، در چهار سالگی بگوید: (صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ) و در پنج سالگی رویش را به قبله متوجه کنند و به او بگویند که سر به سجده بگذارد. در شش سالگی رکوع و سجده صحیح را به او بیاموزند و... (مکارم الاخلاق، ص ۱۱۵)

نکته قابل توجهی که در این حدیث وجود دارد، توجه حضرت امام محمد باقر علیه السلام به روش آشنا کردن فرزندان با نماز و اقامه آن است و در دوره خردسالی فقط سفارش به آشنا کردن و ایجاد انس و علاقه کودکان با نماز فرموده اند.

اهداف

- کودکان با نماز و وضو آشنا شوند.
- کودکان به نماز به عنوان یکی از راه های صحبت با خداوند علاقمند شوند.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند که نماز زیباترین کار است.
- کودکان بتوانند با کمک مربی وضو بگیرند.
- کودکان بتوانند با تقلید از مربی اعمال ظاهری نماز را مانند قیام، رکوع، سجود، قنوت و... را انجام دهد.
- کودکان به تقلید از مربی بدانند به محض شنیدن صدای اذان بهتر است برای نماز خواندن آماده شد.

- کودکان بتوانند آیه بالا و ترجمه آن را به صورت گروهی و فردی بخوانند.

فعالیت‌های پیشنهادی

کاردستی

مربی می‌تواند ابتدا از کودکان بخواهد که در مورد خاطرات نماز خواندن خودشان یا خانواده‌اش صحبت کنند؛ سپس می‌تواند از کودکان بپرسد:

- بچه‌های گلم، آیا شما هم دوست دارید نماز بخونید؟
- بچه‌های عزیزم، برای نماز خواندن چه چیزهایی لازمه؟
- ...

مربی می‌تواند به کودکان کمک نماید تا جانماز و مهر درست کنند.

مربی ابتدا مربعی به اضلاع ۱۵×۱۵ سانتیمتر را به صورت نقطه چین بر روی فومی سبز رنگ طراحی کرده، از کودکان بخواهد که اطراف نقطه چین‌ها را با قیچی برش بزنند. سپس مقداری گل سفال در اختیار آن‌ها قرار دهد و از آنان بخواهد دایره کوچکی را به عنوان مهر تهیه کرده (مهر دلخواه خودشان) و در وسط فوم سبز رنگ (که به شکل جانماز است) قرار دهند و پس از آن با استفاده از گل سفال گلوله‌های گرد کوچکی را تهیه کرده و به صورت تسبیح در اطراف مهر بچسبانند. آن‌گاه کودکان به هر صورتی که دوست دارند جانماز و مهر خود را تزئین نمایند.

داستان

مهدیه کوچولو چادری رو که مامان، برایش دوخته بود سرش کرد. چادر مهدیه پر از ستاره بود. یک دفعه صدای اذان بلند شد. مادر مهدیه مثل همیشه دست از کار کشید و گفت: «وقت اذانه، باید نماز خونند؛ و وضو گرفت، چادر نمازشو سرکرد و به نماز ایستاد. مهدیه گفت: مامان اذان یعنی چی؟ مامان گفت: دخترم اذان یعنی وقت نمازه، همه آماده باشید تا نماز بخونید. مهدیه با دقت مشغول نگاه به نماز خواندن مامان بود، وقتی که نماز مامان تموم شد، به طرف مامان رفت و گفت: «مامان جون، یه سؤال دارم، لطفاً به من بگید توی نماز چی می‌گفتید؟ مادر خندید و گفت: «بله دخترم، ما با نماز با خدای مهربون

بخش ۳- آیات و روایات ویژه گروه سنی ۴ تا ۵ سال ۱۰۷

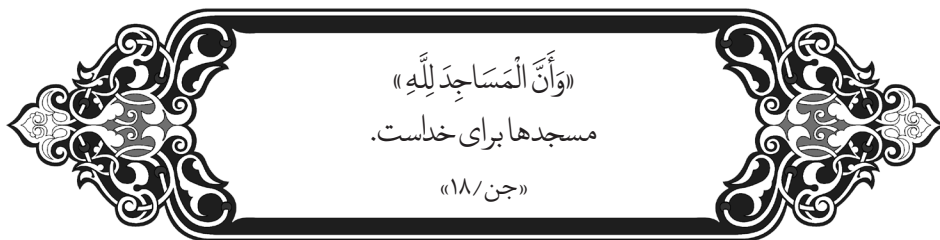
صحبت می کنیم؛ و حتما یکی از سوره های قرآنو می خونیم، این بار مهدیه پرسید: «کدوم سوره؟» مادرش گفت: «سوره حمد» مهدیه پس از کمی فکر کردن گفت: «مادرجون! چرا ما همیشه توی نمازهامون سوره حمدو می خونیم؟» مادرگفت: «گوش کن تا برات تعریف کنم» سپس مادر گفت:

«توی این سوره می خونیم که خداوند خیلی بخشندهست و با همه ما مهربونه» مهدیه وقتی این حرف ها رو شنید گفت: «مادرجون! من خیلی دوست دارم این سوره قشنگ رو یاد بگیرم» مادرلبخندی زد و همراه مهدیه شروع به خواندن سوره حمد کرد. (مربی می تواند داستان را با این سوالات تمام کند).

- بچه های عزیزم، آیا شما هم دوست دارید سوره حمدو با هم بخونیم؟
- ...

شعر

اتل متل توتوله	بگو وضو چه جوهره
نیت اول کاره	وضو کارهایی داره
از پیشونی تا چونه	قرص صورت نمونه
اتل متل چی خواسته	نوبت دست راسته
با یک مشت پیر از آب	بریز آب رو دست راست
اتل متل چی داری	دست چپ جلو می آری
مسح سر رو کشیدن	تا پیشونی رسیدن
دست راست رو آهسته	روی پایت می زاری
کمی عقب می یاری	با دست چپ آهسته
روی پایت می زاری	کمی عقب می یاری
وضوی تو تموم شد	وقت نماز شروع شد.

موضوع: مسجد

(مربی می تواند ضمن در نظر گرفتن مطالب زیر، فعالیت های پیشنهادی را برای کودکان اجرا نماید).

مسجد مرکز اجتماع مسلمین برای عبادت و پرستش خداوند است؛ و از آنجا که دین اسلام يك دین همه جانبه و اجتماعی است و قوانین و دستورهای آن، طوری تشریح شده است که مسلمانان را عملاً به سوی اتحاد و همکاری هدایت می نماید، بنابراین به مسلمانان سفارش می کند که حتی الامکان نماز خود را به جماعت و در مسجد بخوانند. قرار گرفتن کودکان در جو مذهبی مثل مسجد و محافل مذهبی در رشد و پرورش دینی آن ها بسیار موثر است. بنابراین می توان با ایجاد شرایط خوشایند برای کودک او را به این محیط های معنوی و سازنده علاقمند کرد. لذا خواندن سرودهای دسته جمعی، دعاها، نماز جماعت و اموری از این قبیل و به ویژه پذیرایی هایی که توسط خود کودکان انجام می شود بسیار موثر خواهد بود و باید از طولانی و خسته کننده کردن مراسم مذهبی و عبادی به خصوص در مساجد پرهیز شود تا همان گونه که امام خمینی(ره) فرموده اند: «مساجد سنگر است و باید سنگرها را حفظ کرد» مسجد که به عنوان مهم ترین سنگر در جامعه اسلامی محسوب می شود، از آینده سازان جامعه خالی نماند. ضروری است تا به روش های گوناگون، برای کودکان جاذبه هایی در مساجد به وجود آورد که در عین حال با منزلت متعالی آن هم منافات نداشته باشد.

اهداف

- در کودکان انس و علاقه برای رفتن به مسجد ایجاد شود.
- کودکان با محاسن و کاربرد مسجد آشنا شوند.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند که مسجد جای بسیار مهم و مقدسی می باشد.
- کودکان بدانند که باید به مسجد و خادمان آن احترام گذاشت.
- کودکان بتوانند در مورد خاطرات خوب مسجد رفتن در میان کودکان دیگر صحبت نمایند.

فعالیت های پیشنهادی

شعر

مری می تواند ابتدا شعر زیر را با کودکان همخوانی و تکرار نماید، سپس از آن ها بخواهد راجع به مسجد هر خاطره ای که دارند؛ بگویند.

نزدیک خانه ما	یک مسجد قشنگ است
که از مناره هایش	بانگ اذان بلند است
گلدسته های زیبا	گویی طلایی رنگ است
از آن رنگ طلایی	صوت قرآن بلند است
گوید به ما مودن	هر صبح و ظهر و هر شب
برخیز ای مسلمان	وقت نماز تنگ است

مانند:

- بچه های خوبم، آیا نزدیک خونه شما هم مسجد هست؟
- بچه های عزیزم، آیا تا حالا مسجد رفتید؟
- ... (مری می تواند تمام پاسخ های کودکان را مورد توجه و تشویق قرار دهد، سپس به سوی اهداف موضوع هدایت کند).

کاردستی

کودکان به کمک مری با استفاده از مقوا، چسب و سایر مواد مورد نیاز یک ماکت مسجد بسازد. و سپس تزئین کرده و در محوطه اصلی مهدکودک قرار دهند و تصاویر کودکانی که در ساختن آن مشارکت داشته اند در قسمتی از آن نصب شود. (بهتر است در تزئین ماکت

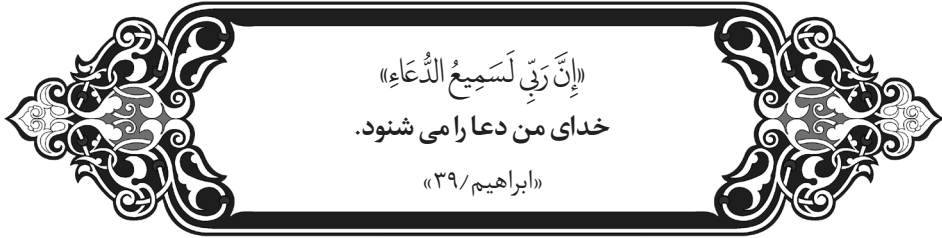
از کودکان نظر گرفته و طبق دلخواه آن‌ها عمل شود).

مشاهده و گزارش

جهت آشنایی کودکان با مسجد و آداب آن، مربیان می‌توانند به همراه کودکان در زمان نماز جماعت به یک مسجد بروند. بهتر است، قبلاً با مسئولین مسجد هماهنگی‌های لازم به عمل آید که با کودکان رفتار مناسب توأم با مهربانی داشته باشند؛ تا کودکان به مسجد علاقمند شوند. همچنین توصیه می‌شود، در صورت امکان مسئولین مسجد، یک شاخه گل یا ... در هنگام ورود به کودکان هدیه دهند و پس از برگشتن از مسجد کودکان خاطرات خویشان را از مسجد تعریف کنند و تشویق شوند.

الگوپذیری

اگر در زمان حضور کودکان در مسجد، مربیان در پهن کردن سجاده‌های نماز جماعت و مرتب نمودن مهرهای نماز بعد از اتمام نماز و... کمک کنند، در این زمینه بهترین الگو جهت علاقمند شدن کودکان به فعالیت‌های داخل مسجد خواهند بود. مانند: نماز، عبادت دسته جمعی، استفاده از کتابخانه مسجد و شرکت در مراسمی که در مساجد برای میلاد معصومین علیهم‌السلام، اعیاد مذهبی و سوگواری‌ها برگزار می‌شود. همچنین تعریف خاطرات کودکان از مسجد رفتن به صورت گفتگوی گروهی، در درونی شدن این مفهوم و علاقمند شدن آن‌ها به مسجد بسیار موثر خواهد بود.

موضوع: دعا

(مربی می تواند ضمن در نظر گرفتن مطالب زیر، فعالیت های پیشنهادی را برای کودکان اجرا نماید).

در تربیت دینی، دعا و درخواست از خداوند جایگاه ویژه‌ای دارد. دعا ابزاری است که بنده را به خالق پیوند می‌دهد و از طریق آن، نیازهای فردی و درونی خویش را با خداوند قادر متعال در میان می‌گذارد و در پرتو آن به سکون و آرامش نایل می‌آید. البته برای دعا کردن و نزدیک شدن به خداوند مهربان توسل به معصومین علیهم‌السلام بسیار توصیه شده و آیات نورانی قرآن نیز مؤید این مساله است. «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ» (مائده/۳۵) «ای کسانی که ایمان آورده‌اید از خدا بترسید و برای نزدیک شدن به او وسیله بجوئید» وسیله، در این آیه شریفه معنای وسیعی دارد و هر چیزی را که به کمک آن تقرب به حضرت حق حاصل شود، شامل می‌گردد، اعم از عبادت خدا، جهاد در راه او و یا شفاعت پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم، امامان علیهم‌السلام و بندگان صالح خدا. سیره عملی مسلمین در زمان پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم بر همین منوال بوده، که از پیامبر می‌خواستند نزد خداوند شفاعت آنها را بنماید و قرآن نیز بر آن صحه گذاشته است. «وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا» (نساء/۶۴)

ما هیچ پیامبری را نفرستادیم مگر برای این که به فرمان خدا، از وی اطاعت شود. و اگر این مخالفان، هنگامی که به خود ستم می‌کردند (و فرمان های خدا را زیر پا می‌گذارند)، به نزد تو می‌آمدند؛ و از خدا طلب آمرزش می‌کردند؛ و پیامبر هم برای آنها استغفار می‌کرد؛ خدا را توبه پذیر و مهربان می‌یافتند.

همچنین در زیارت جامعه کبیره می‌خوانیم؛ ای خاندان نبوت: «هر کس نزد شما آمد، نجات خواهد یافت و کسی که از شما فاصله گرفت هلاک می‌شود... هر کس شما را دوست بدارد

خدا را دوست داشته و هر کس با شما دشمنی کند با خدا دشمنی کرده است...» (مفاتیح الجنان، زیارت جامعه کبیره)

لیکن با توجه به تحقیقات انجام شده، کودکان اغلب دعاهایی که در قالب یک سری محفوظات تکرار می‌شوند را خیلی دوست دارند. کودکان برای تحقق خواسته‌های مادی خود، خانواده، دوستان و وسایل شخصی خود دعا می‌کنند. در حالی که دعاهایی که در آن اقرار به خطاها و درخواست عفو الهی است برای آنان قابل فهم نیست. لذا انتظار انجام اعمال دعا از آنان به مانند بزرگسالان، ناصحیح می‌باشد. باید صبر کرد تا کودک به بلوغ ذهنی و فکری لازم در این امر برسد سپس آموزش دعا به شکل واقعی برای آنان ارائه شود. دعاها باید با سن و رشد شناختی کودک متناسب باشد تا لذت بیشتری ببرد، مانند دعاهای کوتاه و دسته جمعی. مورد دیگر اینکه دعاها را باید گاه‌گاهی تغییر داد تا تازگی و تأثیر داشته باشد.

در ضمن، اگر با سوالات مکرر کودکان مواجه شدیم بهتر است که عوامل استجاب دعا را برای کودکان بیان کرد تا شبهه ایجاد نشود که چرا دعایشان مستجاب نمی‌شود. مانند اینکه: خداوند مهربان بیشتر از همه ما را دوست دارد و بهتر از هر کسی ما را می‌شناسد اگر دعایی را مستجاب نمی‌کند حتماً به صلاح ما نبوده و یا زمان بهتری در آینده برای آن در نظر گرفته است و شاید به صورت دیگری پاسخ می‌دهد که ما آگاه نیستیم مانند تمام نعمت‌هایی که در زندگی ما وجود دارد و نسبت به آن بی‌توجه هستیم. مانند: پدر و مادر، مربی خوب و مهربان، غذاهای خوشمزه‌ای که می‌خوریم، سلامتی، باران، آفتاب، دوستان، اعضای بدن و... (مثال‌هایی که در این قسمت آورده می‌شود با توجه به شرایط کودکان حاضر انتخاب شود. به این معنا که اگر کودکی والدین خود را از دست داده، طوری بیان نشود که عدم وجود آن برای کودک به این مفهوم باشد که خداوند مهربان آن کودک را دوست نداشته که والدینش را از او گرفته است.)

اهداف

- کودکان با محاسن و کاربرد دعا کردن آشنا شوند.
- کودکان با آداب دعا کردن آشنا شوند.
- کودکان به دعا کردن علاقمند شوند.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند که دعا وسیله نزدیک شدن به خداوند مهربان و یکی از راه‌هایی می‌باشد که می‌توانیم با او صحبت کنیم.
- کودکان بدانند که برای استجاب دعا باید از معصومین علیهم‌السلام کمک بگیریم (توسل).
- کودکان بتوانند دعای فرج، دعای سلامتی امام زمان عجل‌الله‌فرجه (اللهم کن لولیک...) را به صورت دسته جمعی بخوانند.

فعالیت‌های پیشنهادی

بحث و گفتگو

- مری می‌تواند، يك سفره زیبا از خوراکی‌های دوست داشتنی کودکان پهن کند مانند: حلوا، خرما، شیر، شله زرد، نان سنگک، سبزی و ... بعد از این که کودکان خوراکی‌های خوشمزه و دلخواهشان را خوردند؛ مری دست‌هایش را بالا ببرد و بگوید:
- خدایا شکر که خوراکی‌های خوشمزه به ما دادی و..
 - خدایا به ما کمک کن تا کارهای خوب انجام بدیم که تو هم ما رو بیشتر دوست داشته باشی؟
 - بچه‌های عزیزم حالا هر کدوم از شما هر دعایی دوست دارید، بگید.
 - بچه‌های ناز نازی، دوست دارید با هم يك شعر قشنگ بخونیم؟
 - اگه دوست دارید، اول کمک کنید به آرومی سفره رو با هم جمع کنیم، بعد از جمع کردن سفره من شعر می‌خونم شما هم تکرار کنید.
وقت چیه؟ وقت دعا	دستامونو می‌بریم بالا
با قلب مهربون و پاک	با هم می‌کنیم شکر خدا
خوشبختی و سلامتی	بده به ما ای خداجون
زنده باشن مامان و بابا	مریباں خوش زبون

محمد حسین مسلمان

تجربه مستقیم

مری می‌تواند به همراه کودکان رو به قبله بنشینند و یکی یکی دست‌هایشان را به

سوی آسمان بالا ببرند و هر کدام هر دعایی که دلشان می‌خواهد بخوانند. سپس به صورت دسته جمعی دعای فرج (دعای سلامتی امام زمان مهدی عجل الله فرجه)، (اللهم کن لولیک...) را بخوانند؛ و در پایان با خوراکی‌های دلخواهشان پذیرایی شوند. لازم به ذکر است اگر پذیرایی به کمک خود کودکان انجام شود بهتر است.

موضوع: سوره تین

اهداف

- کودکان با پیام های سوره تین (متناسب با این گروه سنی) آشنا شوند. مانند: مفید بودن و ارزش میوه ها (به ویژه انجیر و زیتون)
- کودکان به خواندن سوره تین علاقمند شود.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند که تمامی میوه ها مفید هستند. (به ویژه انجیر و زیتون)
- کودکان بتوانند در مورد ضرورت خوردن میوه ها (در حد دانسته های این گروه سنی) به صورت گروهی بحث کنند.
- کودکان بتوانند سوره تین را به صورت گروهی و فردی بخوانند.

فعالیت های پیشنهادی

بحث و گفتگو

مربی می تواند مقداری انجیر و زیتون یا تصویر بزرگی از آن ها را به کودکان نشان دهد و سوالات زیر را از آنان بپرسد:

- بچه های خوبم، آیا تا به حالا انجیر خورده اید، زیتون چطور؟
- آیا می دانید این میوه ها برای ما خیلی مفید هستند؟
- کسانی که میوه های تازه و مقوی می خورند هرگز بیمار نمی شوند و ...
- بچه های ناز نازی: چون خدای مهربون خیلی مارو دوست داره، توی یکی از سوره

های قشنگ قرآن مجید به ما سفارش کرده که انجیر و زیتون بخوریم. حالا اگه دوست دارید با هم این سوره رو بخونیم، اول با هم کمی انجیر و زیتون می خوریم. سپس مربی می تواند سوره تین را به همراه کودکان همخوانی و تکرار کند.

بازی

مربی می تواند میوه‌هایی مانند انجیر خشک، سیب، خیار و... داخل کیسه پارچه ای (یا هر کیسه دیگری که بتوان با لمس، شیء داخل کیسه را حدس زد) قرار داده و چشم کودکان را به نوبت ببندد و از آنان بخواهد که با لمس میوه های داخل کیسه، نام آن ها را بگویند پس از نام بردن میوه ها از کودکان خواسته شود در مورد فواید میوه ها صحبت کنند و در پایان همگی با هم از میوه های خوشمزه بخورند.

شعر

من میوه ام، من میوه ام	مفیدم و خوشمزه ام
من بچه ها رو دوست دارم	نشاط برآشون می آرم
آخ نخور مرا نشسته	مگس رویم نشسته

نقاشی

مربی می تواند با پهن نمودن يك مقوای بزرگ بر روی زمین یا میز از کودکان بخواهد که هر کدام یکی از میوه های دلخواه خود را بر روی آن نقاشی کنند و بعد از ترسیم نقاشی میوه های مختلف آن را در محوطه اصلی مهدکودک نصب نمایند.

موضوع: سوره ماعون

اهداف

- کودکان با پیام های سوره ماعون (متناسب با این گروه سنی) آشنا شوند. مانند: کمک کردن به فقرا و کودکان یتیم (کودکانی که پدر یا مادر ندارند) تشکر از نعمت های خداوند مهربان با خواندن نماز
- کودکان به خواندن سوره ماعون علاقمند شوند.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند که ما باید به انسان های نیازمند کمک نماییم.
- کودکان بدانند که باید به کودکانی که پدر یا مادر خود را از دست داده اند بیشتر احترام گذاشت و آنها را بیشتر دوست داشت.
- کودکان بدانند که کمک کردن فقط مادی نیست بلکه کمک به افراد سالخورده هم که توانایی انجام بعضی کارها را ندارند؛ کمک محسوب می شود.
- کودکان بتوانند بعد از غذا خوردن از خداوند مهربان و بزرگترها تشکر نمایند.
- کودکان بتوانند به صورت گروهی و فردی سوره ماعون را بخوانند.

فعالیت های پیشنهادی

پرسش و پاسخ

- مری می تواند با سوالات زیر در مورد کمک به نیازمندان وارد بحث شود:
- بچه های گلم، آیا تا حالا توی صندوق صدقات پول انداختید؟

- بچه‌های خوبم، آیا همراه بزرگترها توی جشن عاطفه‌ها و جشن نیکوکاری شرکت کردید؟
- آیا تا حالا به آدم‌های فقیر و گرسنه کمک کردید؟
- همه این کارهای خوب، کمک کردن به دیگرانه، خدای مهربون، مهربونی و کمک کردن به فقیران رو خیلی دوست داره و امامان خوب ما هم همیشه به فقیرا کمک می‌کردند. و...
- حالا بچه‌های خوبم با همدیگه یک شعر قشنگ بخونیم:

شعر

سلام، سلام، حالتون؟	چطوره احوالتون؟
یک خبر خیلی خوب	امروز دارم براتون
این خبر خیلی خوب	از تو کتاب خداست
کتابی که توش پر از	قصه خوب و زیباست
امروز با هم می‌خونیم	سوره خوب ماعون
خوندن این سوره هم	راحته خیلی آسون
هفت دونه آیه داره	این رو باید بدونیم
با نام و یاد خدا	این سوره رو بخونیم

(مربی می‌تواند بعد از همخوانی این شعر، و یک پذیرایی مورد علاقه کودکان، سوره ماعون را به همراه آنان همخوانی و تکرار کند).

آی بچه‌های با وفا	آی دخترا آی پسرا
هیچ میدونید که ما باید	کمک کنیم به فقرا
یار ضعیف‌ترا باشی	مرحم کنیم به بینوا
چون که خدا به ما داده	تمام این نعمت‌ها را
ما هم بدیم به دیگران	این هست فرمان خدا
به یاد محروما باشیم	تا محبوب خدا باشیم

کاردستی

مربی می‌تواند به کودکان کمک کند که تصویر پسری را با استفاده از مقوا طراحی و آن

را بر روی تابلو نصب کنند سپس تصویر را با استفاده از وسایل ساده طراحی نماید. مثلا با استفاده از پارچه، تصویر لباس را درست کنند. با دانه های برنج، ظرف غذایش را کامل کنند. خانه را با استفاده از چوب بستنی، چوب کبریت، مقوا و میوه کاج بسازند و.... سپس به کودکان یادآوری نماید که ما با کمک یکدیگر به این پسر کمک کردیم و غذا، لباس و... به او هدیه دادیم تا او هم مثل ما لباس های تمیز و خوراکی داشته باشد.

ساختن قلک برای کمک به فقرا

مربی می تواند به کودکان کمک کند که يك قلک به دلخواه بسازند و هر روز مقداری پول از والدینشان گرفته و در این قلک بریزند و در جشن عاطفه ها و جشن نیکوکاری به کودکان بی بضاعت هدیه دهند.

پیشنهاد:

۱. ابتدا مقوا مستطیلی به ابعاد ۱۴ در ۲۰ سانتی متر در نظر گرفته و آن را به صورت استوانه به هم بچسبانید.
۲. دو دایره به اندازه ی ۶/۵ سانتی متر در آورده و در دو طرف استوانه بچسبانید.
۳. دایره ای را که در قسمت بالای استوانه قرار دارد به اندازه ی ۲ سانتی متر برش بدهید.
۴. حالا می توانید با چسباندن پنبه یا چند تکه کاموا بر روی استوانه برای قلک تان مو بگذارید و با گذاشتن دو دکمه برای قلک تان چشم بگذارید. در پایان هم با ماژیک برایش دهان و ابرو بگذارید. حالا قلک شما آماده است.

موضوع: سوره عصر

اهداف

- کودکان با پیام‌های سوره عصر (متناسب با این گروه سنی) آشنا شوند. مانند: ارزش عمر و وقت (از زمان خود به خوبی استفاده نماییم)
- عمل صالح (کارهای خوب)
- کودکان به خواندن سوره عصر علاقمند شوند.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند که ما باید از وقت خود به خوبی استفاده نماییم. مانند بازی کردن با دوستان، کمک به بزرگترها، نقاشی کشیدن، سوال از بزرگترها و...
- کودکان بدانند که کودکان کار بد انجام نمی‌دهد؛ شاید کارشان اشتباه باشد بنابراین می‌توانند آن کار اشتباه را با راهنمایی بزرگترها اصلاح و جبران کنند.
- کودکان بتوانند به صورت گروهی و فردی سوره عصر را بخوانند.

فعالیت‌های پیشنهادی

پرسش و پاسخ

مربی می‌تواند با سوالات و جملات زیر وارد بحث شود و پاسخ کودکان را بعد از تشویق آن‌ها هدایت کند.

- دوستان خوبم: چه وقت شما به مهد کودک می‌آیید؟ (صبح)
- زنگ صبحگاهی چه وقت زده می‌شه؟ (صبح)

- چه موقع ناهار می خورید؟ (ظهر)
- چه موقع به خونه می رید؟ (به تناسب حضور در مهدکودک)
- چه وقت باید مسواک بزنید؟ (بعد از غذا)
- بله عزیزای من، بچه خوب باید توی کارهایش نظم داشته باشه و کارهایش مرتب و منظم و به موقع انجام بده و بدون که، ما باید کارهای خوبی رو که هر روز انجام می دیم به موقع باشه و همیشه دوستامونو هم به کارهای خوب دعوت کنیم.
- چون خدای مهربون دوست داره ما کارهامونو به موقع انجام بدیم، چون خیلی مارو دوست داره، سوره قشنگ عسرو برای ما توی قرآن مجید فرستاده، حالا که دوست دارید با هم این سوره قشنگو بخونیم، يك دست بلند بزنید. (مربی می تواند در این قسمت سوره عسرو ترجمه آن را به همراه کودکان همخوانی و تکرار کند).

بازی

مربی می تواند هنگام ورزش صبحگاهی از کودکان بخواهد که ضمن پریدن، جهیدن و لی لی کردن کارهای روزمره خود را نام ببرند. تا اینکه از وقت و عمر خود به خوبی استفاده کرده باشیم؛ و در پایان نیز سوره عصر را به همراه کودکان همخوانی و تکرار نماید.

مربی می تواند برای استفاده بهینه از وقت، بازی هر کسی زودتر لباسش (کاپشن، جوراب، کفش و...) را بپوشد را با کودکان انجام دهد. (مربی باید در این قسمت مواظب حرکات کودکان بوده و از بی نظمی و شلوغ شدن فضا، جلوگیری کند).

نمایش

کودکان در نقش وسایل شخصی بچه ای که اتاقش به هم ریخته بود، بازی کنند. به طور مثال: اسباب بازی های کودک از او گله می کنند که چرا از وقتت به درستی استفاده نمی کنی و بجای بیهوده گذراندن وقت، اتاق و وسایل بازی ات را مرتب نمی کنی.

موضوع: سوره قدر

اهداف

- کودکان با پیام‌های سوره قدر (متناسب با این گروه سنی) آشنا شوند. مانند: قرآن هدیه خداوند برای انسان‌ها در ماه رمضان
- ماه رمضان ماه مهمانی خدا
- کودکان به خواندن سوره قدر علاقمند شوند.
- کودکان به روزه گرفتن و اعمال روزه داری علاقمند شوند.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند که قرآن کتاب ارزشمندی است که هدیه خداوند به بندگان است.
- کودکان بدانند خداوند کودکانی را که روزه کله گنجشکی می‌گیرند را بیشتر دوست دارد.
- کودکان بدانند که ماه رمضان ماهی است که خداوند مهربان تمامی بندگان را به میهمانی دعوت میکند.
- کودکان بتوانند در مورد ویژگی‌های ماه مبارک رمضان و تفاوت آن با ماه‌های دیگر صحبت نمایند. مانند سحری خوردن، سفره افطاری، پختن شله زرد، به میهمانی رفتن برای افطاری و...
- کودکان بتوانند به صورت نمادین روزه کله گنجشکی بگیرند. مثلاً یک یا دو ساعت چیزی نخورند. سپس برایشان سفره افطار پهن شود (تعداد ساعات پرهیز از غذا متناسب با توانایی کودکان باشد)
- کودکان بتوانند سوره قدر را به صورت گروهی و فردی بخوانند.

فعالیت های پیشنهادی

- تمامی برنامه ها و فعالیت هایی که به ماه مبارک رمضان اختصاص دارد، با تاکید بر اصول و شیوه های استاندارد ارائه مفاهیم به کودکان در این قسمت کاربرد خواهد داشت. مانند: افطاری دادن به کودکانی که روزه کله گنجشکی می گیرند و ...

بازی

مری می تواند در ابتدا تصاویر مربوط به اعمال و غذاهای مخصوص ماه مبارک رمضان تهیه نموده و در بین تصاویر دیگر قرار دهد؛ سپس از کودکان بخواهد تصاویر مخصوص ماه مبارک را جدا نمایند. مانند: سفره افطار و... (بعد از انجام فعالیت پیشنهادی فوق مری می تواند به همراه کودکان، سوره قدر را همخوانی و تکرار کند).

شعر

هلال ماه رمضان	وقتی میاد به آسمون
با شادی و مهربونی	باید بریم به مهمونی
یه مهمونی با صفا	پراز عبادت و دعا
خدا میخواد که بنده ها	همیشه مهربون باشن
کینه ها را دور بریزن	همدل و همزبون باشن
نماز و روزه و دعا	صفا میده به قلب ما

مهری طهماسبی دهکردی

دست بابام لیوان بود	یادش نبود روزه بود
نشسته بود یه گوشه	می خواست که آب بنوشه
گفتم بابا به افطار	چیزی نمونده انگار
بابا جونم تا شنید	زد زیرخنده خندید

موضوع: سوره فلق

اهداف

- کودکان با پیام‌های سوره فلق آشنا شوند. مانند: انسان‌ها همیشه و در هر کاری باید از خدا کمک بخواهند و در مقابل بدی‌ها به او پناه ببرند. چون اگر ما انسان‌ها در مقابل اشتباهات و سختی‌ها به خدا پناه ببریم از ما مراقبت نموده و کمک خواهد کرد.
- کودکان به خواندن سوره فلق علاقمند شوند.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند که در کارها از خداوند کمک بگیرند.
- کودکان بتوانند به صورت گروهی و فردی سوره فلق را بخوانند.

فعالیت‌های پیشنهادی

بازی

مربی می‌تواند در ابتدا برای نزدیک کردن کودکان به هدف موضوع، بازی زیر را انجام دهد و سپس سوره فلق را همراه کودکان همخوانی و تکرار کند.

کارت‌هایی با تصاویر (ماهی در آب، گاو به همراه گوساله اش، مرغ و جوجه، بز و بزغاله، کانگورو و بچه اش که در کیسه شکمش قرار دارد، مادر و پدر به همراه فرزندان و...) تهیه کنید. (از هر کارت دو نمونه) سپس همه را به پشت قرار دهید. از کودکان بخواهید هر یک، کاردی را انتخاب کنند و با شمارش مربی، کسانی که کارت هم شکل دارند، کنار هم بایستند و درباره تصویر هر کارت، با یکدیگر گفت و گو کنند. که مرغ مراقب جوجه‌ها، گاو مراقب

بخش ۳- آیات و روایات ویژه گروه سنی ۴ تا ۵ سال ۱۲۵

گوساله و... می باشند. و در نهایت خداوند مراقب همه ماست حتی پدر و مادرها.

داستان

مامان زهراجون دیروز برای برادر كوچك زهرا يك دست لباس قشنگ خریده بود اما زهرا اصلا ناراحت نشد و نگفت من هم می خوام. (بهتر است بقیه داستان با هدایت مربی، به کمک بچه ها و با استفاده از خلاقیت و تخیل آنان کامل شود).

شعر

ای کوچولوی قشنگ	بچه ی خوب و زرنگ
کار خوب انجام بده	با بدی اما بچنگ
مثل سوره ی امروز	که فلق اسمشه، بدون
قصه اون قشنگه	بیا تو اون رو بخون
پنج دونه آیه داره	سوره تازه ی ما
خوندن اون یه هدیه است	ای گل خوب و زیبا

موضوع: سوره ناس

اهداف

- کودکان با پیام‌های سوره ناس آشنا شوند. مانند: دوری کردن از انسان‌هایی که کارهای نادرست و اشتباه انجام می‌دهند و گوش ندادن به حرف‌های آنان.
- کودکان به خواندن سوره ناس علاقمند شوند.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند از انسان‌هایی که کارهای اشتباه انجام می‌دهند دوری کنند.
- کودکان بدانند که نباید به حرف‌های انسان‌های ناآشنا گوش بدهند.
- کودکان بدانند که برای دوستی و بازی کردن با افراد غریبه باید از بزرگ‌ترها اجازه و راهنمایی بگیرند.
- کودکان بتوانند به صورت گروهی و فردی سوره ناس را بخوانند.

فعالیت‌های پیشنهادی

مربی می‌تواند ابتدا با گفتن داستان زیر کودکان را با پیام‌های سوره ناس آشنا کند؛ سپس سوره ناس را به همراه آنان همخوانی و تکرار نماید.

داستان

مامان مرغه می‌خواست برای جوجه‌هایش غذا پیدا کند. اما همین که از جوجه‌ها جدا شد، از لونه بیرون آمد، یک دفعه چشمش به گربه افتاد که بالای دیوار نشسته و به لونه خانم مرغه نگاه می‌کرد. مامان مرغه خیلی ترسید و با خودش گفت:

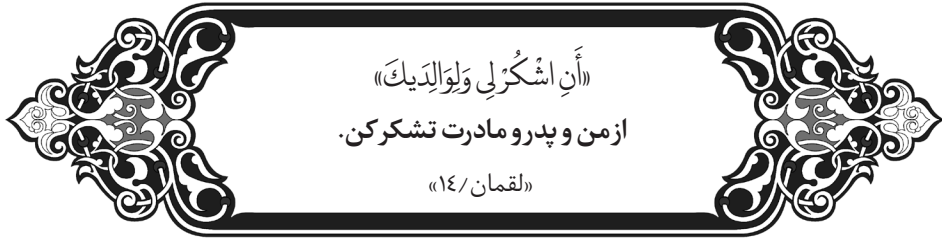
قدقدا، قدقدا! نکنه من از اینجا دور بشم، گربه بره سراغ جوجه های نازنینم و اون ها رو اذیت کنه، با خودش فکر کرد چه کار کنه؟

در این قسمت مربی می تواند با سوال از خود کودکان پاسخ های آنها را هدایت و داستان را کامل کند. (بچه ها به نظر شما چه کار کنه؟ ...) در لونه رو محکم بست و قفلش کرد و به جوجه ها گفت: در لونه رو باز نکنید و از لونه بیرون نیایید که گربه اینجاست، و بعد هم گفت خدایا تو خودت مواظب جوجه هام باش تا من برای اونها غذا بیارم. وقتی مامان مرغه برگشت گفت: قدقدا! شکر خدا جوجه هام سالم هستند و...

(ادامه داستان به کمک کودکان کامل شود.)

گردش علمی

مربی می تواند کودکان را به پارک و سایر اماکن عمومی ببرد و به آنان تذکر دهد که به حرف غریبه ها گوش نکنند و از آن ها چیزی نگیرند؛ و بعد از بازی و گفتگو راجع به همراه نشدن با غریبه ها، به صورت گروهی سوره ناس همخوانی و تکرار شود.

موضوع: تشکر و قدردانی از خداوند مهربان و پدر و مادر اهداف

- کودکان یاد بگیرند که همیشه و در هر حال باید از خداوند تشکر نمایند.
- کودکان یاد بگیرند که پدر و مادر مهم‌ترین و عزیزترین افراد زندگی هستند و باید همیشه سپاسگزار آنان باشند.

حدود انتظارات

- کودکان باید بدانند که بهترین راه تشکر از خداوند مهربان در مقابل نعمت‌های زیادی که به ما داده، نماز خواندن می‌باشد.
- کودکان باید بتوانند با تقلید از مربی اعمال ظاهری نماز را مانند قیام، رکوع، سجود، قنوت و... را به عنوان تشکر از خداوند مهربان در مقابل نعمت‌ها انجام دهند.
- کودکان بدانند که پدر و مادر بسیار عزیز و مهم هستند که خداوند مهربان تشکر از آنان را هم پایه تشکر از خود می‌داند.
- کودکان بدانند پدر و مادر عزیزمان برای ما زحمات زیادی کشیده‌اند.
- کودکان بتوانند در مورد شیوه‌های محبت و تشکر از پدر و مادر برای دیگران صحبت نمایند. مانند: بوسیدن پدر و مادر، هدیه دادن به آنها، بلند شدن در مقابل آنها به عنوان احترام، تشکر در مقابل تمامی زحمات و...
- کودکان از کاردستی‌ها یا نقاشی‌های خود یک هدیه به پدر و مادر خودشان بدهند.
- کودکان به محض دیدن پدر و مادر سلام گفته و آنها را ببوسند.
- کودکان بتوانند آیه بالا و ترجمه آن را به صورت گروهی و فردی تکرار نمایند.

فعالیت های پیشنهادی

پرسش و پاسخ

مربی می تواند ابتدا سوالات زیر را از کودکان بپرسد و پاسخ های آن ها را بعد از تشویق کردن، در جهت پیام های آیه هدایت کند:

- بچه های باهوشم، از چه کسانی باید تشکر کنیم؟
- بچه های عزیزم، چرا باید از آنها تشکر کنیم؟
- بچه های خوبم، چه کسی به ما پدر و مادر داده، مربی داده؟
- سپس آنها را متوجه خدا کند. در مورد نعمت های دیگری که خدا داده صحبت نماید. بعد از اتمام پرسش و پاسخ مربی به نو نهالان بگوید: خداوند مهربون هم گفته از من و پدر و مادرتون تشکر کنید.

• بچه ها می دونید که چطور می تونیم از خدا تشکر کنیم. (با نماز خوندن - قرآن خوندن - کار خوب انجام دادن و ...)

- چطور از پدر و مادر تشکر کنیم. راه های تشکر و قدرشناسی از پدر و مادر:
 - با تشکر زبانی
 - با استفاده صحیح از وسایل شخصی (البته این مساله یکی از وظایف هر شخص می باشد اما انجام صحیح وظایف موجب خشنودی والدین و نشانه قدرشناسی ما می باشد.)
 - با استفاده خوب از وسایل خانه
 - با دعا برای آنها و به خاطر داشتن پدر و مادر در مناسبت های مختلف (روز مادر و روز پدر، اعیاد و...)
 - با کارهای شایسته و پسندیده انجام دادن و ...
- (البته ضرورت دارد، مربی به این نکته توجه کند که بعضی از کودکان با پدر بزرگ و مادر بزرگ یا افرادی به جز پدر و مادر خود زندگی می کنند و تحت سرپرستی اشخاص دیگری هستند).

نمایش

سپس مربی می تواند بعد از همخوانی و تکرار آیه بالا و ترجمه آن به همراه کودکان، از

آنان بخواهد تا به صورت نمایش، نشان دهند که در چه کارهایی می‌توانند به پدر و مادر خود کمک کنند. سپس نمایش دهند چه کارهایی می‌توانند انجام دهند تا پدر و مادر خوشحال شوند یا این که اگر خدای نکرده پدر و مادر بیمار شوند، چه کارهایی باید انجام دهند؟

بازی

مری می‌تواند به کودکان در انجام حرکات بازی **کلاغ پرو** شعر زیر کمک کند:

ماما جونم چه ماهی	فدات بشم الهی
زحمت برام کشیدی	نتیجشو ببینی
مریض نشی تو مادر	اگه گفتی چی چی پر
بلا پر دوا پر	بلا پر دوا پر
اخم ماما جونم پر	رنج بابا جونم پر

اسماعیل نصیری

مری می‌تواند با استفاده از بازی زیر کودکان را به خواندن و تکرار آیه بالا علاقمند کند.

- کودکان در دایره‌هایی به طور متراکم می‌ایستند و دست‌های خود را پشت سرشان نگه می‌دارند. به هر کدام شیئی از قبیل توپ، مداد تراش و ... داده می‌شود. مری یکی از اشیاء را روی زمین وسط دایره می‌گذارد. کودکی که شبیه همان شی را دارد، بدون اینکه به دست خود نگاه کند يك قدم به جلو می‌آید و آیه را می‌خواند. کودکان دیگر هم يك بار گروهی می‌خوانند... و باز به همین ترتیب بازی ادامه پیدا می‌کند.

کاردستی

- کودکان به کمک مری و با استفاده از کاغذ رنگی یا فوم يك شاخه گل درست کنند و برای تشکر از پدر و مادر در جلسه ای که با حضور والدین برگزار می‌شود گل‌ها را به آنها هدیه داده و تشکر کنند.

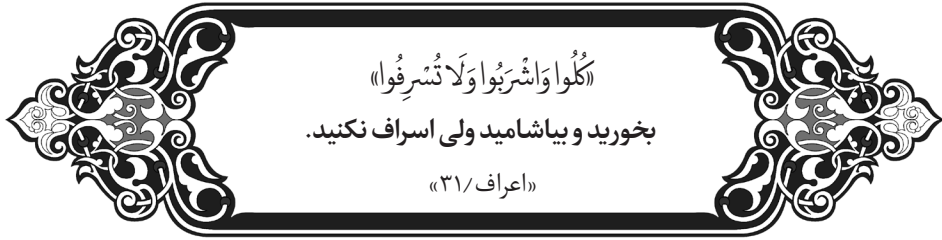
- مری می‌تواند در مورد هدیه دادن به بابا و ماما (که می‌تواند نقاشی‌ها و کاردستی‌های خودشان باشد) صحبت نماید سپس برگ‌های مختلف، مقداری مقوا رنگی، پولک و گیاهان را در اختیار کودکان قرار داده و از آنان بخواهد تا برگ‌های دلخواه خود را

بخش ۳- آیات و روایات ویژه گروه سنی ۴ تا ۵ سال ۱۳۱

انتخاب و روی مقوای رنگی بچسبانند و به دلخواه با وسایل دیگر مانند پولک و ... تزیین کنند. کودکان کاردستی ها را به خانه برده و به بابا و مامان (پدربزرگ یا مادر بزرگ) هدیه دهند.

شعر

باز شب آمد	ماه درآمد
شاد شدم من	چون پدر آمد
خم شد و بوسید	صورت من را
خانه ی ما شد	روشن و زیبا
بود به دستش	نان سنگکی
مادر من گفت	خسته نباشی
میوه گلابی	مادرم آورد
رفتم و دادم	من به پدر آب
گفت: تشکر	با دو سه لبخند
ماه درآمد	چون پدر آمد

موضوع: درست و به اندازه مصرف نمودن نعمت‌های الهی

هدف

- کودکان یاد بگیرند که نعمت‌های خداوند مهربان را درست و به اندازه مصرف نمایند.

حدود انتظارات

- کودکان شیوه درست و به اندازه مصرف نمودن نعمت‌های خداوند مهربان را بدانند.
- کودکان بدانند که اسراف کردن کار خوبی نیست و خداوند مهربان اسراف‌کاران را دوست ندارد.
- کودکان بتوانند به کمک مربی با استفاده از وسایل دور ریختنی مانند لیوان یک بار مصرف، بطری آب، جعبه کفش و... کاردستی بسازند.
- کودکان بتوانند خاطره‌ای از صرفه‌جویی برای دیگران تعریف نمایند.
- کودکان بدانند که خرده‌های نان و برنج را نباید در سطل زباله ریخت.
- کودکان بدانند زباله‌های خشک و تر را باید در سطل‌های جداگانه انداخت.
- کودکان بتوانند آیه بالا و ترجمه آن را به صورت گروهی و فردی تکرار نمایند.

فعالیت‌های پیشنهادی

بحث و گفتگو

مربی می‌تواند ابتدا در مورد به اندازه مصرف کردن و نحوه صحیح استفاده از خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها و حتی در مورد وسایلی مانند دفتر نقاشی، مداد و... با مطرح کردن سوالات مختلف صحبت نماید. (البته برای ایجاد تنوع و جذب بیشتر کودکان، بهتر است این

صحبت‌ها از قول یک عروسک دستی بیان شود)

• تاثیر اسراف در زندگی (کم شدن مواد غذایی، گرسنه ماندن بعضی از مردم و ...)
اسراف فقط در خوردن و آشامیدن نیست که پرخوری کنیم یا مثلاً میوه را نیم خورده دور
بیندازیم بلکه در مصرف موارد زیر هم نباید زیاده روی کرد:

- آب
- کاغذ و دفتر
- و ... (امور مربوط به کودک)
- مربی می‌تواند در این قسمت آیه بالا و ترجمه آن را به همراه کودکان همخوانی و تکرار کند.

داستان

یکی بود یکی نبود یک روزی، گربه کوچولوی داستان ما دنبال غذا بود. داخل حیاط می‌گشت و می‌گشت و بو می‌کشید که صدایی شنید و جلو رفت. میوه‌های زیادی را دید که داخل سطل زباله افتاده بودند و گریه می‌کردند. گربه با تعجب پرسید شما داخل سطل زباله هستید؟ چرا این طور زخمی و بی‌حالیید؟

گلایی بزرگی که فقط یک کمی از آن خورده شده بود گفت: می‌خواهی بدانی؟ پس گوش کن تا برایت بگویم. دیشب جشن تولد بود، همه جا را چراغانی کردند. سیب و گلایی و آلو و هلو آوردند. من و دوستانم داخل جعبه میوه بودیم. ابتدا ما را داخل حوض آب ریختند. نمی‌دانی چه قدر خوب بود؟

یک آلوی درشت با صورت زخمی از سطل زباله بیرون آمد و گفت: ما آب بازی کردیم بالا و پایین پریدیم و خندیدیم. وقتی آب بازی تمام شد ما را در سبدهای بزرگ ریختند. دوست قشنگ من هلو کنارم بود. یک هلو درشت ولی نصفه ناله ای کرد و گفت: به من نگاه کن، گربه جان ببین چقدر زشت شده‌ام. یک ذره هم خوشحال نیستم، چون حالا یک تکه زباله هستیم. وقتی داخل سبد بودیم، اول از همه مرا با یک دستمال خشک کردند، طوری که پوستم برق می‌زد و رنگم شده بود مثل... هلو گریه اش گرفت و نتوانست صحبتش را تمام کند. سیب گفت راست می‌گویدی، من هم در آن سبد بودم سپس همه ما را خشک کردند و داخل ظروف بلوری بزرگی کنار هم چیدند. نمی‌دانی چقدر قشنگ شده بودیم.

وقتی مهمان‌ها آمدند همه به ما نگاه می‌کردند و به به می‌گفتند.

يك خیار زخمی از میان میوه‌های سطل فریاد زد: اما چه فایده! آنها آدم‌های مهربانی نبودند، من که دوستشان ندارم! گربه کوچولو همین‌طور ساکت نشسته بود و دلش برای میوه‌های زخمی و نصفه شده می‌سوخت. آهسته گفت: میوه... پس مهمان‌ها شما را به این روز انداختند! آنها این بلاها را به سرتان آوردند! خیار گفت: بله، هر کدام آنها یکی از ما را بر می‌داشت يك کمی می‌خورد و بقیه را دور می‌انداخت. یکی زیر پا، یکی زیر صندلی، یکی در باغچه، یکی زیر میز، یکی در بشقاب، جاروی بیچاره ما را از این طرف و آن طرف جمع کرد. گربه‌نگاهی به دور و برش انداخت جارو را دید که کنار باغچه افتاده بود. معلوم بود از خستگی به این حال و روز افتاده است. گربه داستان ما، گریه‌اش گرفت. دیگر طاقت نداشت. گفت: چه جشن تولدی! چه مهمان‌های نامهربانی. من این جور مهمانی‌ها را دوست ندارم. سپس گربه باهوش یک فکر جالبی کرد و گفت: (در این قسمت مربی می‌تواند با نظر کودکان در رابطه با تفکر گربه و راهکاری که ارائه می‌دهد، داستان را کامل کند).

بازی

مربی می‌تواند تصاویری درباره استفاده درست از نعمت‌های خداوند که برای کودکان آشناست را تهیه کرده و داخل پاکتی قرار دهد، به طوری که فقط قسمت پایین تصویر از پاکت دیده شود. سپس از کودکان بخواهد، طی انجام فعالیتی مانند چرخ زدن - دست زدن و ... فکر کنند و حدس بزنند که تصویر چه موضوعی است. اگر درست حدس نزدند، تصویر را کمی بیرون کشیده و باز از آنان سوال کند و به همین صورت بازی را ادامه دهند، تا کودکان موضوع تصویر را حدس بزنند و در مرحله آخر همه تصویر را نشان دهند. کودکان در مورد تصویر توضیح داده، سپس شعر زیر را با هم تکرار نمایند.

سلام سلام بچه‌ها	سلام به روی شما
سلام دادن تو هر جا	یک کار خوب و زیباست
اسراف کردن تو هر چیز	یه کار ناپسند
هر کی که اسراف نکنه	کارش خدا پسند
شکر خدای یکتا	که آفریده ما را
از روی لطف و رحمت	داده این همه نعمت

خدا که مهربونه اسراف رو دوست نداره
هر چه داریم از اونه چون کار اشتباهه

کاردستی

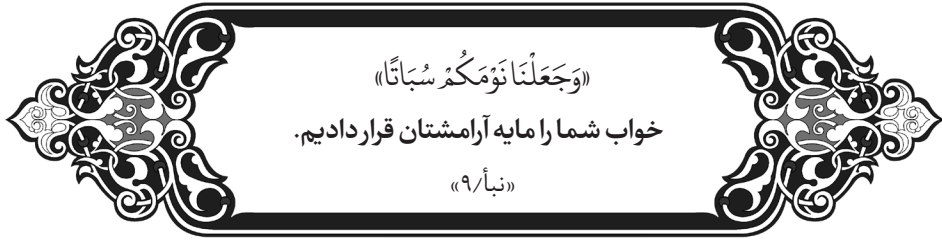
مربی می تواند ابتدا در مورد بازیافت زباله و تفکیک آن با کودکان بحث و گفتگو نماید سپس به همراه کودکان با استفاده از سطل های پلاستیکی، جعبه های خالی و... سطل های بازیافت درست کنند و در ادامه از کودکان خواسته شود که با استفاده از کاغذ های رنگی و... آن را تزئین کنند. و در زمان انجام این فعالیت، شیوه جداسازی زباله های کاربردی توسط کودکان مانند جدا نمودن کاغذ، پلاستیک و... از سایر زباله ها بیان شود.

نمایش

کودکان نقش میوه هایی را ایفا نمایند که به دلیل نصفه خورده شدن غمگین هستند سپس از کودکان در مورد راهکارهای شاد نمودن این میوه ها سوال شود.

نقاشی

مربی می تواند یکی از مصادیق صرفه جویی را با نظر سنجی از کودکان انتخاب و به آنها در نقاشی دو تصویر کمک کند. (یکی مثبت و دیگری منفی) سپس تفاوت و معایب و محاسن هر کدام مورد بحث و گفتگو قرار بگیرد.

موضوع: خواب

هدف

- کودکان یاد بگیرند خوابیدن به اندازه کافی و به موقع برای سلامتی ما بسیار مفید است.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند که شب‌ها باید زود و به موقع بخوابند.
- کودکان بدانند که صبح زود بیدار شدن و ورزش کردن برای سلامتی مفید است.
- کودکان بتوانند در مورد عواقب کم خوابیدن یا دیر خوابیدن صحبت نمایند.
- کودکان بتوانند شیوه درست خوابیدن را تمرین نمایند. مانند: طاقباز خوابیدن، بالا نبودن بیش از حد بالش از سطح بدن، شیر خوردن و مسواک زدن قبل از خوابیدن، پوشیدن لباس‌های راحت برای خوابیدن، در آوردن عینک و... در موقع خوابیدن و...
- کودکان بتوانند آیه بالا و ترجمه آن را به صورت گروهی و فردی تکرار نمایند.

فعالیت‌های پیشنهادی

بحث و گفتگو

مربی می‌تواند از پیامدهای بی‌خوابی و کم‌خوابی صحبت نماید تا بچه‌ها را بیشتر با نعمت بزرگ خواب آشنا سازد.

- خواب نعمت خدای مهربونه.
- خواب برای سلامتی مفیده.

• و...

بخش ۳- آیات و روایات ویژه گروه سنی ۴ تا ۵ سال ۱۳۷

- همین طور باید با توجه به ویژگی های کودکان ضررهای خواب زیاد را هم یادآور شد.
- مربی می تواند بعد از همخوانی شعر زیر، آیه بالا و ترجمه آن را به همراه کودکان همخوانی و تکرار کند.

شعر

عروسک قشنگ من قرمز پوشیده
دیروز مامان رفته بازار اونو خریده
تورختخواب مخمل آبی خوابیده
قشنگ تر از عروسکم هیچکس ندیده
عروسک من چشمتو وا کن
وقتی که شب شد اونوقت لالا کن

منیره روانی پور

نمایش

مربی می تواند در مورد نوع خوابیدن کودکان، حیوانات و گل ها و ... با کودکان بحث و گفتگو نماید. سپس از آن ها بخواهد که موارد زیر را نمایش دهند.

- خودتو به خواب بزن! آرام آرام بخواب!
- می تونی خر خر کنی؟ آرام آرام بخواب!
- می تونی توی خواب غلت بزنی؟ نشونم بده!
- مثل پرنده بخواب!
- مثل خرس کوچولو بخواب!
- دوست داری مثل چه حیوونی بخوابی؟
- مثل گربه خواب آلود بدنتو کش بده، خمیازه بکش، حالا مثل گربه بخواب!
- ... و حالا مثل خودت بخواب!
- نمایش خرس خواب آلود: خرس کوچولو شب دیر خوابید و فردا در مهمانی خوابش برد و ... (بهتر است این نمایش توسط خود کودکان انجام شود و در نهایت با پرسش و پاسخ آنان، کامل و شعر زیر به صورت حالت خواب بازی گونه یا واقعی در زمان خواب کودکان برای آنها خوانده شود).

لالا، لالا گل شالی بکن مامانی خوشحالی

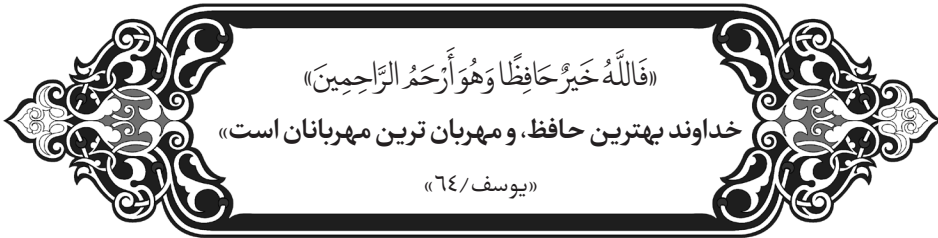
غدیر خم شده امروز بزن ای کفترم بالی

همون روزی که شد مولا	امام اول مردم
علی بابای خوبی‌ها	لالا، لالاگل گندم
لالا، لالاگل ریحون	نشه چشمات گلم گریون
باشه دنیات همیشه عید	لالا، لالایی مادرجون
غدیر خم پر از شادی	غدیر روز خوشحالی
لالا، لالاگل شادی	لالا، لالاگل شالی

لیلاخیامی

کاردستی

- مربی می‌تواند به کودکان کمک کند که چند ستاره درست کرده و بر روی مقوایی که به رنگ شب سیاه باشد بچسبانند و مربی آیه بالا را بر روی آن بنویسد و کودکان به دلخواه مقوا را تزئین نمایند سپس در محوطه اصلی مهد کودک نصب نموده و از والدین و سایر افراد خواسته شود که پس از تماشای آن، کودکان را تشویق نمایند.

موضوع: دو ویژگی خداوند مهربان

هدف

- کودکان یاد بگیرند که خداوند بسیار مهربان و همیشه و همه جا مراقب انسان ها می باشد.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند که چون خدا همیشه و همه جا مواظب ماست بنابراین ما همیشه امنیت داریم.
- کودکان بتوانند در مورد کلمه خداحافظی صحبت نمایند. مانند: زمان استفاده از این کلمه، دلیل استفاده از این کلمه و...
- کودکان بدانند که پدر و مادر عزیزمان، مربی مهربانمان مانند خداوند مهربان مراقب ما هستند.
- کودکان بتوانند آیه بالا و ترجمه آن را به صورت گروهی و فردی تکرار نمایند.

فعالیت های پیشنهادی

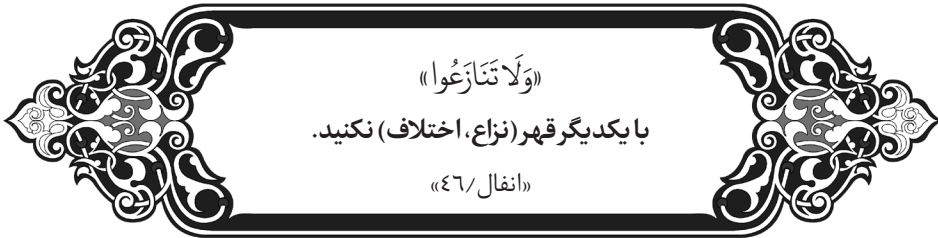
پرسش و پاسخ

- مربی می تواند ابتدا با کودکان سوال های زیر را مطرح کند و بعد از نزدیک شدن آنها به هدف موضوع، آیه بالا و ترجمه آن را همخوانی و تکرار کنند.
- آیا می دونید وقتی که ما می خواهیم از هم جدا بشیم چرا می گیم خداحافظ؟
- (مربی در این قسمت پاسخ های کودکان را به هدف موضوع هدایت کند).

بله، آفرین بچه‌های باهوش، یعنی خدا همیشه مواظب شما باشه و نگهداری کنه. خداوند از همه مهربون تره، حتی از پدر و مادر که شما را خیلی دوست دارن. حالا اگه دوست دارید، يك آیه قشنگ از قرآن مجید براتون بخونم؟ (سپس آیه بالا به همراه کودکان همخوانی و تکرار شود).

داستان

• خرگوش کوچولو کفششو برداشت و از همه بچه‌ها جلو زد تا زودتر سوار سرویس بشه و از مهدکودک به خونه برسه. خرگوش کوچولو که اصلا مواظب نبود روی زمین افتاد و دست و پاهاش درد گرفت. وقتی به خونه رسید خانم خرگوشه، ماما خرگوش کوچولو از اون پرسید: عزیزم چه اتفاقی افتاده؟ چرا مواظب خودت نبودی؟ خرگوش کوچولو گفت ماما چون مگه شما نگفتید خدا همیشه مراقب و نگهدار ماست؟ چرا خدا مواظب من نبود و من روی زمین افتادم؟ مامانش گفت: عزیزم، خودت هم باید احتیاط می‌کردی و مواظب بودی تا اتفاقی برات نیفته، خرگوش کوچولو فهمید که خداوند مهربون همیشه مواظب ماست به شرطی که ما هم مواظب خودمون باشیم.

موضوع: دوستی

هدف

- کودکان یاد بگیرند که قهر کردن کار خوبی نیست و باید با همه انسان های خوب دوست بود.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند که اختلاف و قهر کردن کار خوبی نیست.
- کودکان بتوانند در مورد فواید دوستی و مذمت قهر کردن صحبت نمایند.
- کودکان بتوانند نام دوستان خود را بگویند.
- کودکان با کمک مربی و وسایل دور ریختنی کار دستی بسازند و به دوستان خود هدیه دهند.
- با هماهنگی والدین، کودکان در یک روز معین از منزل خود یک خوراکی بیاورند و به دوستان خود هدیه دهند. مانند سیب، نخود و کشمش و...
- کودکان بتوانند آیه بالا و ترجمه آن را به صورت گروهی و فردی تکرار نمایند.

فعالیت های پیشنهادی

پرسش و پاسخ

مربی می تواند ابتدا سوالات زیر را از کودکان بپرسد و پاسخ های آنها را به هدف موضوع هدایت کند.

- بچه های عزیزم، اگر کسی به وسایل شخصی شما دست بزنه چکار می کنید؟

- آیا بهتر نیست با مهربانی از او بخواهیم که دیگه این کارو انجام نده؟
- آیا دعوا کنید بهتره یا با هم دوست باشید؟ سعی کنیم دوستی هامونو حفظ و به همدیگه بی احترامی نکنیم؛ و قول بدیم که هیچ وقت دعوا نمی کنیم.
- (در این قسمت مربی می تواند آیه بالا و ترجمه آن را با کودکان همخوانی و تکرار کند).

نقاشی

مربی می تواند درباره قهر و آشتی و این که کدامیک بهتر است با کودکان بحث و گفتگو نماید.

- وقتی با هم قهر هستید، چه شکلی هستید؟
 - وقتی با هم دوست هستید، چه شکلی هستید؟
 - نمایش دهید. حالا بگویید کدام بهتر است؟
- در ادامه از آنان بخواهد تا تصاویر دلخواه از چهره های غمگین و شاد و سایر حالات ناشی از قهر و آشتی را نقاشی نمایند.

بازی

کودکان به صورت بازی عمو زنجیر باف دست هایشان را می گیرند و در حالی که می چرخند مربی بگوید:

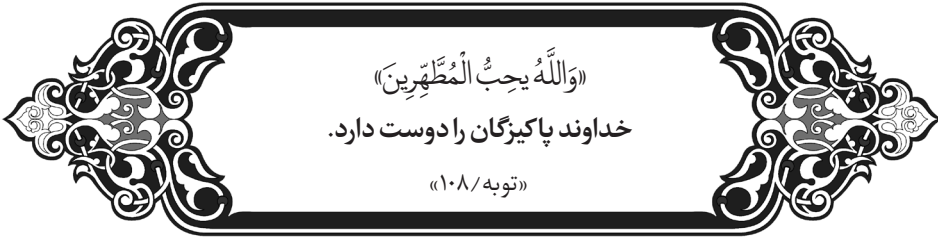
شکوفه های قرآنی؛ جواب: بله	آی بلبلی قرآنی، جواب: بله
آی دخترای قرآنی؛ جواب: بله	آی پسرای قرآنی؛ جواب: بله
قرآن آمده؛ جواب: چی چی آورده	یک آیه خوب و قشنگ
- اسمش چیه، اون آیه خوب و قشنگ؟!
سپس آیه «وَلَا تَنَازَعُوا» را به صورت گروهی تکرار نمایند.

داستان

کلاغه خیلی غصه داره، چون خروسه آینه کلاغه را شکسته و کلاغه هم با خروسه قهره، البته خروسه عذرخواهی کرده، ولی کلاغه قبول نکرده بود. کلاغه دید خیلی تنه‌است و توی لونش هم حوصلش سر رفته. از دست خروسه هم عصبانیه و خروسه رو هم به گریه

بخش ۳- آیات و روایات ویژه گروه سنی ۴ تا ۵ سال ۱۴۳

انداخته. اما ناگهان فکر خوبی به ذهنش رسید. پرواز کرد و رفت طرف لونه خروسه. اونو بغل کرد و بوسید و گفت: عیبی نداره که آینمو شکستی. من می تونم يك آینه ديگه بخرم. خروسه خیلی خوشحال شد و خندید و با هم آشتی کردند.

موضوع: پاکیزگی

هدف

- کودکان یاد بگیرند که پاکیزگی بسیار خوب و مهم است.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند که خداوند مهربان انسان‌های پاکیزه را بیشتر دوست دارد.
- کودکان بدانند که اگر بهداشت را رعایت نمایند و پاکیزه باشند همه آنها را بیشتر دوست خواهند داشت.
- کودکان بدانند که اگر همیشه پاکیزه باشند کمتر مریض می‌شوند.
- کودکان بتوانند در مورد فواید و شیوه‌های پاکیزه بودن صحبت نمایند. مانند: ضرورت مسواک زدن، حمام رفتن، شانه زدن مو، کوتاه بودن ناخن و...
- کودکان بتوانند آیه بالا و ترجمه آن را به صورت گروهی و فردی تکرار نمایند.

فعالیت‌های پیشنهادی

بحث و گفتگو

مربی می‌تواند ابتدا در مورد چگونگی تمیز نمودن و تمیز نگاه داشتن بدن، محیط، وسایل و... با کودکان بحث و گفتگو کند. سپس آیه بالا و ترجمه آن را به همراه کودکان همخوانی و تکرار کنند.

شعر

دستامو صابون زدم	مسواك به دندان زدم
اتو شده پیره‌نم	پراز گله دامنم
شسته شده لباسم	میرم سر کلاسم
دوستم دارن بچه‌ها	میگن پیش ما بیا

مصطفی رحمان دوست

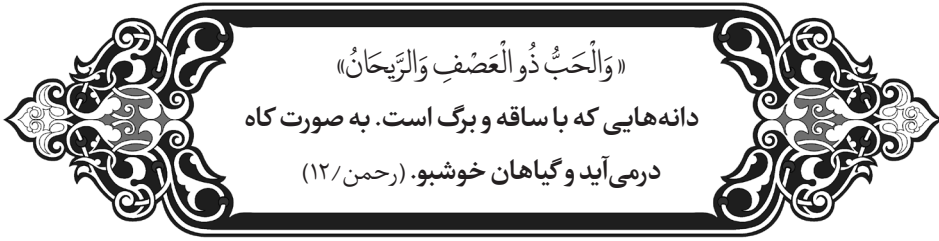
دل‌م می‌خواد خونه رو جارو کنم	تمیز و خوش بو کنم
دل‌م می‌خواد همیشه	به گلدونا آب بدم
پروانه‌های ناز رو	روی گلاتاب بدم
دل‌م می‌خواد تمییز باشه همه جا	بارون بیاد دونه دونه از هوا

نمایش

- مربی می‌تواند از کودکان بخواهد که به صورت خلاقانه آنچه را که در یک شهر تمیز یا یک شهر کثیف رخ می‌دهد نمایش دهند.

نقاشی

- مربی می‌تواند از کودکان بخواهد که نقاشی مقایسه‌ای و تشخیصی (بچه تمیز با بچه کثیف یا فضای تمیز با فضای کثیف) انجام دهند و در مورد آن با یکدیگر و با هدایت مربی صحبت کنند.

موضوع: گیاهان

هدف

- کودکان به گیاهان به عنوان نعمت‌های خداوند مهربان علاقمند شوند.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند که گیاهان فواید زیادی دارند.
- کودکان بعضی از فواید گیاهان را نام ببرند.
- مانند: استفاده از سایه درختان، استفاده از تنه درختان برای تاب بازی و ...
- کودکان باید بدانند که نباید گیاهان و فضای سبز را خراب نمایند.
- مانند تاب نیستن به شاخه درختان، آتش روشن نکردن در پارک‌ها، نشکستن شاخه گل‌ها و ...
- کودکان بتوانند آیه بالا و ترجمه آن را به صورت گروهی و فردی تکرار نمایند.

فعالیت‌های پیشنهادی

تجربه مستقیم

مربی می‌تواند ابتدا به کودکان کمک کند که چند دانه در فضای باز مهدکودک یا یک گلدان بکارند و مراحل رشد آن مورد مشاهده قرار بگیرد. بعد از چند روز که گیاه جوانه زد، مربی می‌تواند از کودکان بخواهد که به دور دانه‌های خود حلقه بزنند و آیه بالا را همخوانی و تکرار کنند و به دور جوانه‌ها بچرخند.

داستان

• يك روز خانم مربی به بچه ها گفت امروز تصمیم گرفتم شما رو به پارك زیبا و قشنگی ببرم. بچه ها از شنیدن این خبر خوشحال شدن، اما وقتی به پارك رفتن، فلفلی که گل ها رو دوست داشت به طرف گل زیبایی رفت و اونو چید. خانم مربی از کار فلفلی ناراحت شد و گفت پسرم چرا این گل و چیدی؟ فلفلی گفت آخه من اونو دوست دارم. (در این قسمت مربی می تواند از کودکان بپرسد که چرا چیدن گل ها کار خوبی نیست؟) و کودکان را برای بیان موارد زیر هدایت کند:

- ما گل ها و گیاهانو دوست داریم و نباید اون ها رو بچینیم.
- گل ها و گیاهان برای زیباییه و همه از دیدن گل ها لذت می برن.
- اگه ما گل ها رو بچینیم اونها از بین میرن و خشک میشن.
- (در این قسمت مربی می تواند در مورد تفاوت گل های چیده شده در مغازه گل فروشی و پارك، برای کودکان صحبت کند: گل های مغازه گل فروشی برای درست کردن دسته های گل، کاشته شده اند و برای استفاده باید چیده شوند، اما گل های پارك برای زیبا شدن پارك و فضای سبز شهر کاشته شده و ما نباید آنها را بچینیم).
- برای اینکه همیشه شهری زیبا و تمیز داشته باشیم برای گیاهان باید چه کارهایی انجام بدیم؟ بعد از پاسخ های کودکان و تشویق آنها، شعر زیر همخوانی شود:

من يك گلم	ببین چه ناز و خوشگلم
قبلاً که گل نبودم	اول یک دانه بودم
یک بچه نازنین	منو گذاشت تو زمین
بارون اومد آیم داد	خورشید اومد نورم داد
بهار اومد قد کشیدم بزرگ شدم	شادی گلها رو دیدم
اگه تو منو ببینی	نکنه منو بچینی
ببین ببین گل ها رو	بکن شکر خدا رو

بازی

مربی می تواند در قسمت های مختلف این بازی به کودکان کمک و آن ها را هدایت کند.

برای این بازی ابتدا برگ‌های مختلف و متنوع درختان را جمع‌آوری کنید. توجه کودکان را به این نکته که شکل و جنس و رنگ برگ‌ها با هم متفاوت است جلب کنید. به کودکان اجازه دهید برگ‌ها را با هر ترکیب و شکلی که دوست دارند روی مقوا بچسبانند. با توجه به شکل برگ‌ها و با کمک ماژیک شکل‌سازی کنید. می‌توانید شکل حیوانات یا وسایل خانه یا... درست نمایید. مثلاً برای برگ‌هایی که دراز است سر و نیش بگذارید تا شکل مار بشود. برگ‌هایی که گرد است کفش‌دوزک شود. اجازه دهید قوه تخیل کودکان فعال و شکل‌های دلخواهشان را در برگ‌ها مجسم کنند. می‌توانید نتیجه این فعالیت‌ها را به دیوار آویزان کنید. جایی آویزان کنید که در ارتفاع قد کودک باشد. از کودکان بخواهید نحوه استفاده صحیح از درختان را از زبان یک درخت آسیب‌دیده بیان کنند.

موضوع: سلام

هدف

- کودکان یاد بگیرند که قبل از هر صحبتی باید سلام بگویند.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند که خداوند مهربان هر کسی را که زودتر سلام بگوید بیشتر دوست دارد.
- کودکان بدانند که سلام گفتن نشانه ادب است.
- کودکان بتوانند فواید سلام گفتن را نام ببرند. مانند: سلام گفتن باعث افزایش دوستی می شود. سلام گفتن باعث خشنودی خداوند مهربان می شود و ...
- کودکان در هنگام روبرو شدن با افراد آشنا و نا آشنا سلام بدهند.
- کودکان بتوانند در مورد يك تجربه خوب زودتر سلام کردن يك خاطره برای سایر کودکان تعریف نمایند.
- کودکان بتوانند حدیث بالا و ترجمه آن را به صورت گروهی و انفرادی تکرار نمایند.

فعالیت های پیشنهادی

بحث و گفتگو

مربی می تواند ابتدا این شعر را برای کودکان بخواند، سپس با جملات زیر وارد بحث شده و پاسخ های کودکان را بعد از تشویق به هدف موضوع هدایت کند.

سلام به روی ماهت	به کاکلت، کلاهت
سلام به چشم و ابروت	به گوش و بینی و موت

سلام به ناز چشمات به سیب سرخ لپات
سلام که خیلی ماهی چشم نخوری الهی

مصطفی رحماندوست

- بچه‌های گلم آیا شما می‌دونید که چرا ما وقتی همدیگرو می‌بینیم سلام می‌کنیم؟
- چرا بعضی از بچه‌ها سلام نمی‌کنند؟
- وقتی سلام می‌گویید یا کسی به شما سلام می‌گوید چه احساسی دارید؟
- چه وقت سلام می‌گیریم؟ جواب‌ها متفاوت خواهد بود:
 - ✓ موقع وارد شدن به خونه.
 - ✓ موقع وارد شدن به کلاس.
 - ✓ قبل از این که با کسی صحبت کنیم.
 - ✓ وقتی از کسی چیزی می‌پرسیم.
 - ✓ ...

(در این قسمت مربی می‌تواند از کودکان بخواهد که خاطرات مهمانی‌ها در مورد سلام گفتن خودشان را برای دوستانشان بیان کنند، و بعد از خاطرات کودکان، حدیث بالا، ترجمه آن و نام امام جعفر صادق (علیه السلام) را با کودکان همخوانی و تکرار کند).

شعر

پیامبر عزیز ما	با روی پر خنده و شاد
همیشه و در همه جا	به هر کسی سلام میداد
سلام‌های قشنگ او	همیشه بود شنیدنی
مثل گل محمدی	ناز و لطیف و چیدنی
پیامبر عزیز ما	وقتی میرفت تو کوچه‌ها
خنده به لب سلام میداد	به هر کی، حتی بچه‌ها
دختر کوچکم سلام	غنچه ناز من سلام
زهره سلام زهرا سلام	سارا سلام سوسن سلام
گل پسر عزیز سلام	غنچه خوب من سلام
حمید سلام سعید سلام	حسین سلام حسن سلام

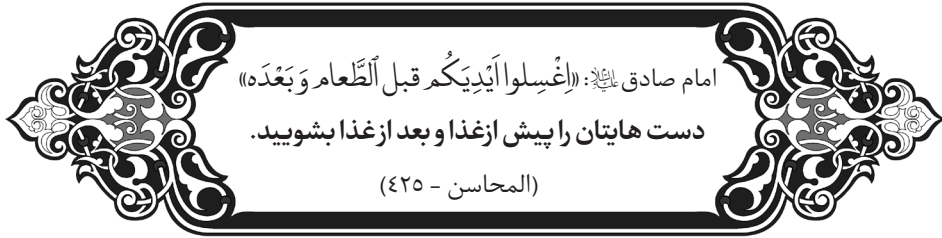
خوشحال و خندان می شدند
مثل گلستان می شدند

بچه ها از سلام او
کوچه ها از سلام او

داستان

موش کوچولو خیلی خجالتی بود. وقتی که به مهمونی می رفت یا کسی به خونه اونها میومد. پشت سر مادرش پنهان می شد و از سلام کردن خجالت می کشید. حتی موقعی که از خواب بیدار می شد خجالت می کشید به مامان و بابا سلام کنه. تا یک روز خانواده یکی از دوستان پدرش به خونه موش کوچولو اومدن، اونها یک بچه داشتن که اسمش موش موشی بود. موش موشی همون لحظه اولی که وارد خونه موش کوچولو شد سلام کرد و از مادرش اجازه گرفت و رفت توی حیاط که با موش کوچولو بازی کنه.

موش کوچولو توی حیاط زیر درخت مشغول بازی بود موش موشی اونو دید سلام کرد ولی موش کوچولو جواب اونو نداد. موش موشی سعی کرد با اون بازی کنه، مدتی که گذشت موش موشی گفت: موش کوچولو می آیی بریم توی اتاق پیش مامان و بابا، موش کوچولو گفت من نمیام، چون من خجالت می کشم سلام کنم مادرم هم گفته سلام نکردن کار خوبی نیست. موش موشی گفت خداوند مهربون سلام کردن را خیلی دوست داره. حالا بیا با هم بریم توی اتاق و با هم سلام کنیم. موش موشی داستان ما دست موش کوچولو رو گرفت و با هم وارد اتاق شدند و با همدیگه، با صدای بلند سلام کردن و بزرگترهای مهربون هم جواب سلام اونها رو دادند و به خاطر این کار خوب به اونها آفرین گفتند.

موضوع: رعایت بهداشت به ویژه در زمان غذا خوردن هدف

- کودکان یاد بگیرند که قبل از غذا خوردن و پس از آن باید دست‌های خود را بشویند.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند که شستن دست‌ها قبل از غذا باعث می‌شود که ما کمتر مریض شویم.
- کودکان بدانند که رعایت بهداشت در زمان غذا خوردن نسبت به سایر فعالیت‌ها اهمیت بیشتری دارد.
- کودکان بتوانند شیوه صحیح شستن دست‌ها را تمرین نمایند.
- کودکان بتوانند وسایل مورد نیاز برای شستن دست‌ها را نام ببرند. مانند: آب، صابون مایع، حوله یا دستمال
- کودکان قبل از غذا خوردن دست‌های خود را بشویند.
- کودکان بتوانند حدیث بالا و ترجمه آن را به صورت گروهی و فردی تکرار نمایند.

فعالیت‌های پیشنهادی

پرسش و پاسخ

مربی می‌تواند با سوالات زیر از کودکان آنها را تشویق کرده و با هدایت آنها به هدف موضوع، وارد بحث شود:

- بچه‌های عزیزم، با دستاتون چه کارهایی انجام می‌دید؟
- هر يك از کودکان جوابی می‌دهند. مانند: نقاشی می‌کشیم و وسایلمون جمع می‌کنیم،

لباس می پوشیم، دست می زنیم، وضو می گیریم، غذا می خوریم و... (بعد از اینکه کودکان به غذا اشاره نمودند مربی می تواند از آنها سوال کند:

• قبل از غذا خوردن چه کارهایی را باید انجام بدیم؟ (در این قسمت مربی می تواند به کارهای دیگری که باید دست ها را شست، با پرسش و پاسخ کودکان را هدایت کند).

- شستن دست ها قبل و بعد از غذا
- موقع وارد شدن به خونه
- موقع رفتن به مسجد و نمازخانه
- بعد از گرفتن ناخن
- ...

شعر

وقت غذا که می شه	چه روز چه شب همیشه
آب و صابون می جوییم	دستامونو می شوییم
با یاد و نام الله	اول میگیسم بسم الله
آروم آروم می خوریم	و خوب اونو می جوییم
وقتی که خوب سیر شدیم	میگیسم الحمدلله
شکر می کنیم خدا را	که آفریده ما را

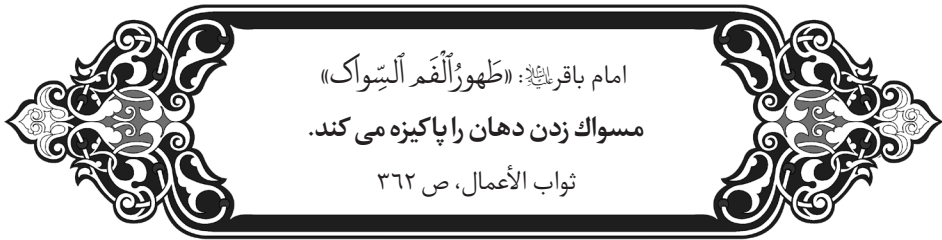
بازی

کودکان به شکل نیم دایره در مقابل مربی بایستند مربی می تواند در این قسمت حدیث بالا، ترجمه آن و نام امام جعفر صادق علیه السلام را با کودکان همخوانی و تکرار کند، سپس در مورد موضوع حدیث فوق صحبت کند:

مثلا: قبل از خوردن غذا دست هامونو می شوییم. اگر جمله درست بود کودکان از جای خود بپرند و مربی، صحت تشخیص کودکان را تایید و تشویق کند. اگر جمله اشتباه باشد کودکان دست بزنند و مربی از آنان بخواهد با یکدیگر مشورت کنند و پاسخ صحیح را بگویند و ... ادامه بازی با همفکری کودکان انجام شود.

داستان

زنبور کوچولو خیلی گرسنه و خسته بود به دنبال غذا می‌گشت. که يك دفعه بوی خوبی حس کرد به دنبال بوی گل به این طرف و اون طرف می‌رفت چون بوی غذای مورد علاقه‌اش می‌بود. رفت و رفت تا درخت بزرگی پیدا کرد ولی اون بوی خوب، بوی درخت هم نبود. حالا دیگه بو بیشتر و بیشتر شده بود ناگهان زنبور از دور گیاهی رو دید به طرف اون پرواز کرد. اون گیاه، گل زیبایی داشت. گیاه تا زنبور رو دید غنچه‌های گل خودشو باز کرد، تا سفره غذای مهمونش زنبور رو آماده کنه، زنبور با ادب به گیاه سلام کرد. گیاه مهربون گفت: می‌توننی سر هر يك از گل‌هام که دوست داری بشینی و غذا تو نوش جون کنی. زنبور با خوشحالی به طرف گل وسطی رفت. ولی ناگهان چشم‌اش به دست‌اش افتاد که پراز گرد و خاک بود. به گیاه گفت: من باید اول دست‌هامو را بشویم و بعد غذا مو که شیره گل هست بخورم. گیاه از کار زنبور خوشش اومد و گفت: همین نزدیکی چشمه آب هست، می‌توننی بری و دست‌هاتو تمیز بشویی و بعد بیا شیره گل بخور. تو می‌توننی هر روز برای خوردن غذا به روی گل‌های من بشینی. زنبور که خیلی خوشحال بود خدا رو شکر کرد.

موضوع: مسواک زدن

هدف

- کودکان یاد بگیرند که مسواک زدن کار بسیار خوب و لازم است.

حدود انتظارات

- کودکان فواید مسواک زدن را بدانند.
- کودکان شیوه های درست مسواک زدن و مراقبت از دندان ها را تمرین نمایند.
- کودکان بدانند علاوه بر مسواک زدن موارد دیگری نیز باعث خراب شدن دندان ها می شوند. مانند: شکستن پسته و فندق با دندان، خوردن شیرینی جات زیاد، کم خوردن شیر و...
- کودکان بتوانند حدیث بالا و ترجمه آن را به صورت گروهی و فردی تکرار نمایند.

فعالیت های پیشنهادی

نمایش

مربی می تواند ابتدا با سوال زیر وارد بحث شود و بعد از شنیدن پاسخ های کودکان آن ها را تشویق و به هدف موضوع هدایت کند.

- بچه های عزیزم، ما باید چه کارهایی انجام بدیم تا دندان هامون سالم بمونن. (سپس از کودکان بخواهد که هر کدام حالت مسواک زدن خودشان را نمایش نشان دهند).

در پایان مربی بعد از همخوانی و تکرار حدیث بالا، ترجمه آن و نام امام محمد باقر علیه السلام

توسط کودکان، تاکید کند که بهترین راه برای سالم ماندن دندان‌ها خوردن شیر به اندازه کافی و به طور مرتب مسواک زدن بعد از خوردن خوراکی‌ها به خصوص تنقلات مثل: شکلات و شیرینی و غیره است.

کاردستی

مری به کودکان کمک کند که با استفاده از وسایل موجود (مقوای رنگی، چوب بستنی، کاغذ رنگی، چسب و...) مسواک بسازند و هر کودک به تنهایی با خلاقیت خودش آن را ترئین نماید.

شعر

پاکیزه باش و خوش عطر	به فرمان پیامبر
داده به ما پیامی	پیامبر گرامی
با جان و دل خریدم	پیامش را شنیدم
فرزند خوب دانا	ای کودک توانا
تا شوی شاد و خندان	مسواک بزنی به دندان

ای کودک مسلمان	مسواک بزنی به دندان
مسواک زدن بهتره	سنت پیغمبره
به این سخن بکن گوش	مسواک نشه فراموش
اگه بشه فراموش	دندونو می خوره موش
بزنی همیشه مسواک	تا دندونت بشه پاک

کتاب من مسلمانم جلد دو

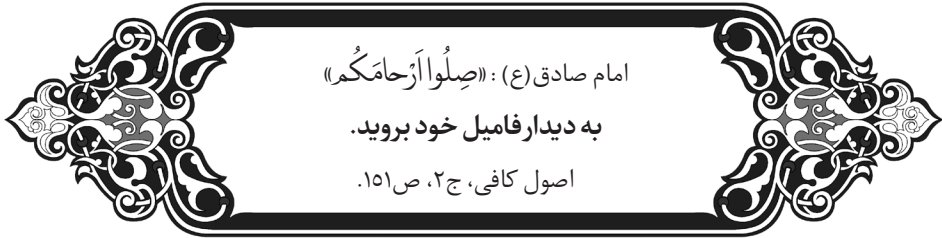
نمایش

مسواک و میکروب‌ها:

مری می‌تواند کودکان را به صورت نیم دایره به شکل دندان بنشانند و چند نفر از بچه‌ها با نقش میکروب پشت دندان‌ها پنهان شوند.

بخش ۳- آیات و روایات ویژه گروه سنی ۴ تا ۵ سال ۱۵۷

مربی در حالی که مسواک کاغذی بزرگی در دست دارد، به طرف دندان‌ها (بچه‌های نشسته) نزدیک شود و به طرف هر دندان که می‌رود حدیث بالا را بخواند و میکروب‌ها با دیدن مسواک فرار کنند.

موضوع: به دیدار اقوام و دوستان رفتن هدف

- کودکان یاد بگیرند که رفتن به دیدار اقوام و دوستان یک کار بسیار خوبی است و در زندگی انسانها بسیار ضروری است.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند که اگر ما به دیدار اقوام و دوستان برویم خداوند مهربان و دیگران ما را بیشتر دوست خواهند داشت.
- کودکان بتوانند يك خاطره از دیدار اقوام و آشنایان برای دوستان خود بگویند.
- کودکان بتوانند در مورد فواید میهمانی رفتن صحبت نمایند. مانند: از احوال آنان اطلاع پیدا می کنیم. اگر به کمک ما نیاز دارند به آنها کمک می نماییم. باعث افزایش محبت بین ما می شود و...
- کودکان بتوانند حدیث بالا و ترجمه آن را به صورت گروهی و فردی تکرار نمایند.

فعالیت های پیشنهادی

بحث و گفتگو

مربی می تواند ابتدا با سوالات زیر، پاسخ های کودکان را تشویق کرده و به هدف موضوع هدایت نماید.

- مادر بزرگ و پدربزرگتون رو چقدر دوست دارید؟
- چقدر به دیدن اون ها می رید؟

• خاله، عمو، دایی، عمو رو چطور؟ چقدر به دیدنشون می رید؟
• می دونید اون ها با دیدن شما چقدر خوشحال می شن؟ چون شما را خیلی دوست دارن.

• چرا به خونه اونها می رید؟ (در اینجا ممکن است بچه ها پاسخ دهند چون آنها را دوست داریم؛ با بچه های آنها بازی کنیم؛ آنها خیلی مهربانند؛ ما را دوست دارند؛ و...)
• آیا می دونید که اگه ما به دیدن فامیل ها بریم دوستی ما با اون ها بیشتر می شه و اگه مشکلی داشته باشن، یا یکی از اون ها مریض شده باشه ازحالش با خبر می شیم و می تونیم کمک کنیم و خدا هم از این کار ما خیلی خوشحال می شه.

(در این قسمت مربی می تواند بعد از همخوانی و تکرار حدیث بالا، ترجمه آن و نام امام

جعفر صادق علیه السلام شعر زیر را بخوانند).

بابابزرگ، مامان بزرگ	منتظر ما هستن
میون خونه تنها	چشم به راه نشستن
چه خوبه فوراً بریم	تا چشم به راه نمونن
غصه و تنهایی رو	از دلشون برونن
راضی و خشنود می شه	خدای خوب و دانا
روزی و نعمت می ده	بدون منت به ما

محسن ذوزنی

داستان

در یک روز جمعه مثل جمعه های قبل خانواده آقای نجفی تصمیم گرفتند به دیدن پدربزرگ و مادربزرگ بروند مهشید در حالی که مشغول تماشای تلویزیون بود گفت: مامان جون چرا همیشه ما به دیدن اونها بریم من امروز نمیام می خوام تلویزیون تماشا کنم؛ مادر در حالی که لبخند برب داشت او را بوسید و گفت دخترم می دونی اگه ما به دیدن اونها بریم از حالشون با خبر می شیم و خدای مهربون هم از ما راضی می شه. ناگهان مهشید کوچولو متوجه برادرش مهدی جون شد که در حال شانه کردن موهایش بود و برای رفتن آماده می شد. مهشید کوچولوی داستان ما کمی فکر کرد و به خاطر آورد که هر وقت به دیدن پدربزرگ و مادربزرگ می روند آنها از دیدن مهشید و خانواده اش خوشحال

۱۶۰ شیوه‌هایی عملی جهت ارائه مفاهیم دینی در مهدهای کودک

می‌شوند. مهشید بعد از شنیدن صحبت‌های مادرش و دیدن مهدی جون، خوشحال و سریع آماده رفتن شد.

موضوع: نان

هدف

- کودکان یاد بگیرند که نان یکی از مهمترین نعمت های خداوند مهربان برای ما انسان ها است.
- کودکان یاد بگیرند که باید به نان احترام گذاشت.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند که باید به نان احترام بگذارند و از آن درست استفاده نمایند.
- کودکان بدانند که نان یکی از مهم ترین خوراکی ها می باشد.
- کودکان بدانند که مصرف نان تازه برای سلامتی بسیار مفید است.
- کودکان بتوانند در مورد شیوه درست شدن نان با کمک مربی با تعداد خطاهای کمی صحبت نمایند.
- کودکان بتوانند انواع نان را نام ببرند.
- کودکان بتوانند شغل نانوايي را تعريف ساده نمایند.
- کودکان بدانند که خرده های نان را نباید در سطل زباله ریخت و باید جای مناسبی برای آن در نظر گرفت.
- کودکان بتوانند حدیث بالا و ترجمه آن را به صورت گروهی و فردی تکرار نمایند.

فعالیت های پیشنهادی

بحث و گفتگو

مربی می تواند قبل از همخوانی و تکرار حدیث بالا، مقداری آرد، نمک، گندم و آب بیاورد

و با استفاده از آنها مراحل تهیه نان را به کودکان نشان دهد (به صورت عملی) و هر يك از مراحل را بر روی مقوا بچسباند تا آنها بدانند که نان با زحمت زیادی تهیه می‌شود و یکی از مهم‌ترین نعمت‌های خداوند مهربان نان است؛ سپس با سوالات زیر و تشویق پاسخ‌ها، آن‌ها را به هدف موضوع هدایت کند.

بچه‌های مهربونم، آیا می‌دونید که نون، این نعمت خوب خدا رو چطور باید مصرف کنیم؟ مری کودکان را راهنمایی کند تا به پاسخ‌هایی از قبیل صحیح مصرف کردن، کامل خوردن نان، دور نریختن، ریختن ریزه‌های نان برای پرنده‌ها و... برسند، سپس حدیث بالا، ترجمه آن و نام حضرت محمد ﷺ را با کودکان همخوانی و تکرار کند.

داستان

عصر یکی از روزهای قشنگ خدا، فاطمه و علی کوچولو همراه پدر و مادر به پارک رفتند. در راه رفتن به پارک فاطمه کوچولو پیرمردی را دید که خم شد و چیزی را از روی زمین برداشت و آن را بوسید و يك گوشه از پیاده‌رو گذاشت فاطمه که از این کار تعجب کرده بود نزدیک رفت و دید که يك تکه نان به دست پیرمرد است، بعد از مشاهده این صحنه از مادر پرسید: چرا پیرمرد این کارو انجام داد. مادر لبخندی زد و گفت: عزیز دلم، نون یکی از بهترین نعمت‌های خداست و با زحمت زیادی تهیه می‌شه تا به دست ما برسه و ما باید مواظب باشیم که اونو درست مصرف کنیم و به اون احترام بذاریم و اجازه ندیم که به نون بی‌احترامی بشه و زیر پا بیفته و اگه ما این کارها رو انجام بدیم خدای مهربون ما رو بیشتر دوست داره. فاطمه که خیلی باهوش بود تصمیم گرفت از این به بعد به نان احترام بگذارد و آن را درست مصرف کند.

شعر

داردارخبردار

اومد صدای قارقار

کلاغه گفت خداجون

شلوغه این صف نون

نشست و قارقارکرد

داد زد و هی هوار کرد
دلیم یه تکه نون می خواد
یه تکه نون داغ میخواد
الک و دولک رسیدند
یک تکه نونو دیدند
سوی کلاغ دویدند
کلاغه پا شد از جاش
اون تکه نونو برداشت

موضوع: احترام به بزرگترها

هدف

- کودکان یاد بگیرند که باید به بزرگترها احترام بگذارند.

حدود انتظارات

- کودکان بدانند که احترام به بزرگترها موجب خشنودی خداوند مهربان می‌شود.
- کودکان بدانند که احترام به بزرگترها نشانه ادب است.
- کودکان بدانند که اگر به بزرگترها احترام بگذارند همه آنها را دوست خواهند داشت.
- کودکان بتوانند چند نمونه از احترام به بزرگترها را نام ببرند. مانند: ایستادن به نشانه احترام، هنگام ورود بزرگترها به اتاق، قطع نکردن صحبت بزرگترها، دست به کمر نایستادن در مقابل بزرگترها و...
- کودکان بتوانند يك خاطره خوب از احترام به بزرگترها را تعریف کنند.
- کودکان بتوانند حدیث بالا و ترجمه آن را به صورت گروهی و فردی تکرار نمایند.

فعالیت‌های پیشنهادی

مشاهده

مربی می‌تواند با نشان دادن تصاویری از پدر بزرگ و مادر بزرگ درباره کمک کردن، مهربانی و سرو صدا نکردن به موقع استراحت پدر بزرگ و مادر بزرگ با کودکان صحبت نماید. در ادامه حدیث بالا، ترجمه آن و نام حضرت محمد ﷺ را همخوانی و تکرار نمایند.

شعر

آمدند خانه ما	پدر بزرگ، مادر بزرگ
شادی و مهر و صفا	همراه خود آوردند
يك توپ و يك عروسك	برای من خریدند
کنار پدر بزرگ	من شاد هستم امروز
قصه روباه و گرگ	نشسته ام بگویند
همیشه مهربونه	پدر بزرگ خوبم
برام کتاب می خونه	وقتی که پیشم باشه
خیلی برام عزیزه	مادر بزرگ نازم
خوشمزه و لذیذه	هرچی غذایی پزه
غصه و غم ندارم	وقتی با اونها باشم
هیچ چیزی کم ندارم.	دنیا برام قشنگه

نمایش

مربی می تواند از کودکان بخواهد که هر کدام به دلخواه یکی از رفتارهای مادر بزرگ یا پدر بزرگ را به صورت نمایش اجرا کنند. مانند: کتاب خواندن، غذا پختن، عینک زدن، با کمک عصا راه رفتن و... سپس مربی از کودکان بخواهد که بگویند چطور می توانند برای انجام این کارها به پدر بزرگ یا مادر بزرگ کمک کنند.

منابع:

- ❖ قرآن مجید
- ❖ نهج البلاغه
- ❖ کلیات مفاتیح الجنان
- افروز، غلامعلی. روش‌های پرورش احساس دینی همگام با روانشناسی رشد. ۱۳۸۶
- ایان باریور. مترجم، بهاء الدین خرمشاهی. علم و دین. ۱۳۸۸
- باهنر، ناصر. آموزش مفاهیم دینی همگام با روانشناسی رشد. ۱۳۸۳
- بهشتی. جاودانه تاریخ، جلد چهارم، بحث آزادی و شخصیت.
- حجازی، بنفشه. ادبیات کودکان. انتشارات روشنگران. ۱۳۸۲
- رفیعی، بهروز. مکتبها و گرایشهای تربیتی در اسلام. ۱۳۸۱
- سیف، علی اکبر. روانشناسی یادگیری. ۱۳۸۴
- شعاری نژاد، علی اکبر. روانشناسی رشد. ۱۳۸۸
- شهبازی، جواد. تربیت دینی فرزندان، ماهنامه نسیم وحی، شماره ۱۶. ۱۳۸۶
- کارگر، عباس. شیوه‌های ارائه مفاهیم دینی به کودکان. ۱۳۸۵
- کریمی، عبدالعظیم. نکته‌های روان‌شناختی در تربیت دینی فرزندان ۱۳۸۲
- کلانتری، مهرداد. دین و سلامت روان ۱۳۸۳
- قائدی، یحیی. بررسی مبانی نظری آموزش فلسفه به کودکان. ۱۳۸۳
- قائمی، علی. نماز در دوران کودکی. ۱۳۸۵
- قزل ایاغ، ثریا. ادبیات کودکان. ۱۳۸۳
- طباطبائی، محمد حسین، تعالیم اسلام. ۱۳۸۸
- ماسن. کیگان. مترجم، مهشید یاسایی. رشد و شخصیت کودک. ۱۳۸۰
- مقدسی پور، علی. اصول و روش‌های آموزش مفاهیم دینی به کودکان. ۱۳۸۱
- مطهری، محمدرضا. اصول آموزش مسائل دینی به کودکان و نوجوانان فصلنامه معرفت، شماره ۴۴. ۱۳۸۴
- مطهری، مرتضی. تعلیم و تربیت اسلامی.
- ملکی، حسن. تعلیم و تربیت کودک و نوجوان از دیدگاه امام خمینی (ره). ۱۳۸۵
- موریس دبس، مترجم، محمد علی کاردان. مراحل تربیت. ۱۳۸۲

منابع ۱۶۷

- مولفان (محمد بهشتی، مهدی ابوجعفری و علی نقی فقیهی) آراء دانشمندان مسلمان در تعلیم و تربیت. ۱۳۸۰
- ونیتاکول. مترجم، فرخنده مفیدی. برنامه آموزش و پرورش در دوره پیش از دبستان ۱۳۸۵
- ولی زاده، لیلا. اهداف و روش های تعلیم و تربیت دوره کودکی در قرآن و سیره نبوی. ۱۳۸۶
- ویلیام جیمز، مترجم: مهدی قائنی. دین و روان. ۱۳۸۷
- ویلیام سی. کرین. مترجم: فرید فدایی. پیشگامان روان شناسی رشد. ۱۳۸۳
- همت یار، علی. تربیت مذهبی کودکان؛ نماز و درس های خانواده. ۱۳۸۱
- مجموعه کتابهای موسسات قرآنی: بیت الاحزان (شیراز)، جامعه القرآن (قم)، مکتب القرآن ثارالله (لامرد)، مکتب الرضا (مشهد)، مهد قرآن (اصفهان)، جامعه قاریان قرآن (مشهد) و مکتب القرآن الکریم (قم).
- مجموعه های آسمان و قاصدک (انتشارات عروج اندیشه) ، مجموعه فاموس: (انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی علیه السلام)

منابع اینترنتی:

- <http://hawzah.net>
- <http://koodakan.org>
- <http://tebyan.ir>
- <http://koodakanehayebahar.blogfa.com>
- <http://jazirehdanesh.com>
- <http://ninisite.com>
- <http://pishdabestani.blogfa.com>
- <http://beyadebaba.blogfa.com>

خودآزمایی

۱. تربیت دینی کودکان در اسلام یعنی:

- الف. یعنی اینکه کودک نماز و قرآن خوانده و روزه بگیرد.
- ب. یعنی اینکه کودک تمامی اعمال عبادی را به درستی انجام دهد.
- ج. یعنی اینکه کودک تمامی اعمال عبادی را از بزرگسالان تقلید نموده و به درستی انجام دهد.
- د. کودک به گونه‌ای تربیت شود که در بزرگسالی کمال شخصیت او با اهداف دینی مطرح شده در قرآن مجید و احادیث همگونی داشته باشد و بتوان او را انسان متدین دانست.

۲. این حدیث از کدام معصوم است؟ آن را کامل کنید «فرزندان خود را بر سه محور

تأدیب و تربیت کنید: محبت، دوست داشتن من و انس با.....»

- الف. حضرت محمد ﷺ - من - اهل بیت - قرآن.
- ب. حضرت علی ع - بهشت - علم - دین.
- ج. حضرت فاطمه ع - نعمت‌های الهی - موجودات زنده - دین.
- د. هیچکدام

۳. در آیه ۱۳۲ سوره طه خداوند مهربان، مومنین را به چه چیزی امر فرموده اند.

- الف. دعوت از خانواده برای روزه داری.
- ب. دعوت از خانواده برای کسب علم.
- ج. دستور به خانواده برای اقامه نماز و کمک گرفتن از صبر.
- د. دستور به خانواده برای کمک گرفتن از صبر برای کودکان

۴. در دیدگاه اسلام، اعتقاد بر این است که مجموعه مفاهیم و آموزه‌های اعتقادی،

اموری هستند که در..... کودک و به تعبیر قرآنی، در..... او به ودیعه نهاده شده است.

الف. روح و جسم - سرشت خانوادگی

- ب. سرشت اولیه - فطرت
- ج. ریشه خانوادگی - قلب
- د. تربیت - توانمندی های

۵. در کدام گزینه به منابع مورد نیاز جهت تربیت دینی کودکان در این مجموعه اشاره شده است؟

- الف. علم جامعه شناسی، کتب دینی، تکنولوژی.
- ب. تکنولوژی، قرآن، دانشمندان و صاحب نظران اجتماعی.
- ج. روایات، احادیث، والدین، تکنولوژی.
- د. قرآن، سیره نبوی، احادیث.

۶. شیخ ابوعلی سینا چه زمانی را در یادگیری قرآن برای کودکان مناسب می داند؟

- الف. از ۷ سالگی.
- ب. بعد از رشد مفاصل بدنی، آمادگی زبانی، تلقین پذیری و رشد شنوایی.
- ج. بعد از رشد مکانیسم زبان.
- د. بعد از یادگیری حروف الفبا.

۷. از چه سنی می توان تربیت دینی کودکان را آغاز کرد؟

- الف. قبل از ازدواج پدر و مادر
- ب. از ۶ سالگی
- ج. از ۲ سالگی
- د. از ۳ سالگی

۸. از ویژگی های مربی پرورش دینی خردسالان کدام مورد است؟

- الف. کودک شناس بوده و توانایی حفظ کل قرآن مجید را داشته باشند.
- ب. بر مفاهیم دینی مسلط بوده و دارای تحصیلات مرتبط با علوم قرآنی باشد.
- ج. به والدین کودک آگاهی های علمی در خصوص تربیت کودک بدهد.

د. برویکردها، قالب‌ها و روش‌های ارائه مفاهیم دینی به کودکان آشنا باشد.

۹. در چه ساعتی از روز ارائه برنامه‌ها و مفاهیم دینی در مهدهای کودک مفید و موثر خواهد بود.

- الف. قبل از ظهر و در آغاز برنامه‌های روزمره
 - ب. در تمام لحظه‌های حضور کودک در این مراکز
 - ج. در زمان استفاده از نعمت‌های خداوند به هنگام نماز ظهر و ناهار
 - د. بعد از ظهر و زمان اوقات فراغت به دلیل آسایش فکری آنان
-

۱۰. برای تربیت دینی کودکان کدام جنبه از رشد آنان باید مورد توجه باشد؟

- الف. رشد جسمی و عاطفی
 - ب. رشد اجتماعی، عاطفی، شناختی و زیبایی شناختی
 - ج. رشد خلاقیت، عاطفی و گفتاری
 - د. رشد اجتماعی، جسمی، عاطفی، شناختی، زیبایی شناختی، خلاقیت، گفتاری و ...
-

۱۱. از ویژگی‌های تفکر کودکان زیر هفت سال کدام گزینه صحیح‌تر می‌باشد؟

- الف. خودمحوری، تفکر عینی، خودمرکزگرایی، یادگیری سریع، تفکر انتقادی و منطقی
 - ب. تفکر انتقادی و منطقی، خودمحوری، تفکر عینی، خودمرکزگرایی
 - ج. تفکر عینی، خودمحوری، خودمرکزگرایی، تفکر انتقادی و منطقی، جاندارپنداری
 - د. تفکر عینی، خودمحوری، خودمرکزگرایی، جاندارپنداری
-

۱۲. کدامیک از عناوین زیر جزء مفاهیم دینی قابل ارائه به کودکان زیره سال نمی‌باشد؟

- الف. درست مصرف کردن و پرهیز از زیاده‌روی و اسراف.
 - ب. پرهیز از بی‌اجازه دست به وسایل دیگران زدن.
 - ج. رعایت بهداشت فردی و اجتماعی.
 - د. ایجاد علاقه در کودکان نسبت به حج و جهاد
-

۱۳. کدام گزینه جایگاه حدیث و اهمیت آن را به روشنی بیان می کند؟

الف. از طریق حدیث، به سیره عملی پیامبر گرامی اسلام (ص) و ائمه اطهار علیهم السلام دست می یابیم.

ب. بدون استفاده از حدیث، به آگاهی های اجتماعی می رسیم.

ج. از طریق حدیث به شناخت صفات الهی نایل نمی آییم.

د. از طریق خواندن حدیث اعمال عبادی ما کامل می شود.

۱۴. صورت عقلی گرفتن رفتار مذهبی در کودکان از چه سنی آغاز می گردد؟

الف. ۳-۴ سال

ب. ۷ سالگی

ج. ۵ سال

د. ۴ سالگی

۱۵. این جمله از فرمایشات کدام معصوم است؟ «هرکس که خداوند به او فرزندی داده

در گوش راستش اذان و در گوش چپش اقامه بگوید»

الف. امیرالمومنین امام علی علیه السلام

ب. حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه و آله

ج. حضرت امام سجاد زین العابدین علیه السلام

د. حضرت امام محمد باقر علیه السلام

۱۶. کدام مسئله در تربیت اسلامی در نوع پرورش دختر و پسر تاثیرگذار است؟

الف. هوش

ب. اعتقادات غیر مذهبی

ج. جنسیت

د. علاقه مندی به مفاهیم علمی

۱۷. «حس تقلید قوی، خیال پردازی، میل به بازی، کنجکاوی» از ویژگی های عمومی

۱۷۲ شیوه‌هایی عملی جهت ارائه مفاهیم دینی در مهدهای کودک

کدام گروه سنی است؟

الف. ۴ سال

ب. ۷ سال

ج. ۸ سال

د. ۲ سال

۱۸. آیاتی که برای ارایه به کودکان در نظر گرفته می‌شود باید دارای چه ویژگی‌هایی

باشد؟

الف. کوتاه. قابل فهم و درک. کاربردی و معنادار

ب. کوتاه. مرتبط با زندگی. کاربردی - بدون معنا

ج. قابل فهم. کاربردی و آهنگین - مقطع

د. ساده و روان. آهنگین. کوتاه - مقطع

۱۹. بهتر است آموزش مفاهیم به کودکان و هرکودک به تناسب

خود کشف و یاد بگیرد.

الف. غیرمستقیم. موقعیت اجتماعی

ب. مستقیم. تمایل و توان

ج. مستقیم. علاقه

د. غیرمستقیم. تمایل و توان

۲۰. برنامه‌ها و فعالیت‌های کودکان زیر ۷ سال چگونه است؟

الف. بدون محور

ب. رشد محور

ج. طبیعت محور

د. مربی محور

پاسخنامه

نام: نام خانوادگی: والد کودک مربی کودک
 نام مهدکودک: استان:
 آدرس: تلفن:

.....

سؤال	الف	ب	ج	د
۱				
۲				
۳				
۴				
۵				
۶				
۷				
۸				
۹				
۱۰				
۱۱				
۱۲				
۱۳				
۱۴				
۱۵				
۱۶				
۱۷				
۱۸				
۱۹				
۲۰				

پس از تکمیل، پاسخنامه را به نشانی
 بهزیستی شهرستان مربوطه و یا به
 سایت behzisti.ir ارسال نمایید.

«هوالمحجوب»

سازمان بهزیستی کشور معاونت اجتماعی و پیشگیری از آسیبها

قواعد رفتاری مدیران و مربیان مهدهای کودک در حوزه عفاف و حجاب

عفاف، هوشمندانه‌ترین حالت کنترل نفس و اعمال قدرت نفوذ در حوزه شخصیت خویشتن است که تلاش در برجسته و شفاف کردن انسانیت انسان دارد این مفهوم شامل حفظ چشم، گوش، قلب و تمامی اعضا و جوارح از هرگونه خطا و گناه می‌باشد و پوشش ظاهری از مصادیق این حجاب درونی است که می‌بایست در کنار سایر ابعاد مورد توجه ویژه قرار گیرد.

از آنجا که مدیران و مربیان مهدهای کودک در حفظ و ایجاد عفاف نسل‌های آینده و پرورش همه جانبه کودکان نقش اساسی دارند، می‌بایست در پناه پاکدامنی و پوشش مناسب به وظایف انسانی خود برای تعلیم و تربیت نسل آینده عمل نمایند؛ لذا انتظار می‌رود در راستای رسیدن به اهداف والای دین مبین اسلام، موارد ذیل را همواره سرلوحه رفتارهای خویش قرار دهند.

- پذیرش و توجه به کودک به عنوان امانت الهی جهت پاسخگویی به نیازهای او و ایجاد زمینه‌های رشد معنوی، ذهنی، گفتاری، جسمی، اجتماعی، زیبایی شناختی و عاطفی کودک.
- فراهم نمودن زمینه آشنایی، علاقه، ارتباط و انس کودک با خداوند مهربان، قرآن مجید، معصومین علیهم‌السلام و سایر مفاهیم دینی قابل درک برای کودک در برنامه‌های آموزشی مهدکودک.
- تقدم پرورش بر آموزش، رعایت اصول سهولت، تدریج، اعتدال، متناسب با شرایط فرهنگی، بومی و زمانی در ارایه هر نوع آموزش به ویژه آموزش مفاهیم دینی به کودکان.
- تعیین اهداف و محتوای آموزش دینی با استناد به قرآن مجید، سیره نبوی و براساس اصول انتقال مفاهیم دینی به کودکان.

- برجسته نمودن تعلیم و تربیت بر اساس سیره نبوی به صورت گسترده در تمامی برنامه‌ها و فعالیت‌های مهدکودک و پرهیز از هرگونه فعالیت مغایر با دستورات دین مبین اسلام.
- فراهم نمودن الگوی عینی برای کودک با عمل به موازین دین اسلام و انجام رفتارهایی مانند رعایت حجاب، برپاداشتن واجبات دینی، متانت و وقار، رعایت حدود با نامحرم، رعایت ادب در ارتباطات و مناسبات اجتماعی، تواضع، امانت داری، رازداری، آراستگی ظاهر، انصاف، خوشرویی، صداقت و عدم تبعیض بین کودکان.

قواعد رفتاری مدیران و مربیان مهدهای کودک در حوزه عفاف و حجاب ۱۷۵

- ابراز احترام به ارزش های ملی به ویژه احترام به پرچم جمهوری اسلامی ایران و فرهنگ ایثار و شهادت.
- احترام به تفاوت های فردی، فرهنگی، قومی و مذهبی کودکان و خانواده ها.
- تعهد، دقت و حساسیت در به کارگیری تمامی منابع موجود جهت رسیدن به اهداف مراقبتی، تربیتی و آموزشی مهدکودک.
- مسئولیت پذیری در مقابل نحوه رفتار خود و دیگران با کودک و تعهد برای گزارش منصفانه ی هرگونه موارد نقض حقوق انسانی کودک.
- همکاری و احترام معقول نسبت به سایر همکاران و پرهیز از هرگونه پرخاشگری، خشونت و سایر رفتارهای مغایر با اخلاق انسانی در حضور کودکان.
- رعایت حجاب اسلامی و پوشاندن تمام اعضای بدن (به جز گردی صورت، دستها تا مچ و بدون آرایش و زیورآلات مغایر با عرف)
- اجتناب از پوشیدن لباس های نازک، تنگ، بدن نما و ناهماهنگ با عرف و شرع و متناسب با الگوی استاندارد ارائه شده.
- اجتناب از پوشیدن لباس های دارای مد، حروف، تصاویر و نماد معارض با فرهنگ اسلامی.
- تعامل با خانواده کودک جهت هماهنگی و نهادینه نمودن آموزه های دینی، ملی و اخلاقی در کودک.

پیوست

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَجِّلْ فَرَجَهُمْ»

